

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Indstilling fra Udvalget til Valgs Prøvelse.

Forhandling

Eva Møller (KF):

Folketinget har nu vedtaget at meddele orlov til 5 medlemmer af Folketinget og at indkalde stedfortræderne.

Som ordfører for Udvalget til Valgs Prøvelse skal jeg gøre indstilling om, at stedfortræderne godkendes som midlertidige medlemmer af Folketinget.

Hr. Ole Stavvad er valgt i Nordjyllands Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Socialdemokratiet i denne amtskreds, konsulent Kim Nøhr Skibsted.

Hr. Niels J. Langkilde er valgt i Fyns Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Det Konservative Folkeparti i denne amtskreds, direktør Henning Andersen.

Hr. Kristen Touborg er valgt i Ringkøbing Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Socialistisk Folkeparti i denne amtskreds, socialpædagog Ulla Blok Kristensen.

Fru Vibeke Peschardt er valgt i Frederiksborg Amtskreds, og i anledning af hendes orlov indkaldes 1. stedfortræder for Det Radikale Venstre i denne amtskreds, projektleder Lars Kaspersen.

Hr. Bent Hindrup Andersen er valgt i Vejle Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Enhedslisten i denne amtskreds, lærer Jørgen Lund.

Udvalget til Valgs Prøvelse har i et møde i dag behandlet disse sager, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende indstilling:

Konsulent Kim Nøhr Skibsted, direktør Henning Andersen, socialpædagog Ulla Blok Kristensen, projektleder Lars Kaspersen og lærer Jørgen Lund godkendes som midlertidige medlemmer af Folketinget fra og med den 5. oktober 1995.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 125 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forhandling om redegørelse nr. R 1: Statsministerens redegørelse ved Folketingets åbning.

(Redegørelsen givet 3/10 95. Meddelelse om forhandling 3/10 95).

Forhandling

Torben Lund (S):

Vi har jo en særdeles positiv udvikling i vort samfund. Siden vi sidst havde åbningsdebat, er den private beskæftigelse steget med 60.000, og jeg har netop modtaget den nye opgørelse over faldet i arbejdsløsheden i august. Der skete et fald på ikke mindre end 7.000 fra sidste måned, så udviklingen er også stabil.

Alle væsentlige økonomiske nøgletal peger i den rigtige retning, så vi kan fortsat se frem til, at der ved udgangen af 1997 er balance i de offentlige finanser og vi kan påbegynde nedbringelsen af gælden, hvis vi i øvrigt bærer os fornuftigt ad.

Og dermed mener jeg, at vi fortsat skal føre en økonomisk politik, der holder balancen imellem på den ene side en for hård økonomisk opstramning og på den anden side risikoen for en ophedning af økonomien. Den moderate stramning, vi ser i regeringens finanslovudspil, holder netop denne balance. Dette står i skærende modstrid til V-K's finanslovudspil; det indeholder ikke den nødvendige balance og ville derfor, hvis det blev gennemført, være en trussel imod opsvinget.

Den positive økonomiske udvikling i vort samfund giver også det bedst tænkelige afsæt for en fortsat finansiering og udbygning af vores velfærdssamfund med en stadig bedre beskæftigelse. Der er en markant forskel mellem Socialdemokratiets og Venstres og De Konservatives menneskesyn og ønsker med hensyn til velfærdssamfundets udvikling.

Venstre og De Konservative har med deres udspil vist, at man vil forringe de lediges udfoldelsesmuligheder og levevilkår. Vi vil give konkrete tilbud, der sikrer, at alle bliver aktive deltagere i samfundet.

Lad mig pege på nogle af de vigtigste forestående opgaver:

Det er helt uacceptabelt, at en tredjedel af en ungdomsårgang stadig ikke får en kompetencegivende uddannelse, og at mange unge har lange perioder med passiv forsørgelse. Uddannelse er et godt grundlag at bygge videre på i tilværelsen. Det giver flere muligheder, er med til at give den enkelte selvværd og giver de personlige kvalifikationer, der skal til for at sikre én en varig beskæftigelse. Det bør være et fælles mål, at alle får en uddannelse.

Vi ser desværre i øjeblikket, at der både er faldende tilgang og ikke mindst et markant frafald specielt på erhvervsuddannelserne på de tekniske skoler og på handelsskolerne. Det er en udvikling, vi skal have vendt. Vi skal sætte ind over for uddannelsernes indhold, kvaliteten i undervisningen og vejledningen af de unge. Og så er der behov for, at der gives flere ressourcer til disse uddannelsesinstitutioner. Vi skylder de unge en sådan indsats, og vi kan som samfund ikke undvære at få denne opgave løst.

Socialdemokratiet vil ikke acceptere, at unge i lange perioder er på passiv forsørgelse. Alle skal have en reel uddannelsesmulighed, også de unge, for hvem det ordinære uddannelsessystem ikke ligger lige for. Der skal være plads til individuelle hensyn, og det er ikke mindst vigtigt, at uddannelse bliver opprioriteret for dem, der ikke selv lige går i gang.

Med regeringens udspil fremrykkes indsatsen, så alle unge får ret og pligt til tilbud efter seks måneders ledighed. Kontanthjælpsmodtagere får samme tilbud om kompetencegivende uddannelse som dagpengemodtagere. Alle unge skal ligestilles, når det gælder uddannelsesmuligheder, uanset om deres forsørgelsesgrundlag er kontanthjælp eller dagpenge. Det ville være at gøre de unge en bjørnetjeneste, hvis vi lod forskelle i indkomstgrundlag være direkte hindrende for de unges motivation til at tage en uddannelse, og når tilbudene er reelle, skal vi også turde stille nogle krav. Rettigheder og pligter hænger nu engang sammen.

Der er behov for, at de ledige meget tidligere kan få et tilbud om uddannelse eller job. Vi skal forebygge langtidsledighed og udstødning fra arbejdsmarkedet. At tillade passiv forsørgelse i

årevis uden ret og pligt til andet end penge er ikke et velfærdssamfund værdigt.

Vi skal fortsat udbygge mulighederne for meget tidlige tilbud, og senest efter to år skal alle ledige have ret til et tilbud, vel at mærke – også her – et tilbud, der er reelt, og derfor skal de ledige også have pligt til at tage imod tilbudet.

Det er afgørende, at den aktivperiode, der er indbygget i regeringens udspil, også kommer til at fungere, er realistisk, og derfor er det fornuftigt med en indkøringsperiode, sådan som det er foreslået, også for ikke at skuffe de lediges berettigede forventninger.

Vi kan støtte forslaget om, at der etableres en jobpuljeordning til ansættelser i den offentlige sektor i op til tre år. Vi skal væk fra de svingdørsjob, vi hidtil har set. Jobbene skal være rigtigt arbejde, som der er brug for, og vi må sikre, at de ikke blot bliver en erstatning for andres stillinger. Derfor skal de laves i tæt samarbejde mellem de offentlige arbejdsgivere, de faglige organisationer og arbejdsmarkedsrådene. Vi kan se, at jobbene kan skabes inden for omsorgs- og plejeområdet og på det grønne område.

Jeg tror også, det er vigtigt, at de statslige tilskud, der bliver knyttet til jobbene, bliver så øremærkede som overhovedet muligt, så vi sikrer, at jobbene rent faktisk etableres.

Hvis vi får det her grebet godt an, kan det blive et godt springbræt for de ledige til at komme videre, og samtidig kan det være med til at give en bedre offentlig service.

For os er det meget vigtigt, at ingen dagpengemodtager henvises til at forlade dagpengesystemet uden at have fået et reelt tilbud om uddannelse eller arbejde. Det ligger også i regeringens udspil, hvor der er indbygget, skal vi sige en individuel dagpengeperiode afhængig af, med hvilken hastighed det offentlige kan sikre et trærigt forløb med beskæftigelse inden for jobpuljeordningen.

Socialdemokratiet tager ikke noget fra de ledige, som nogle har villet hævde, tværtimod. Vi giver tilbud, vi giver uddannelse, og vi giver selvværd til de ledige. Al erfaring viser, at det bedste middel til at sikre en fast og varig tilknytning til arbejdsmarkedet er en hurtig og aktiv indsats.

Vi ved også, at der er nogle, der på trods af en sådan indsats ikke kan klare et ordinært job på fuld tid af fysiske, psykiske eller sociale årsager. Den gruppes tilknytning til arbejdsmarkedet

skal fastholdes ved at tilbyde et målrettet skånejob i offentligt eller privat regi. Vi har nu de sociale kapitler i en lang række overenskomster, og dem skal vi selvfølgelig bruge, så vi undgår, at denne gruppe af ledige bliver udstødt fra arbejdsmarkedet.

Venstre og De Konservative og visse arbejdsgiverorganisationer har været ved at falde over hinanden for at fremsætte forslag om forringelse af de lediges vilkår. Dansk Handel & Service har dog – tør jeg godt sige – med sit nedladende menneskesyn i forhold til de ledige overgået alt. Socialdemokratiet deltager ikke i en sådan hetz imod de ledige.

Det er helt i tråd med den aktive linje, vi nu anlægger, at muligheden for at vælge den såkaldte overgangsydelse bliver ophævet. Det er alt for defensivt at have en generel, frivillig førtidspension allerede fra 50-årsalderen.

De fleste har ikke valgt overgangsydelse, fordi de var nedslidte – der er nogle, der vælger den, fordi de er nedslidte, og for dem må vi selvfølgelig sørge for at få forbedret arbejdsmiljøet, for vi skal undgå, at folk kommer i den situation – men langt de fleste har valgt overgangsydelsen, fordi de som mennesker har opgivet håbet om at komme ind på arbejdsmarkedet igen.

Det er helt afgørende, at der nu gives ordentlige individuelle tilbud også til disse mennesker. De nye puljejob kan blive et godt tilbud her. Ledige over 50 år vil, sådan som forslaget er fremsat, fortsat være sikret dagpengeret frem til de bliver 60 år og dermed kan vælge efterløn.

Regeringen foreslår en væsentlig forbedring af ATP-ordningen, en forbedring, der indebærer, at arbejdsløse, syge, efterlønsmodtagere og førtidspensionister kan få en bedre pensionsdækning. Jeg synes, at det er et fremskridt for solidariteten, og den foreslåede satsregulering af bidragene kan sikre imod en fremtidig udhuling af pensionsopsparingen.

Sammen med satsningen på forskning er en styrkelse af voksen- og efteruddannelsen en vigtig brik i samfundets udvikling, og det er en vigtig forudsætning for, at virksomhedernes behov og arbejdsstyrkens kvalifikationer hele tiden er i balance med hinanden.

Vi lægger i Socialdemokratiet afgørende vægt på, at der indføres frit optag på voksen- og efteruddannelserne, så der kan etableres de uddannelsespladser, der er brug for. Vi lægger vægt på, at de kortuddannedes muligheder bliver højt prioriteret, at der bliver en uddannel-

sesplanlægning, og at der bliver afsat uddannelsespuljer på enhver arbejdsplads, at kursusafgifterne bliver indrettet sådan, at de ikke udgør en barriere for voksen- og efteruddannelsen, og endelig at arbejdsmarkedets parter tager et ansvar og aftaler en supplerende løndækning ud over de maksimale dagpenge.

Også her vil jeg sige, at jeg synes, det har været beskæmmende at se Venstres og De Konservatives udspil på voksen- og efteruddannelsesområdet. Under overskriften »Effektivisering af voksen- og efteruddannelsen« vil Venstre og De Konservative nedskære bevillingerne på det område med 2,1 mia. kr. i 1996. Jo, det skal nok give en bedre indsats på voksen- og efteruddannelsesområdet!

Psykisk sygdom er ved at udvikle sig til en folkesygdom. Vi ser det i gadebilledet, hvor de hjemløse og folk på herbergerne i stigende grad er mennesker med psykiske sygdomme, vi ser det i et stigende forbrug af psykofarmaka, og senest har vi hørt om alarmerende stigninger i antallet af børn med psykiske lidelser. Det er en sag, vi lægger vægt på at få løst. Vi hverken kan eller vil lade stå til i denne alvorlige sag.

Derfor vil Socialdemokratiet tage initiativ til en forespørgselsdebat her i Folketinget i dette efterår, hvor vi kan drøfte endnu en gang, hvordan vi bedre forebygger og bedre behandler i forhold til psykisk syge; det gælder både voksne og børn.

Vi er nået langt i opfyldelsen af de miljømålsætninger, vi har sat os. De grønne afgifter for erhvervene og planen for rent drikkevand er eksempler på det. Men vi skal videre. Danmark skal være et foregangsland, når det drejer sig om at kombinere moderne industriproduktion og et økologisk ansvarligt velfærdssamfund.

Vi ser derfor frem til den ny energihandlingsplan med et udspil om transportsektoren. Der er ingen tvivl om, at landevejstransporten er en miljøsukurk i vores samfund.

Der skal gøres en indsats for at få nedbragt kvælstofudledningen fra landbruget, og med den kommende jordforureningslov skal vi effektivt gøre op med fortidens synder.

Også her, vil jeg godt sige, har vi jo set Venstres og De Konservatives udspil i »Reform 96«. Vi ved nok – desværre – hvor vi har Venstre og De Konservative i miljøspørgsmålene. Det er virkelig et sort punkt i Venstres og De Konservatives finanslovudspil for 1996. Bare som et eksempel: Man vil have de grønne afgifter i vores samfund fuldstændig væk – og så tror

man stadig væk på, at vi kan nå de miljømæssige målsætninger! Det er helt stensikkert, at de miljømæssige målsætninger, som vi tidligere har været enige om, ikke kan nås, hvis man fjerner det økonomiske instrument til at nedbringe forureningen i vores samfund. Jeg synes, man demonstrerer en ligegyldighed over for miljøet og over for det samfund, vi skal aflevere til de kommende generationer.

Der kan somme tider være en konflikt mellem fødevarereproducenternes og forbrugernes interesser; det ser vi ofte. Man skal ikke være i tvivl om, at man altid vil finde Socialdemokratiet på forbrugernes side. Vi støtter forbrugernes krav om kvalitet, ansvarlige produktionsmetoder og en mærkning af fødevarer, som giver forbrugerne et reelt forbrugsvalg.

Det ny folketingsår er startskuddet til forhandlingerne om de danske udspil til EU's regeringskonference næste år. I Socialdemokratiet vil vi arbejde for – og vi håber, at vi kan få en bred opbakning til – et forhandlingsudspil. Øverst på dagsordenen står vist for os alle en udvidelse af EU med de øst- og centraleuropæiske lande, herunder de baltiske lande. Det er meget vigtigt for udviklingen i de lande, og det er af afgørende betydning for sikkerheden, for stabiliteten og i sidste ende også for den økonomiske udvikling i hele Europa. Jeg tror, det er vigtigt, at de lande, der ønsker optagelse, hurtigt opnår fuldt medlemskab.

Derudover er der en række emner, som skal opprioriteres. Jeg skal kun nævne nogle få overskrifter her: Hensynet til beskæftigelsen skal stå stærkere i samarbejdet, miljøhensynet skal have en større vægt på alle politikområder, vi skal have traktatfæstet lønmodtagernes rettigheder, og den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik skal fungere bedre, uden at vi dog opgiver enstemmighed på det område.

Danmarks forsvarspolitik skal fortsat bygge på NATO-samarbejdet. Vi ser samtidig gerne, at Vestunionen udvikler sig til at kunne påtage sig humanitære og fredsbevarende opgaver for FN og OSCE, men vi kan ikke se strukturen på forsvarsområdet i det europæiske område før efter regeringskonferencen.

Men jeg vil dog godt allerede nu lade det stå klart, at Socialdemokratiet ikke ønsker, at Danmark kommer under en Chirac-styret atombombeparaply. Vi synes, det er en skændsel, at den franske præsident ved genoptagelse af atomprøvesprængninger lader hånt om verdenssamfundet, om sine samarbejdspartnere i

EU, om miljøet, om respekten for de internationale aftaler om ikke-spredning og om mulighederne for at lave et totalstop for atomprøvesprængninger. Chirac optræder som en koloniherr i Stillehavsområdet. Vi skal ikke under nogen omstændigheder slække på kritikken af Chirac. Jeg synes, Chiracs adfærd er en belastning for det europæiske samarbejde.

Danmark har altid levet op til sine forpligtelser som medlem af FN, der jo i år fejrer 50-året for sin oprettelse. Senest har danske soldater og de humanitære organisationer ydet en uvurderlig indsats i det tidligere Jugoslavien – desværre ikke uden tragiske følger.

FN kritiseres ofte for sin indsats, og der er nok heller ikke tvivl om, at organisationen kan og bør moderniseres og trimmes. Men jeg synes ikke, vi, når der rejses kritik af FN, skal lukke øjnene for, at hovedproblemet ikke er FN's organisation som sådan; hovedproblemet er, at det store flertal af lande med USA i spidsen ikke lever op til de forpligtelser, der følger med medlemskabet. Derfor bør vi fra dansk side presse på, for at FN får sikret sine økonomiske muligheder for at løse de enorme humanitære, sociale og fredsbevarende opgaver, som desværre hele tiden trænger sig på.

Og lad mig så til slut sige: Socialdemokratiet ønsker at gå i åbne forhandlinger med begge sider i Folketingssalen. Det gør vi, når det drejer sig om forhandlingsudspillet til regeringskonferencen, og det gør vi også, når det gælder finansloven for 1996 med de mange initiativer, der følger af det. Vi synes ikke, nogen skal have monopol på at være med til at skabe fornuftige løsninger på problemerne. Derfor er vi indstillet på at lytte til alle, der konstruktivt vil være med, og som har konstruktive bud på både forhandlingsudspillet og finansloven for 1996.

Apropos finansloven har det også været interessant at følge debatten om, hvorvidt Venstre og De Konservative nu ville stemme for eller imod finansloven. Jeg skal såmænd ikke gå nærmere ind i, om man nu vil det ene eller det andet, men jeg vil bare erindre – og det skal opfattes generøst – de to partier om de erfaringer, Socialdemokratiet har gjort i det spørgsmål i 1980'erne.

Normalt ville vi jo heller ikke kommentere interne forhold i andre partier, men jeg vil også sige, at det jo har været svært her på det seneste at overse forholdene i Fremskridtspartiet, et parti, som man vel, hvis man skal udtrykke det meget høfligt, kan sige har et foreningsliv af en helt særegen karakter.

Nu vil nogle måske fristes til at tro, at Fremskridtspartiet har udspillet sin rolle, men det vil jeg godt advare imod. Tværtimod, Fremskridtspartiet er og vil også fortsat være den vigtigste allierede for Venstre og De Konservative i oppositionen mod den nuværende regering, Fremskridtspartiet vil også fremover være en nøglebrik i VKZ-alternativet til den siddende regering. Det tror jeg man skal huske her i huset, og det tror jeg også offentligheden skal være meget opmærksom på.

Formanden:

Der er allerede nu indtegnet 17 korte bemærkninger. For alligevel at få lidt styr på debatten tror jeg, vi må sige, at efter disse 17 korte bemærkninger går vi over til næste taler på listen.

Dog havde jeg tænkt mig, at den endnu ikke protesterende ordfører for alligevel at få tingene til at hænge sammen – og det vil jeg herefter lade indgå efter hver ordfører – vil få ordet ind imellem. Man kan sige, at når der har været seks korte bemærkninger, vil det nok være rimeligt at give den, de korte bemærkninger er rettet til, en enkelt kort bemærkning.

Derfor kunne jeg tænke mig og har rent faktisk besluttet, at vi gør det på den måde, at de første seks korte bemærkninger afløses af en kort bemærkning af hr. Torben Lund, de næste seks ligeledes af en kort bemærkning af hr. Torben Lund og de sidste fem korte bemærkninger ligeledes af en kort bemærkning af hr. Torben Lund, og efter disse 20 korte bemærkninger kan vi så gå videre til hr. Anders Fogh Rasmussen.

Den første korte bemærkning får hr. Holger K. Nielsen.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg bemærkede, at hr. Torben Lund lagde meget vægt på, at regeringen ville give konkrete tilbud til de arbejdsløse, og det er sådan set fint nok. Jeg lagde også mærke til, at der skal være tale om rigtigt arbejde – det er også fint nok.

Så kommer spørgsmålet til hr. Torben Lund: Hvorfor må der så ikke være tale om rigtige job? For det er der jo ikke tale om her. Der er tale om det, der sådan med et lidt socialpædagogisk udtryk kaldes aktivering af de arbejdsløse.

Men de arbejdsløse vil ikke aktiveres, de vil have et job. Hvorfor er der tilsyneladende fuldstændig lukket for, at de tilbud, man giver, og som skal være rigtigt arbejde, også kan være

rigtige job? Jeg er meget bange for, at med den model, regeringen lægger op til, vil man skabe, hvad jeg vil kalde et discountarbejdsmarked, som vil få meget store konsekvenser for det øvrige arbejdsmarked.

Vi kender det allerede nu, hvor man i mange kommuner spekulerer i at ansætte disse mennesker. Det er godt nok, at de bliver ansat, men hvis det bliver på bekostning af ordinære job, er det et problem. Jeg er meget bange for, at man her får en udvikling, hvor man ude omkring vil satse på dette discountarbejdsmarked. Det får meget store konsekvenser for hele fagbevægelsen og for overenskomsterne.

Og så er der et andet spørgsmål, nemlig om hele fordelingspolitikken. Jeg er med på, at der skal ske en moderat stramning. Spørgsmålet er ikke, om det skal ske, men hvordan det skal ske. Hvorfor er det hele tiden fortidspensionisterne, de arbejdsløse og de dårligst stillede børnefamilier, der skal rammes, når man samtidig er fuldstændig afvisende over for eksempelvis at diskutere, om også alle de rige skal have en børnecheck?

Jeg vil godt høre Socialdemokratiet argumentere for, at man på den ene side skærer ned for de dårligst stillede samtidig med, at man som en mor, der forsvarer sit lille barn, forsvarer, at også Janni Spies skal have en børnecheck. Jeg forstår det ikke, og jeg vil godt have et argument fra den socialdemokratiske ordfører.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Når regeringen kommer med forslag til en bedre indsats over for de arbejdsløse, til bedre uddannelsesmuligheder og til bedre jobmuligheder, kan regeringen altid regne med SF. Vi har i mange år arbejdet for, at de arbejdsløse skal have en bedre chance på arbejdsmarkedet. Derfor kommer vi selvfølgelig også til finanslovforhandlingerne på fredag med en række forslag til grøn beskæftigelse, til andre ordinære job, til arbejdsfordeling og med andre forslag, som kan nedbringe arbejdsløsheden.

Vi havde egentlig forventet, at regeringens åbningstale ville indeholde en imødekommethed over for den slags forslag, men den var ærlig talt svært at finde. Det, vi fandt i stedet for, var en stribe forslag til at stramme dagpenge-systemet.

Hr. Torben Lund sagde: Vi tager ikke noget fra de arbejdsløse – men det passer jo ikke. Man nedkorter dagpengeperioden, så man risikerer

at sende tusindvis af mennesker på bistands-hjælp i stedet for på dagpenge. Jeg siger risikerer, for vi ved ikke, hvordan det nye system, som regeringen lægger op til, kommer til at virke. Men vores ræsonnement er i hvert fald, at hvis det er regeringens holdning, at man ikke vil lade nogen falde ned igennem systemet, hvorfor så åbne hullet i gulvet? Hvis man ikke vil lade nogen falde igennem, hvorfor så skabe muligheden for det?

Når regeringen nu vil fjerne overgangsydelsen, siger hr. Torben Lund tilsvarende: Jamen vi skal da skabe et arbejdsmarked, hvor arbejdsmiljøet er så godt, at der ikke er nogen, der er nedslidt, når de er 50. Det er vi fuldstændig med på, men hvad med dem, der er nedslidt? Skal de nu piskes til at fortsætte på arbejdsmarkedet?

Så siger hr. Torben Lund, at nogle af dem, der har valgt overgangsydelsen, reelt ikke er nedslidt, de har bare opgivet at få et job. Men gør det så meget, at der er nogle dér? Så kan vi jo ringe til dem og sige, at nu har vi brug for dem, nu har vi et job, et helt ordinært job på ordinære lønsvilkår. Så kan de bare forlade overgangsydelsen, sådan er systemet.

Det er ikke noget argument for at fjerne en god mulighed for nedslidte mennesker, at man ikke vil risikere, at der er nogle, der benytter den mulighed, fordi de ikke kan få et job lige nu og her. Man kan bare kalde på dem. Det er den holdning, som vi gerne vil have at regeringen indtager i stedet for: at de arbejdsløse er mennesker, der skal have nogle ordentlige livsmuligheder og muligheder for at træffe gode valg. Hvis der så er et arbejde til dem, tror vi også på, at mange går og sukker efter det.

Men lad være med at skabe faldlemme, lad være med at skabe den utryghed og den frygt, som breder sig blandt de arbejdsløse, når regeringen kommer med sådan noget, som den kommer med nu.

Hvis regeringen vil begynde at tænke i samme retning, som vi gør, er vi klar til det i finanslovforhandlingerne. Går den i forhandling med K og V i stedet for, kan det blive meget værre end det, regeringen har lagt op til, og det siger ikke så lidt.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Hr. Torben Lund sagde, at der forhandles til begge sider. Vi er også blevet inviteret til forhandling på fredag, og det er vi glade for.

Men så er det altså, det undrer os, at vi som oplæg til forhandlingerne ser et udspil fra regeringen med afgørende indrømmelser til V og K, et udspil, der er så uantageligt for Enhedslisten, at det kun kan tolkes, som om regeringen reelt har valgt side og man kun inviterer os til skinforhandlinger.

Vi har faktisk svært ved at forstå den taktik, der lægges frem. Hvis man har besluttet sig for, at det som sidste gang er med V og K, forliget skal laves, hvorfor forærer man så V og K alt på forhånd i sit eget udspil? Skal V og K have mere i forhandlingerne? Skal de arbejdsløse her i landet frygte endnu værre ting end det, vi nu har set, i løbet af de kommende ugers forhandlinger, og hvorfor gives indrømmelserne så tidligt i forløbet? Hvorfor afskærer man sig allerede nu fra det, der er den eneste reelle trussel, regeringen har mod Venstre og De Konservative, nemlig at kunne lave noget sammen med SF og Enhedslisten? Hvorfor afskærer man sig fra den trussel allerede på forhånd?

Det er da underligt, når vi har haft et folketingsår, hvor vi udmærket har kunnet arbejde sammen – SF, Enhedslisten og regeringen – om afgørende ting på det grønne område, på det kommunale område med tilskudsforandringen, på boligområdet; mindst 20 forslag har vi lavet sammen imod V og K. Hvorfor afskærer man sig fra den mulighed allerede så tidligt i et forhandlingsforløb?

Mit spørgsmål er: Er det muligt at erstatte tvangsuddannelse med flere og bedre tilbud til de unge? Er det muligt at droppe beskæringerne af dagpengeperioden? Hvis planerne virker, som vi alle sammen håber på, så vi kan få folk i arbejde, er det ligegyldigt, hvor lang dagpengeperioden er. Det er kun, hvis det går galt, at vi får brug for dagpengeperioden.

Kan vi få fjernet nogle af tidslerne, lover vi til gengæld, at vi vil være med til finde flere penge, så vi kan få nedbragt det alt for store underskud på statsfinanserne.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Den socialdemokratiske ordfører sagde, at alle væsentlige økonomiske nøgletal peger i den rigtige retning.

Det er forkert. Godt nok er arbejdsløsheden faldet med næsten 60.000 fra 1993 til 1995, men antallet af mennesker på arbejdsmarkedsorlov er i samme periode vokset med 70.000. Det er bare at flytte mennesker over fra én del af passiv

forsørgelse til en anden del. Det kan man da ikke være særlig stolt over.

Lægger man antallet af mennesker på efterløn til, kommer man bare over de to år fra 1993 til 1995 op på en vækst i antallet af mennesker på passiv forsørgelse på 92.000, hvilket klart overstiger faldet i ledigheden. Det er ikke nøgletal i den rigtige retning.

Vi har fortsat underskud på statsfinanserne og på de samlede offentlige finanser, og det er underskud, som bare i forhold til skønnene fra august er vokset. Det er måske ikke så mærkeligt, når så mange flere sendes ud på passiv forsørgelse.

Regeringen skriver både i sin finansredegørelse og i Økonomisk Oversigt, der kom i går, at vi ligger flot med hensyn til underskud i forhold til andre lande, fordi andre også har underskud på deres statsfinanser. Jamen de kyndige udi økonomi i regeringspartierne ved godt, at dér kan man ikke sammenligne, for realiteten er den, at Danmark er et af de få lande i Europa, som har haft et markant økonomisk opsving i to år, og sådan et opsving betyder automatisk og af sig selv, og uden at man gør noget som helst, at underskuddet falder, hvorimod de andre europæiske lande først nu begynder at få lidt gang i økonomien. Så sådan en sammenligning er ude af trit, og der er grund til at nære alvorlig bekymring for de underliggende underskud.

Når man snakker så nedladende om de borgerlige partiers og Det Konservative Folkepartis menneskesyn, vil jeg bare minde om, hvor forfærdet man var fra Socialdemokratiets side i 1982, da statens underskud var ude af kontrol, for da var det virkelig velfærden blandt de svageste i samfundet, der var i fare.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Hr. Torben Lund benytter lejligheden til på traditionel socialdemokratisk vis at fremstille det forslag, som Det Konservative Folkeparti sammen med Venstre er kommet med, som indeholdende noget, der hverken står i det, er ment med det, eller som jeg for den sags skyld tror hr. Torben Lund opfatter står i det. Men lad os nu få sandheden på bordet.

Hr. Torben Lund siger, at i modsætning til V og K vil S sørge for, at de arbejdsløse bliver aktive. Man vil give tilbud, uddannelse og selv-værd.

Kan vi ikke få den socialdemokratiske ordfører til her fra talerstolen at bekræfte, at når rege-

ringen foreslår aktivering efter to år, foreslår Det Konservative Folkeparti og Venstre aktivering efter et år?

Når regeringen foreslår de af hr. Holger K. Nielsen så udmærket definerede mærkelige job i den offentlige sektor, som man ikke rigtig ved hvad er, foreslår Det Konservative Folkeparti og Venstre rigtige job.

Når regeringen siger, at kontanthjælpsmodtagere under 25 år skal have tilbud senest efter tre måneder, foreslår Det Konservative Folkeparti og Venstre, at kontanthjælpsmodtagere skal have tilbud fra første dag.

Når hr. Torben Lund og regeringen foreslår, at unge under 25 år skal i tvangsuddannelse for ikke at falde ud af dagpengesystemet, foreslår Det Konservative Folkeparti og Venstre, at unge under 25 år skal opfylde nogle betingelser for at komme ind i dagpengesystemet. Men når de så er der, skal de behandles som voksne mennesker.

Og vil hr. Torben Lund ikke erkende, at selv om vi er enige om, at uddannelse er godt, og at det er rigtigt, at så mange som muligt også under 25 år får en kompetencegivende uddannelse, findes der trods alt unge mennesker også under 25 år, for hvem et rigtigt job er mere rigtigt end en tvangsuddannelse på 18 måneder? Blot for sandhedsværdiens skyld, for den slags påstande er noget, som socialdemokrater ynder at komme med, og det er jo ikke alle tilskuere eller tilhørere til denne debat, der har haft lejlighed til at læse V's og K's ret omfattende og grundigt gennemarbejdede oplæg igennem.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Alle taler om, at vi skal give folk job, at vi skal give folk uddannelse. Men det, der er diskussionstematet, er: Job på hvilke vilkår?

Jeg vil spørge hr. Torben Lund, om det ikke er sådan, at når man vælger denne discountordning med hensyn til job, er det, fordi man ikke vil betale overenskomstmæssig løn og give overenskomstmæssige arbejdsvilkår. Er det ikke det, det drejer sig om? Det er dér, skellet ligger mellem det, regeringen kommer med, og det, vi siger. Vi siger, at det skal være til overenskomstmæssig løn, så man også har mulighed for at optjene sin dagpengeter igen. Det har man ikke, hvis man laver denne discountordning. Det er grotesk, når hr. Torben Lund siger, at der er tale om rigtigt arbejde, når det så ikke skal aflønnes som rigtigt arbejde.

Med hensyn til uddannelse: Hvad er det for en discountuddannelse, man lægger op til? Hvorfor skal et ungt menneske, som søger om at komme ind på en videregående uddannelse for at blive f.eks. folkeskolelærer og ikke kan komme ind på denne uddannelse, ind i en tvangsmæssig uddannelse i en discountuddannelsesperiode, inden vedkommende kan komme ind på den ønskede uddannelse?

Sidste år fremsatte Socialdemokratiet et forslag til friere eller fri adgang til videregående uddannelser. Hvor er det blevet af? Det var et forslag, som den daværende ordfører for Socialdemokratiet – den nuværende forskningsminister – fremsatte, et glimrende forslag, et ambitiøst forslag. Hvorfor skal det ikke med i denne sammenhæng, og hvorfor bruger man det ikke – for det ville tage et voldsomt pres væk fra uddannelserne – i stedet for at sige, at unge skal tvinges ind i en eller anden uddannelse, de ikke har bedt om? Der er masser af unge, der gerne vil ind i en uddannelse.

Derfor er spørgsmålet: Hvor er tankegangen om den friere adgang til uddannelse blevet af i Socialdemokratiets politiske tænkning? Det er vel ikke bare, fordi man har skiftet politisk ordfører, at man tilsyneladende fuldstændig har droppet de ideer. Det er halvandet år siden, vi hørte til dem sidst.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg skal prøve at svare på det, jeg kan nå at svare på, men jeg har, så vidt jeg ved, tre minutter til at forsøge at svare på de mange spørgsmål.

Til det med de job, som vi gerne vil skabe, vil jeg sige – og det kan så være svar til flere – at vi synes, at det helt afgørende positive i regeringens udspil er, at man nu på et tidligere tidspunkt får mulighed for at gå ind i et job. Man får også pligt til at gå ind i et job. Jeg troede, der var enighed om her i Folketinget, at det er godt at aktivere på et tidligt tidspunkt, og at risikoen for at falde ud af dagpengesystemet, risikoen for, at man ikke kan komme tilbage på arbejdsmarkedet, stiger, hvis der går lang tid, inden man får nogle reelle jobtilbud. Derfor synes jeg, det er et helt afgørende positive element i regeringens udspil, at man netop får et tidligere tilbud.

Så synes jeg ikke, det er relevant at snakke om dette med dagpengeperiodens længde. Der bliver lavet det, vi kunne kalde en individuel dagpengeperiode. Hvis det offentlige ikke kan give tilbud om den 3-årige aktivering, som staten og

det offentlige sætter ind med efter maksimalt to års ledighed, får man individuelt sin dagpengeperiode forlænget, i det omfang staten ikke lever op til sin forpligtelse til at stille aktiveringstilbud til rådighed. Det har jeg altså svært ved at se et problem i. Det bliver ikke på bekostning af ordinære job. Vi vil netop lave det i tæt samarbejde med de faglige organisationer for at sikre, at det ikke erstatter ordinære job i de pågældende funktioner.

Så vil jeg sige til det med fordelingspolitikken: Jeg kan ikke se noget som helst fordelingspolitisk problem i det udspil, der er kommet til finanslov for 1996, og jeg tør slet ikke tænke på det alternativ, der tegner sig fordelingspolitisk i forhold til det udspil, der er kommet fra Venstre og De Konservative her i Folketingssalen.

Det med børnechecken er jo en fuldstændig semantisk diskussion, som vi har haft hundrede gange her fra Folketingets talerstol. Jeg tror også, vi havde den sidste år under åbningsdebatten, og vi havde den sikkert også under afslutningsdebatten, hvis ikke jeg husker meget galt.

Børnechecken er en del af skattereformen, og alle ved, at den indgik med sin vægning i forbindelse med skattereformen for at fordele skatetrykket på børnefamilier og ikkebørnefamilier. Denne diskussion om velhavende børnefamilier – man kunne lige så godt tale om, at alle familier nu skal have bundfradrag, at alle skal have andre fradrag, at man skal lave andre regler for lejeværdi i forhold til andre familiers indkomster. Det med børnechecken er en del af et samlet hele i skattereformen, og derved skal det blive. Vi har ingen planer om at ændre på børnechecken.

Så vil jeg sige til hr. Frank Dahlggaard, at jeg har svært ved at forstå, at det skulle være et problem, at mange mennesker går på uddannelsesorlov. Tænk, jeg troede, at noget af det, vi ellers var enige om, var, at det er en god idé, at folk uddanner sig, at de, både når de er på arbejdsmarkedet, og når de er ledige, tager en uddannelsesperiode, og derfor er det for os ikke noget problem, at der er mange på uddannelsesorlov – det er tværtimod noget, vi er svært tilfredse med.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Normalt har jeg ikke den store tillid til Socialdemokratiets politiske ordførers dømmekraft, for mange ting her i samfundet har dokumenteret,

at dømmekraften absolut ikke er, som den burde være. Jeg tænker her blandt andet på den tidligere sundhedsminister, der lavede mange aftaler om at afvikle ventelisterne på sundhedsområdet, og det ved vi stadig væk ikke er sket.

Dog vil jeg sige til hr. Torben Lund, at dømmekraften er der ikke noget galt med, når det drejer sig om Fremskridtspartiet og Fremskridtspartiets fortsatte eksistens. Jeg er fuldstændig enig med hr. Torben Lund i, at Socialdemokratiet har et meget stort problem i forhold til netop de svageste i samfundet, og det gør, at vores eksistens fortsat er berettiget og fortsat vil være det.

Jeg vil godt sige til hr. Torben Lund, at med hensyn til det psykiske, som han kom ind på, har der aldrig været så mange psykiske belastninger i dette land som nu. Det er ganske rigtigt, men hvorfor? Hvorfor går man ikke ind og ser på kernen i, hvad der er galt? Det er jo hele fundamentet, hele basen og den måde, samfundet er struktureret på, den måde, som Socialdemokratiet har stået for – sammen med andre partier godt nok – i de seneste mange, mange år.

Til det må jeg sige, at det er på høje tid, man begynder at se på skattetrykket ved at hæve den skattefri bundgrænse – hvilket absolut også vil være til gavn for de lavest lønnede her i samfundet – så vi kan holde lønpresset nede.

Der er meget brug for, at lønpresset holdes nede, fordi vi skal have flere i beskæftigelse i rigtigt arbejde. Det er ganske rigtigt, som SF's ordfører sagde, ikke discountjob, de skal have, ikke andensorteringsjob. Nej, de skal have rigtige job i det danske erhvervsliv og ikke i det offentlige. Vi hørte statsministerens tale i tirsdags, hvor han talte meget om 15.000 ekstra ansatte osv. netop inden for den offentlige sektor. Det er og bliver uacceptabelt.

Socialdemokratiets dømmekraft er i orden: Fremskridtspartiet har ikke udspillet sin rolle, og det er der gudskelov mange eksperter, der også har udtalt på det sidste.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Hr. Torben Lund meddeler, at det er uacceptabelt, at en tredjedel af en ungdomsårgang ikke får en uddannelse, og han konstaterer derefter et bekymrende fald i tilgangen til de tekniske skoler og til handelsskolerne. Men er det nu så mærkeligt? De unge har jo konstateret, at al erfaring viser, at den egentlige hurdle ligger dér, hvor man skal have sin praktikplads. Op mod

10.000 pr. år er kommet i den situation i de seneste år, og mellem 15.000 og 20.000 blev afvist fra andre uddannelser.

Hvis hovedformålet med Socialdemokratiets frontalangreb på de unge er flere i uddannelse, så var den mest givtige indsats da at åbne uddannelserne og sikre flere uddannelsespladser og praktikpladser til de uddannelser, som de unge i praksis har vist sig interesseret i at kvalificere sig til. Men Socialdemokratiet opfatter helt tydeligt de unge som en særlig parigruppe, som man kan skalte og valte med, og de opfatter helt tydeligt alle mulige former for tvangsforordninger som meget mere gavnlige end åbne muligheder.

Tilsvarende fremhæver hr. Torben Lund, at ingen bør forlade dagpengesystemet uden et reelt tilbud. Det ser vi så udmøntet i et konkret forslag om, at man skal afkorte dagpengeperioden til fem år efterfulgt af et tilbud, man ikke kan sige nej til, nemlig et tilbud om at optræde som løntrykker på arbejdspladsen som B-arbejdskraft i et fast afmålt tidsrum. Når dette tidsrum er afsluttet og der skal gives plads til en ny B-arbejder, så er man ude af dagpengesystemet. Det er det, hr. Torben Lund opfatter som et reelt tilbud til de arbejdsløse, før de sparkes ud af dagpengesystemet.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Torben Lund undlod behændigt i sin ellers nok så lange tale at komme ind på et problem, som er ved at være tiltagende rundt omkring, nemlig at ganske mange virksomheder står og mangler arbejdskraft. Vi har stadig væk i hvert fald 200.000-300.000 mennesker, der får dagpenge for ikke at lave noget.

Hvordan får man så det kombineret? Der tales om, at man har nogle flaskehalspuljer osv. for at undgå det, men det afgørende problem er, at forskellen mellem det, man kan modtage i offentlig forsørgelse, og den løn, man kan få på en arbejdsplads, er for lille.

Hvad kan man så gøre ved det? Regeringens politik har hidtil været den, at så skal man bare uddanne folk noget mere. Det hjælper altså ikke på det problem. Hvad kan man så gøre? Ja, så giver man virksomhederne tilskud, for at virksomhederne kan ansætte de pågældende mennesker. Det hjælper heller ikke, kan vi i dag konstatere.

Det er ikke nok at pumpe virksomhederne med tilskud for at prøve at etablere arbejds-

pladser på den måde. Det er stadig væk en kendsgerning, at hvis man tager udgifterne til arbejdstøj, mad, børnepasning og særligt udgifterne til transport, som er blevet nok så stor en belastning for familiernes økonomi, efter at man med den seneste skattereform ødelagde mulighederne for at kunne trække sine transportudgifter fra, er der ganske mange job, det ikke kan betale sig at tage. Der er flere penge at hente ved at blive hjemme på sofaen.

Så er det, hr. Torben Lund siger: Man vil fra arbejdsgiverside, fra borgerlig side bare skære ned på dagpengene.

Der er to måder at få løst dette problem på. Den ene er at skære ned på dagpengene, og det synes vi ikke ville være særlig tiltalende. Den anden måde at gøre det på er langt mere tiltalende: at bruge vores skattesystem til at løse problemet, så den enorme bid af kagen, som skattevæsenet i øjeblikket hugger af folks løn, gøres mindre, så det at gå på arbejde, det at have en arbejdsindkomst faktisk var noget, som man kunne leve af, og hvor der var flere penge at hente end ved at være på offentlig forsørgelse.

Hele den problemstilling undlod hr. Torben Lund behændigt at kommentere.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Socialdemokratiet har et helt andet menneskesyn end Det Konservative Folkeparti har, sagde hr. Torben Lund. Jeg er ganske enig, og det er jo netop et af de store problemer for Socialdemokratiet.

Lad mig nævne tre helt markante forskelle på Socialdemokratiets og Det Konservative Folkepartis menneskesyn:

De Konservative ønsker, at børn og unge i vore skoler skal lære mere, at de skal have flere timer, og at de skal møde udfordringer og krav, som står i forhold til deres evner. Socialdemokratiet ønsker at fortsætte som hidtil: Hvad ikke alle kan lære, skal ingen lære.

Andet eksempel: De Konservative ønsker, at narkokriminelle udlændinge, som ødelægger livet for andre mennesker, skal udvises fra Danmark hurtigt og kontant. Socialdemokratiet ønsker, at disse narkokriminelle udlændinge fortsat skal have lov til at blive i Danmark.

Tredje eksempel: De Konservative ønsker, at spritbilister, der dræber uskyldige mennesker, skal varetægtsfængsles og ikke sættes på fri fod få timer efter drabet, når promillen er forduftet.

Socialdemokratiet ønsker, at dødsbilisten skal sættes på fri fod og først i fængsel, når den endelige dom falder.

Det var tre eksempler på hr. Torben Lunds og mit vidt forskellige menneskesyn. Jeg er stolt af det konservative menneskesyn, og jeg vil godt spørge hr. Torben Lund, om han også er stolt af det socialdemokratiske menneskesyn, også på disse tre helt konkrete områder.

(Kort bemærkning).

Anders Fogh Rasmussen (V):

Hr. Torben Lunds tale og debatten, der er fulgt efter den, har i så høj grad drejet sig om det lillebitte ubetydelige dagpengeforslag, som regeringen fremlagde i går, at man må sige, alle disse anstrengelser er en større sag værdig.

Her troede vi, at vi i dette efterår skulle snakke virkeligt grundlæggende reformer af velfærdssystemet. Og hvad sker der så? Regeringen fremlægger et lillebitte dagpengeforslag, hvor man skal bruge både lup og pincet for at se, hvad der egentlig ligger i det.

Alle er enige om at gøre en større indsats for at få unge ud af passiv forsørgelse og ind i aktivt arbejde, men der skal langt mere til, og regeringen har samtidig foreslået en række forringelser. Så denne lille sag fortjener slet ikke nogen større plads i en åbningsdebat, der jo skulle handle om de større linjer, der betyder noget.

I det hele taget må jeg sige, at når jeg ser Socialdemokratiets ageren i denne sag, ser jeg for mig et billede af en stor, tung dinosaur, der slæber sig hen over sletten. Pludselig lægger den sig prustende til rette, og man hører knagen og rummel og jammer fra kolossens indre.

Alle stimler sammen og forstår, at noget stort er nært forestående.

Så kommer da forløsningsens store øjeblik. Det kom i går. Og hvad vælter så ud af kolossens bug? Et lille bitte dueæg. Et lille bitte dueæg, og det skal såmænd nok vise sig, at også det får dinosaursen mast, når den tungt sætter sig i bevægelse igen.

Formanden:

Hr. Steen Gade og derefter hr. Torben Lund.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Hr. Anders Fogh Rasmussen talte lige før om dyrelivet. Jeg vil godt sige til hr. Anders Fogh Rasmussen, at det er jo sådan, at da dinosaursen uddøde, var det ikke bøflen, der vandt. Det

blev den lille mus, det blev pattedyret. Det var jo et dyr, der havde tilpasset sig de nye tider, og derfor er mit spørgsmål til hr. Torben Lund:

Hvorfor var der kun to minutter om miljø i hr. Torben Lunds tale? Det blev godt nok sagt, at det var ganske vigtigt, men det fremgår både af statsministerens åbningstale og – især – af hr. Torben Lunds tale, at miljø er noget, vi skal nævne, men det er ikke noget, der er vigtigt.

Men det er jo det afgørende for, om vi kan overleve i fremtiden! Det er, om vi får kombineret beskæftigelse og miljø.

Jeg har set en række socialdemokratiske ministre være med til at lancere SiD's fremragende plan om grøn beskæftigelse. De er blevet fotograferet sammen med dem, og de har sagt, at det er en fremragende plan, og alligevel skal man her høre Socialdemokratiets politiske ordførere holde en tale om, hvad der er vigtigt for Danmark, uden at nævne ordene grøn beskæftigelse en eneste gang.

Jeg spørger Socialdemokratiet: Er det, fordi man ikke har kunnet komme igennem i regeringen med grøn beskæftigelse? Eller er det, fordi Socialdemokratiet ikke længere mener, at vi skal satse på grøn beskæftigelse for alvor? Jeg skal forsikre hr. Torben Lund om, at SF vil gøre alt, hvad vi kan, for at få sat grøn beskæftigelse – som SiD har været med til at sætte på dagsordenen, og som vi har sat på dagsordenen i sidste folketingsssamling – på dagsordenen her i Folketinget også i de konkrete finanslovforhandlinger. Vi vil spille ud med forslag.

Så vil jeg spørge til sidst: Hvorfor ingen kommentarer om, at vi faktisk stadig mangler en række initiativer for at beskære CO₂-bidraget? Det blev vi jo ikke færdige med sidste år. Samtidig lægger man op til en stor vækstpolitik uden at give svarene på, hvad der skal til for at få en så stærk miljøpolitik, at vi kan løse de problemer, vi står over for: miljøgælden, den økonomiske gæld og så det, at vi ikke har folk i beskæftigelse. Det er det, vi skal kombinere. Det er det, der er den store udfordring. Og dér hjælper en Venstreboffel ikke som afløser for dinosaurusen, dér hjælper kun et lille dyr, der har kombinationen af intelligens og tilpasningsevne, og det er der ikke mange i Folketinget der har signaleret indtil nu.

Formanden:

Hr. Torben Lund og dernæst fru Pia Christmas-Møller.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Til hr. Jan Køpke Christensen vil jeg sige, at vi lægger meget vægt på, at vi kan få rigtige job. Det er faktisk det, hele den økonomiske politik er baseret på, og det går jo ganske godt. Vi er langt fra færdige med det, men det går heldigvis godt.

Jeg startede mit indlæg med at sige, at vi på et år har fået skabt en stigning i beskæftigelsen på 60.000. Vi ved, hvordan jobordrerne vælter ind i arbejdsformidlingen og har gjort det meget længe. Det er ordinære job, og det er en god måde at skabe ordinære job på. Det seneste ledighedstal viser, at ledigheden faldt med 7.000, så det går godt med det.

Men vi kan ikke klare det med bare at henvise til, at vi får disse ordinære job. Vi er også nødt til at gøre noget ekstraordinært, for at de mange tusind mennesker, der stadig væk er ledige, ikke skal gå i passiv forsørgelse i mange år.

Det fører mig over til et svar til fru Jette Gottlieb. Fru Jette Gottlieb besværede sig meget over, at vi nu laver nogle aktiveringsstilbud til de ledige – og det skal være på fuld løn, og det skal være det ene, og det skal være det andet!

Nej, vi laver nogle gode, gedigne aktiveringsstilbud til de ledige. Vi agter at leve op til, at man skal kunne få op til tre år i aktivering, hvis det ikke lykkes inden da at komme i ordinær beskæftigelse, i stedet for at stille alt for ambitiøse betingelser for jobbeskæftigelserne, herunder at det skal være til fuld løn og fuld tid, i stedet for at stille krav, der med stensikkerhed vil betyde, at vi får færre af de pågældende job, og at mange, mange flere kommer til at gå mange år i passiv forsørgelse. Det synes vi ikke der er noget perspektiv i, og det er derfor, vi har foreslået det samlede aktiveringsforslag, som regeringen har lagt frem i går.

Til hr. Helge Adam Møller skal jeg blot sige, at det var jo sådan set det samme indlæg – enten det var under sidste års åbningsdebat eller sidste års afslutningsdebat – hr. Helge Adam Møller holdt. Jeg vil holde fast i, at jeg er glad for det socialdemokratiske menneskesyn, men ikke i den fortolkning, hr. Helge Adam Møller giver det. Den synes jeg heller ikke var videre retfærdig.

Så vil jeg sige til hr. Steen Gade, at jeg synes, jeg sagde nogle fornuftige ting om miljøet. Jeg synes, jeg forsøgte at sætte miljøet i et rigtigt perspektiv også i forhold til den udvikling, vi skal have i vores samfund, den vækst, vi skal have i vores samfund.

Jeg pegede på de udmærkede miljøinitiativer, regeringen sidste år lavede sammen med SF.

Det kan vel ikke være ingenting!

Derudover pegede jeg på en lang række initiativer. Jeg nævnte faktisk tre store områder, som vi agter at tage fat i i denne folketingsamling, herunder et initiativ, der direkte har med CO₂-problemet at gøre, nemlig at der må findes en ordning i forhold til transportsektoren i forbindelse med den nye energihandlingsplan, som miljø- og energiministeren og trafikministeren skal lægge frem, og hvor jeg netop pegede på, at landevejstransporten klart er en miljøskurk – vi er nødt til at se, om vi ikke kan få begrænset forureningen fra den aktivitet i vores samfund.

Jeg synes faktisk, at jeg gav miljøet ganske meget i mit oplæg. Det var i hvert fald min hensigt.

Formanden:

Fru Pia Christmas-Møller og derefter fru Gitte Seeberg.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Som formand for § 71-Tilsynet blev jeg mildt sagt meget overrasket over at høre, at Socialdemokratiet ville rejse en forespørgselsdebat om de sindslidendes vilkår. Min overraskelse skyldes, at vi allerede i § 71-Tilsynet har lagt op til en forespørgselsdebat om de sindslidendes vilkår. Det er et initiativ, alle partier står bag, og det fremgår af vores nylig aflagte beretning.

Selv om Socialdemokratiet måske var det mest nølende parti bag opfordringen, er det udmærket, at partiet nu også er med. Jeg vil kraftigt advare Socialdemokratiet imod at prøve at gøre de sindslidende til en partipolitisk kastebold.

Vi har i tilsynet i det forgangne år lagt stor vægt på at lægge tværpolitisk styrke bag kravet om at forbedre de helt uacceptable vilkår, de sindslidende lever under i øjeblikket. Derfor synes jeg også, det var udmærket, at statsministeren i sin åbningstale viste erkendelse af, at forholdene i dag er uacceptable, og gav løfte om, at de ville blive forbedret. Der var ikke meget konkret, men holdningen er god, og vi vil følge det kraftigt i tilsynet.

Derfor håber jeg ikke, signalet fra den socialdemokratiske ordfører skal opfattes på den måde, som man kunne komme til at opfatte det, nemlig at Socialdemokratiet vil forsøge at slå politisk plat på så vigtig en sag. Det ville være brandærgeligt for de sindslidende.

Formanden:

Fru Gitte Seeberg og derefter fru Henriette Kjær.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Hr. Torben Lund går kraftigt til anklage på K's og V's forslag til finansloven og hævder, at vi ikke vil gøre noget for miljøet.

Det er ganske enkelt ikke i overensstemmelse med de faktiske forhold. For Det Konservative Folkeparti har miljøet høj prioritet, men vi foretrækker guleroden frem for pisken.

I modsætning til regeringen mener vi, at det ikke er den rigtige vej at gå blot at blive ved med at pålægge skatteborgerne og erhvervene den ene afgift efter den anden. Regeringens grønne afgifter på erhvervene, som vi ønsker ophævet, og som regeringen indførte med SF's og Enhedslistens stemmer her i foråret, har intet med miljøet at gøre. Det er rene og skære skatter. Og det er også ren og skær statsstyring af erhvervsvirksomhederne, hvor nogle begunstiges og nogle straffes.

De mål, som regeringen har sat sig til nedbringelse af CO₂-udslippet, kunne sagtens være nået, hvis regeringen havde haft vilje og havde været positivt indstillet over for frivillige aftaler med erhvervene, et mål, industrien er villig til at opfylde.

Det er også den vej, Det Konservative Folkeparti ønsker at gå. Vi ønsker ikke en såkaldt miljøpolitik, hvis eneste formål er straffeaktion mod erhvervslivet. Regeringen bør holde sig for øje, at vi her i Danmark ikke kan leve af at klippe og barbere hinanden. Vi må sikre, at vi ikke driver vores produktionsvirksomheder ud af landet ved at forringe virksomhedernes konkurrenceevne. Det har nemlig intet med miljøet at gøre.

Formanden:

Fru Henriette Kjær og derefter hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Aktive deltagere i samfundet, sagde hr. Torben Lund og henviste til de unge og arbejdsløse, men hvad med de mennesker, der må stå på venteliste til operationer på landets sygehuse? De ønsker også at være aktive deltagere i samfundet.

Men regeringen viser ingen vilje til at komme ventelisterne til livs. Regeringen præsenterer os

for et ualmindelig svagt udspil på sundhedsområdet, og det gør Socialdemokratiet med den tidligere sundhedsminister hr. Torben Lund i spidsen også – fuldstændig uden visioner.

Jeg har i hvert tilfælde ikke set noget initiativ hverken fra regeringen eller Socialdemokratiet.

Til gengæld fortsætter Socialdemokratiet deres felttog mod privathospitaler, som man netop kunne drage stor nytte af i kampen om at nedbringe ventetiderne til operationerne. De har kapaciteten på privathospitalerne, og de kan udføre operationerne til en absolut konkurrencedygtig pris.

Hvad er Socialdemokratiets løsning på venteliste-problemet, så de patienter, der nu går rundt med svære lidelser, igen kan blive aktive deltagere i samfundet?

Formanden:

Hr. Keld Albrechtsen og derefter fru Annette Just.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, hr. Torben Lund er ved at få sig et problem med sit sprog. Han er ved at udvikle et sprog, hvor ordene betyder det modsatte af, hvad de betyder på almindeligt dansk.

Når hr. Torben Lund bruger ordet tilbud, så taler han i virkeligheden om tvang, så taler han om tvangsuddannelse f.eks.

Når hr. Torben Lund taler om rigtigt arbejde, så taler han i virkeligheden om tvangsarbejde på vilkår, som den enkelte ikke har nogen indflydelse på selv.

Når hr. Torben Lund siger, at Socialdemokratiet ikke tager noget fra de ledige, så mener han i virkeligheden den pakke af forslag med den ene nedskæring efter den anden, som regeringen her har lagt på bordet.

Jeg vil godt stille hr. Torben Lund det samme spørgsmål, som hr. Frank Aaen stillede, men som hr. Torben Lund endnu ikke har været i stand til at besvare:

Hvorfor gør regeringen dette her over for de arbejdsløse?

Hvad er årsagen til, at Socialdemokratiet og regeringen spiller ud med en pakke af forslag om nedskæringer for de arbejdsløse, som jeg vil vove at påstå end ikke en konservativ mindretalsregering ville have turdet fremsætte her i Folketinget?

Hvad er årsagen til, at man på den måde kapitulerer på forhånd over for de borgerlige?

Selvfølgelig fremkalder man kun yderligere krav fra de borgerlige. Hvis man giver dem lillefingeren eller faktisk hele hånden, så tager de jo armen og det hele med, det er klart.

Men til hr. Torben Lund: Hvorfor gør regeringen dette her? Det er da et meget enkelt spørgsmål. Hvorfor gør man det i en situation, hvor der ligger en stjerneklar mulighed for at lave et flertal og nogle stemmeaftaler sammen med SF og Enhedslisten, således at man overhovedet ikke behøver at tage noget fra de arbejdsløse? Hvorfor gør man det?

Det er ubegribeligt, tror jeg, for alle almindelige mennesker i dette land, hvad det er, den danske regering nu er ude på. Hvorfor gør man det, må jeg spørge hr. Torben Lund.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Hr. Torben Lund sagde så klart og tydeligt, hvad vi vel alle sammen kan blive enige om: At der skal være job til alle. Men hvad er det så, regeringen er kommet med? Jo, vi skal have nogle puljebjob, 10.000 i kommunerne og 5.000 i det statslige. Det vil altså sige 15.000 ekstra tømme- og vandpytte-projekter. Er det virkelig det bedste, regeringen kan komme med?

Så kan man også komme med, at nu skal vi have noget mere lovgivning, som kan ødelægge det fri arbejdsmarkeds mulighed for at lave nogle overenskomster. Vi skal have sikkerhed på arbejdspladsen. Vi skal have sikkerhed for, at man ikke bliver afskediget. Vi skal have sikkerhed for, at de forskellige arbejdspladser ikke går ned, osv. Det er indblanding i de socialdemokratiske egne trumfkort, nemlig de frie overenskomster. Jeg forstår det ikke.

Fremskridtspartiet vil blive ved med at sige, at vi skal have reelle job til den del af befolkningen, der ønsker at have et arbejde. Vi skal give erhvervslivet mulighed for frie vilkår. På den måde får vi erhvervslivet til at sætte nye job i gang, og på den måde får vi folk i arbejde igen.

Jeg har to direkte spørgsmål til hr. Torben Lund. Det handler ikke om arbejdsmarked, men det handler om det, som hr. Torben Lund sagde: at Socialdemokratiet og regeringen ikke vil være med til under en Chirac-styret atomvåbenparalyse at sikre Europas sikkerhed.

Jeg vil gerne have dechifreret, hvad det var, hr. Torben Lund mente. Mente hr. Torben Lund, at Socialdemokratiet ved den næste regeringskonference ville kæmpe imod, at Vestunionen bliver en del af Den Europæiske Union? Thi det

er nemlig præcis det, der ligger i det. Det er ikke noget med atomparaplyer og lignende. Det er et spørgsmål om, hvorvidt EU skal have en forsvarsmæssig dimension, hvad Frankrig – netop Frankrig – er det land, der taler allervarmest for hele tiden.

Derfor vil jeg gerne have svar på, om det betyder, at regeringen vil arbejde imod, at Vestunionen bliver en del af EU – uanset hvad.

Det andet spørgsmål er: Hr. Torben Lund siger, at FN bare skal sikres økonomisk, for der er ikke noget i vejen med organisationen. Har hr. Torben Lund dermed sagt, at regeringen nu har vendt op og ned på den aftale, der har været hele tiden: At Danmark kritiserer FN for deres bureaukratiske top heavy-system, som bevirker, at der er for mange bureaukrater og for lidt aktivitet?

Jeg vil gerne høre et reelt svar på de to spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Først vil jeg sige til fru Annette Just, at fru Annette Just har ikke hørt efter, hvad jeg sagde om FN. Jeg sagde absolut noget om bedre trimning af organisationen.

Vi ønsker ikke, at WEU skal være en forsvarsmæssig dimension i EU. Det kan ikke komme som nogen overraskelse for fru Annette Just.

Derudover ser vi gerne, at erhvervslivet skaber flere job. Det er man faktisk i fuld gang med. Hver eneste måned ser vi gode tal på det.

Så vil jeg sige til fru Pia Christmas-Møller, at jeg synes, det var et ualmindelig morgensurt – hvis man kan tillade sig at sige det – og vrisent indslag. Tænk, at det nu skal være et problem, at et parti varslers, at man gerne vil have en forespørgselsdebat om de psykisk syges forhold her i Folketinget. Hvis man gør det, så skal man beskyldes for at slå politisk plat.

Hvad er det dog for noget? Jeg har aldrig nogen sinde hørt om, at § 71-Tilsynet optræder som forespørger her i Folketinget. Jeg tror, at formanden for § 71-Tilsynet skulle kigge lidt på, hvad det egentlig er, det tilsyn skal lave, og så måske gå i gang med det arbejde mere intenst.

Til fru Gitte Seeberg vil jeg sige, at det var jo et typisk konservativt indlæg om miljøet, et indlæg, som i hvert fald bekræfter mig i, at De Konservative ikke har noget ønske om at gøre en indsats på miljøområdet.

Om fru Henriette Kjærs bemærkning om ventetiderne og ventelisterne vil jeg sige: Det er fak-

tisk en sag, vi har kæmpet for, det var et betydeligt problem, vi overtog fra tidligere regeringers nedskæringer på sundhedsområdet. Der er hvert eneste år sat hundreder af millioner kroner af fra staten til amterne for at forbedre ventelistesituationen, og der er lavet kommuneaftaler i denne regerings tid. Så at påstå, at vi ikke vil gøre noget ved det område, det er i hvert fald en lodret usandhed.

Så vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen: Tvangsuddannelse, tvangsarbejde, jamen hvad er det for noget? Er det gamle DKP ikke hørt op endnu? Hvad er det for noget?

Vi skubber tidspunktet for, hvornår man giver folk et tilbud, frem. Det burde dog være en kæmpefordel. Der rystes på hovedet! Skal vi skubbe tidspunktet for, hvornår tilbudet gives, længere ud? Skal vi holde folk længere i passiv forsørgelse? Selvfølgelig skal vi ikke det.

Jeg er sikker på, at der er bred folkelig forståelse for, at vi rykker tilbudene frem i stedet for; at vi giver folk en chance på et tidligere tidspunkt; og at vi i forhold til den gruppe unge, der her er tale om, også sørger for at motivere til en uddannelse.

Det er ikke alle unge under 25 år, vi her snakker om med regeringens udspil. Det er i virkeligheden en ganske lille gruppe, det drejer sig om i forhold til regeringens udspil. Alle unge, der har en kompetencegivende uddannelse, og som bliver ledige, får ikke ændret deres dagpengeforhold. Alle, der ikke har en erhvervs-mæssig uddannelse, men har en erhvervs erfaring på 2 år, bliver dagpengemæssigt stillet fuldstændig som alle andre, der er blevet ledige.

Den eneste gruppe, vi taler om, er en gruppe, som er blevet dagpengeberettigede, og som nu er uden beskæftigelse, men som har været i beskæftigelse i meget kort tid. Den gruppe, som måske hænger fast i dagpengesystemet, måske hænger fast i bestandssystemet, vil vi gerne tilskynde til at få en uddannelse, en uddannelse, hvor de får lige vilkår med andre, der går ind i den pågældende uddannelse af egen kraft.

Det kan da vist ikke siges at være noget tvangsmæssigt overgreb på nogen. Det er en hjælpende hånd, det er en håndsrækning, vi giver til de unge, og det har ikke noget med tvang at gøre.

Anders Fogh Rasmussen (V):

Når statsministeren holder tale ved Folketingets åbning, sker det i henhold til grundloven, som siger, at statsministeren ved den lejlighed skal

give Folketinget, som det hedder, en redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Levede statsministeren så op til dette krav i den tale, han holdt forleden? Nej, det gjorde han ikke. I hvert fald gav han ikke et retvisende billede af rigets almindelige stilling. Der var snarere tale om et skønmaleri.

Først og fremmest er det beskæmmende, at statsministeren ofrede så lidt tid og så lidt plads på at beskrive Danmarks almindelige stilling i Europa. Alle ved, at Europa står over for voldsomme udfordringer i de kommende år, alle ved, at i Danmark skal vi træffe vigtige beslutninger om vor deltagelse i Det Europæiske Fællesskab; men ingen ved, hvor regeringen står.

Statsministerens tale var totalt blottet for visioner og forslag om Europapolitikken. Han skøjtede hen over Thulesagen, som har skabt problemer i rigsfællesskabet med Grønland, og han nævnte dårlig nok Færøerne, hvor der er behov for en håndsrækning for at skabe optimisme igen.

Derimod havde statsministeren den brede pensel fremme, da han skulle male Danmarks økonomiske situation i lyserøde farver. Vi har opnået et markant fald i arbejdsløsheden, sagde statsministeren. Jamen det glæder vi os da alle sammen over, men statsministeren fortalte ikke, at antallet af personer på overførselsindkomst stadig væk stiger. Ganske vist er arbejdsløsheden faldet med 59.000 personer, men samtidig er antallet af personer på orlov og på efterløn vokset med 92.000. I denne regerings tid er der altså kommet 33.000 flere på dagpenge, orlov og efterløn trods konjunkturgevinsten.

Statsministeren glemte at fortælle om statens store underskud på 37 mia. kr., og han glemte at fortælle om statens store og voksende gæld. Gælden nærmer sig nu 770 mia. kr., det svarer til over 150.000 kr. pr. dansker, og gælden vokser fortsat trods den konjunkturgevinst, som regeringen høster.

Statsministeren fortalte ikke, at regeringen siden 1993 havde fået omkring 50 mia. kr. ekstra ind i skatter, og han fortalte ikke, at der i dag kunne have været overskud på statens finanser, hvis udgifterne havde været holdt i ro, og hvis den ekstra indtægt ubeskåret var gået til at fjerne statens underskud.

Statsministeren glemte også, at skatterne nu stiger for at dække regningen for regeringens udgiftsfest. Amtsskatterne stiger, de grønne afgifter stiger, bruttoskatten stiger.

Statsministeren fortalte heller ikke, at danske virksomheders konkurrenceevne alene her i 1995 er blevet forringet med omkring 7 pct. ifølge økonomiministeren.

Der er gode ting i dansk økonomi, som Venstre glæder sig over – overskuddet på betalingsbalancen, den lave inflation, den stærke krone – men det er altsammen noget, som statsministeren slet ikke med rette kan tage æren for, for det er altsammen resultater, som de borgerlig-liberale regeringer skabte frem til 1992 – ikke ved hjælp af, men på trods af Socialdemokratiet.

Den socialdemokratiske regering overtog i 1993 en bomstærk dansk økonomi, en økonomi, der var godt rustet til at høste konjunkturgevinsten, og den kom, men regeringen forspildte mulighederne for at fjerne underskuddet på statsbudgettet, forspildte mulighederne for at nedbringe antallet af mennesker på overførselsindkomst og forspildte mulighederne for at gennemføre grundlæggende reformer af velfærdssystemet.

Alt det sagde statsministeren intet om. Han gav derfor ikke et retvisende billede af rigets almindelige stilling, og derfor savner regeringens påtænkte foranstaltninger perspektiv, dybde og relevans. Ganske mange af forslagene er aldeles skadelige, fordi de fører til en større offentlig sektor, større offentlige udgifter og nye stigninger i skatterne.

Det var enormt skuffende, at statsministeren næsten intet sagde om Europapolitikken. Skyldes det indre uenighed i regeringen? Skyldes det almindelig konfliktskyhed? Ja, vi ved det ikke. Men under alle omstændigheder er det skandaløst, at regeringen ikke er i stand til at oplyse befolkningen om sine synspunkter her ganske få måneder, før EU's regeringskonference starter. Vi har behov for en åben og offentlig debat om Europas fremtid og Danmarks placering heri.

Men hvordan i alverden skal vi få en debat, når landets regering ikke er villig til at præsentere Folketinget og befolkningen for sine synspunkter? Venstre har længe prøvet at få gang i den debat. Vi har nogle klare holdninger til EU's regeringskonference. Jeg vil her nævne fire vigtige punkter:

For det første skal vi forberede EU til en udvidelse med de øst- og centraleuropæiske og de baltiske lande. Vi har en historisk forpligtelse til at sikre disse nye demokratier en forankring i det vesteuropæiske fællesskab, som derved bliver til et europæisk fællesskab. Det handler til syvende og sidst om vores egen sikkerhed.

For det andet skal vi ændre EU's måde at arbejde på. Vi har brug for en effektiv organisation, der kan træffe bindende beslutninger, og derfor skal flere beslutninger træffes ved flertal. Parlamentet bør have mere magt, der skal være mere åbenhed, EU skal blande sig i færre detaljer og til gengæld tage sig mere af det væsentlige.

For det tredje skal vi have forstærket EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik. Vi skal væk fra, at enkeltlande kan blokere for de fælles beslutninger. Vi skal have udbygget Vestunionen til at kunne håndtere fredsbevarende og fredsskabende samt humanitære opgaver.

For det fjerde skal vi forstærke EU-samarbejdet mod den internationale kriminalitet. Der er brug for et udvidet samarbejde med fælles regler for indrejse og med fælles regler for politisamarbejde og toldmæssigt samarbejde.

Disse fire punkter vil Venstre føre frem under de kommende forhandlinger med regeringen om et dansk forhandlingsoplæg til regeringskonferencen.

Og så vil jeg føje et femte punkt til. Vi bør arbejde for, at den økonomiske og monetære union kan starte den 1. januar 1999. Ganske vist er den sag ikke på regeringskonferencens dagsorden, men i tilslutning til regeringskonferencen skal der træffes en række vigtige beslutninger, og dér bør Danmark ikke spærre for udviklingen. Tværtimod har vi som et lille land en stærk interesse i den stabilitet, som en fælles valuta kan give, og vi bør være med fra starten.

Venstre ønsker et forhandlingsoplæg, der giver regeringen frie hænder til også at forhandle emner, som kunne føre til, at Danmark må opgive sine fire forbehold. De fire forbehold er et rent dansk anliggende, og derfor vil det være helt forkert at bringe dem ind på regeringskonferencen.

Regeringskonferencen må foregå frit og ubundet, og så kan vi slås om de danske forbehold bagefter, og da skal ingen være i tvivl om, at Venstre vil kæmpe for at slette forbeholdene, så Danmark atter kan være fuldt og helt med i EU-samarbejdet.

Vi må se i øjnene, at vi europæere i fremtiden selv må bære en større del af byrden ved at sikre vor egen frihed og fred.

Vi skal vænne os til ikke bare at være forbrugere af sikkerhed, vi skal til at være producenter af sikkerhed, og det får to meget afgørende konsekvenser for Danmark.

For det første må Danmark ved først givne lejlighed indtræde i Vestunionen som fuldt og helt medlem. Der skal jo i de kommende år træffes ret afgørende beslutninger i Vestunionen om denne organisations fremtid, og da bør Danmark være med ved bordet, hvor beslutningerne træffes.

For det andet må Danmark være parat til at bære sin del af udgifterne til et troværdigt forsvar. Regeringen har fremlagt et udkast til forsvarsforlig, som indebærer en nedskæring af forsvarsbudgettet med i hvert fald 2,4 mia. kr. over en 4-års-periode. Det finder Venstre helt uacceptabelt.

Vi skal dreje den danske forsvarsindsats, så vi får plads til et stærkere internationalt engagement i fredsbevarende og fredsskabende militære aktioner som f.eks. vores indsats i Bosnien, men det må ske inden for en budgetramme, der er uændret i forhold til 1994, som var det sidste år i sidste forsvarsforlig.

Det er der flere grunde til: Dels er der behov for at afholde ret betydelige udgifter til nyt materiel og nyt udstyr i de kommende år, dels er udgifterne til den internationale indsats voksende, så selv inden for en uændret budgetramme bliver der altså færre midler til det hjemlige forsvar.

Der er heldigvis bred politisk enighed om, at Danmark må engagere sig i internationale fredsopgaver, men så må vi også sikre, at de soldater, vi sender af sted, har det bedste og mest moderne udstyr; alt andet er uforsvarligt.

For Venstre er det så vigtigt at få en afklaring af forsvarrets situation, at vi klart må sige til regeringen: Der bliver ingen aftale med os om finansloven for 1996, medmindre der forinden er indgået et flerårigt forsvarsforlig, og vi opfordrer stærkt statsministeren til at få forhandlingerne ud af dødvandet.

Så vil jeg gerne understrege, at Venstre arbejder for at få et forlig med regeringen om finansloven for 1996, men for at få en sådan aftale må regeringen tage fat på en række af de reformer, som hidtil er forsømt.

For det første skal vi have lavet en ægte reform af dagpenge- og bistandssystemet. Regeringens forslag er noget smålapperi. Der er enkelte gode skridt fremad, men for hvert skridt frem er der samtidig to eller tre tilbageskridt.

For det andet skal vi have bragt statens alt for store underskud markant ned, og vi skal have strammet udgiftspolitikken.

For det tredje skal vi have lettet erhvervslivets omkostninger, så konkurrenceevnen kan blive genoprettet.

For det fjerde ønsker vi et loft over lejeværdien, så den ikke stiger fra 1995 til 1996.

For det femte ønsker vi en styrkelse af politiets indsats imod vold og narkokriminalitet. Vi vil have narkofrie fængsler, og vi vil have en styrkelse af sikkerheden i og omkring fængslerne.

For det sjette ønsker vi at bekæmpe ventelisterne på sygehusene ved at give patienterne ret til frit at vælge et andet hospital, herunder et privathospital, hvis de ikke straks kan få foretaget f.eks. en vigtig hjerteoperation.

For det syvende skal vi have fjernet de ekstra skatter, som regeringen har indbygget i forslaget til finanslov. Vi skal have afmonteret den skattebombe, som ligger i regeringens udspil til efteruddannelse, og vi siger nej til regeringens forslag om statsbetalt ATP.

Jeg har allerede nævnt, at vi altså skal have et forsvarsforlig.

Lad mig sige endnu en gang: Venstre går til forhandling med regeringen med den hensigt at nå en aftale, men vi må også gøre regeringen klart, at den skal ændre ganske afgørende i sit finanslovsforslag for at få en aftale med os.

Jeg vil godt slutte med at give regeringen et godt råd: Det er på tide, at regeringen indser, at den må vælge side. Vi finder os ikke i at skulle lægge ryg til finanspolitikken, hvis regeringen så deler søde gaver og sure skatter ud sammen med venstrefløjen. Vi har dårlige erfaringer med denne regering. Sidste år lavede Venstre og Det Konservative Folkeparti finanslov med regeringen, og straks derefter gik regeringen i gang med at lave grønne afgifter, udlændingelov, kommunal udligning og flere andre ting sammen med venstrefløjen.

Vi kan lige så godt sige klart og tydeligt først som sidst, at det finder vi os ikke i. Hvis regeringen vil have en aftale om finansloven med os i dette efterår, så er ballet med SF og Enhedslisten forbi.

Formanden:

Der er nu tilmeldt ni korte bemærkninger. Jeg tror, det vil være praktisk, at vi efter de fem første giver hr. Anders Fogh Rasmussen ordet og efter de fire sidste giver hr. Anders Fogh Rasmussen ordet igen. Efter disse elleve korte bemærkninger går vi til frokost, og efter frokost lader vi hr. Hans Engell begynde som ordfører.

Men jeg giver først hr. Jacob Haugaard ordet for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Jacob Haugaard (UP):

Nu har jeg været herinde et års tid, og der er altså stadig væk en del ting, der undrer mig. Når f.eks. statsministeren i tirsdags og hr. Torben Lund i dag siger, at det går godt med økonomien, og at arbejdsløshedstallet er forbedret med 60.000, stiller oppositionen, hr. Anders Fogh Rasmussen og resten af Folketinget sig op og siger, at det er det rene sludder. Økonomien er rigtig syg, og der er kommet 92.000 flere på overførselsindkomster. Hvad skal jeg egentlig tro på? Hvad skal befolkningen egentlig tro på?

Min personlige opfattelse er altså, at jeg må stå over for nogle halvuvederhæftige lystløgner. Derfor kunne jeg egentlig godt tænke mig, at der blev nedsat et udvalg, der hed: Kan de tal virkelig passe-udvalget. Kan det, vi snakker om, virkelig passe?

På denne baggrund kan jeg i hvert fald godt forstå, at folk er godt trætte af Christiansborg.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Nu blev hr. Anders Fogh Rasmussen jo i sin tid berømt på at tale om, at man kunne være i opposition og regering på én gang, og denne dobbelttale er åbenbart fortsat. Hr. Anders Fogh Rasmussen har mange gange angrebet regeringen for ikke at være konkret, og her i de seneste dage har man så set brok over, at regeringen faktisk har fremsat nogle arbejdsmarkedsforslag. Så det er åbenbart ligegyldigt, hvad regeringen gør. Den dobbelthed undrer mig nu stadig væk, og jeg synes ikke, der kom meget klarhed ud af den tale, som hr. Anders Fogh Rasmussen holdt her i dag; men det kan være, vi får det afklaret senere.

Det, der i virkeligheden bragte mig på talerstolen, var det lille sammenstød, der var under den tidligere debat, mellem hr. Torben Lund og § 71-Tilsynets formand, fru Pia Christmas-Møller.

Jeg må sige, at jeg også blev forbløffet over, at Socialdemokratiet pludselig meddelte, at det ville stille en forespørgsel om sindslidende. Når jeg blev forbløffet, var det, fordi vi faktisk var enige i § 71-Tilsynet – ikke som tilsyn, men som enkeltpartier – om, at det skulle være alle partier, der gjorde det, fordi det var en så vigtig tværpolitisk sag.

Jeg kan godt huske, dengang SF og CD var de eneste i dette Ting, der overhovedet sagde, at der var problemer på det område. Nu har vi så den situation, at en lang række andre partier er blevet enige med os, selv partier, der dengang havde både sundhedsministerposten og socialministerposten, og som hånligt afviste, at der var problemer.

Nu vil jeg godt advare – ligesom fru Pia Christmas-Møller gjorde det – imod, at man gør de sindslidende til partipolitik, for det er problemet altså for vigtigt til. Den måde, vi behandler de sindslidende på i Danmark, er en skamplet på det danske velfærdssystem, og det problem har alle partier i Folketinget et ansvar for at løse, men man løser det altså ikke, hvis man begynder at sige: »Det er os, der gør det hele«, »det er det parti, der vil gå i spidsen«, eller hvad ved jeg.

Jeg håber, at hr. Torben Lunds bemærkning om, at det var Socialdemokratiet, der ville stille den forespørgsel, er udtryk for, at han ikke er helt informeret om, hvad der foregår i § 71-Tilsynet, og at det ikke er udtryk for, at vi nu skal til at lave enkeltpartiræs på det område.

Jeg vil da gerne slutte med at sige, at jeg har en meget klar fornemmelse af, hvad der foregår i § 71-Tilsynet. Det er et velvirkende tilsyn, der har været en af grundene til, at man har fået sager om Sct. Hans, om Nordvang og om en lang række andre steder sat i fokus i det sidste halve år. Så jeg synes ikke, der er nogen grund til fra denne talerstol at sige noget om, at det tilsyn nok ikke laver noget; det er ikke fair.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne takke hr. Fogh Rasmussen, fordi han mindede om den udmærkede indsats, vi i sin tid gjorde i firkløverregeringen for at være med til at bringe noget orden i landets økonomi. Som bekendt var det ikke Centrum-Demokraterne, der bragte firkløverregeringen til ophør, men lad det nu ligge.

Jeg synes også, at hr. Fogh Rasmussen lige skal minde om, hvem det egentlig var, der stod bag firkløverregeringens politik. Det var i dag to og for et par år siden tre af de nuværende regeringspartier. Venstre havde dengang 18 mandater, Centrum-Demokraterne havde 15, og sammen med De Radikale havde vi flere mandater, end Venstre og De Konservative havde hver for sig. Så en stor del af den nuværende regering må i hvert fald have en betydelig del af æren for

det, der skete dengang; det synes jeg også lige man skal have med i billedet.

I øvrigt var jeg meget glad for hr. Fogh Rasmussens meget forhandlingsvenlige tone, som jeg synes lover godt.

Der er en ting til, men den vil jeg komme ind på i min ordførertale i dag, for jeg har fået lov at være ordfører for mit parti, og det er hele spørgsmålet om overførselsindkomster, for det er altså ren mystik, man bruger dér. Inden hr. Fogh Rasmussen kommer for godt i gang, vil jeg bede hr. Fogh Rasmussen om lige at læse, hvad der står i den sidste af regeringens finanslovredegørelser. Der står, hvor meget antallet af personer mellem 16 og 66 år, der er på overførselsindkomst, steg i de seneste år under den forrige regering. Inden man går rundt og taler om den million, eller hvor meget det nu er, der er på overførselsindkomst, vil jeg godt lige have, at man finder frem til et tal, for det har jeg ikke selv kunnet finde. Men jeg vil tro, at inden den forhenværende regering gik af, lå tallet mellem 900.000 og 1.000.000, så det er altså ikke under den nuværende regering, at alle ulykkerne er opstået, men jeg vender tilbage til det i min ordførertale.

Så lige en sidste ting til hr. Jacob Haugaard. Jeg vil meget gerne, at hr. Jacob Haugaard og jeg får mulighed for at spise frokost engang, inden jeg nu går af, for jeg er sikker på, at jeg kan fortælle hr. Jacob Haugaard noget, som vil gøre ham meget klogere.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Anders Fogh Rasmussen beklagede sig stærkt over, at statsministeren ikke rigtig havde sagt noget om, hvad regeringen ville på EU-regeringskonferencen i 1996. Det er jo rigtigt, at regeringen ikke har sagt noget; bl.a. har regeringen overhovedet ikke nævnt de fire danske undtagelser. Hvorfor har regeringen ikke nævnt dem? Det er jo nok, fordi regeringen er ved at opgave de fire undtagelser. Og hr. Torben Lund var igen fremme med disse uldne formuleringer om Vestunionen; den skulle laves lidt om. Og hvad skulle der så ske? Det kan jo ikke forstås anderledes, end at hr. Torben Lund så vil med hr. Anders Fogh Rasmussen ind i Vestunionen, ellers kommer han vel ikke med sådan nogle uldne meldinger. Men jeg vil gerne stille hr. Anders Fogh Rasmussen tre spørgsmål:

For det første: Er det en ultimativ betingelse for Venstre, at den danske regering skal have

frie hænder til at opgive de fire undtagelser på regeringskonferencen?

For det andet: Er det også en betingelse fra Venstres side, at regeringen ikke engang ved starten af regeringskonferencen må fremlægge de fire danske undtagelser?

For det tredje: Er det ydermere en betingelse fra Venstres side, at SF for at komme med i et nyt nationalt kompromis skal acceptere disse betingelser og være medunderskriver af, at regeringen gerne må rejse til regeringskonferencen og opgive de fire danske undtagelser?

Jeg tror, det er det, der ligger i Venstres udspil, og jeg håber da, at det vil betyde, at i hvert fald SF – men forhåbentlig også regeringen – indser, at det vil være katastrofalt at indgå et nyt nationalt kompromis sammen med hr. Anders Fogh Rasmussen. Jeg håber meget, at vi kan få en klar melding fra hr. Anders Fogh Rasmussen om de tre spørgsmål, sådan at vi kan komme ind i en fornuftig diskussion med SF og regeringen om et helt andet grundlag for forhandling på regeringskonferencen med de fire danske undtagelser fastslået hele vejen igennem til regeringskonferencens afslutning.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Det er jo altid dejligt at mærke Enhedslistens opbakning til de ting, SF har fået gennemført.

Jeg spurgte for lidt siden hr. Torben Lund, hvorfor der skulle laves et hul i dagpengesystemet, sådan at flere tusinde risikerer at falde ud og ned på bistandshjælp. Jeg fik ikke noget svar på det, så derfor kan det da være, at jeg nu kan få et svar fra hr. Anders Fogh i stedet, for Venstre ønsker jo et endnu mere dramatisk hul i dagpengesystemet, sådan at mange flere ryger ud af det.

Kan vi ikke få en begrundelse for hvorfor? Hvad er det, man vil opnå ved at drive denne jagt på de arbejdsløse? Hvis det er, fordi man har brug for mennesker til at arbejde, eller det er, fordi der reelt er flaskehalsproblemer, så man har nogle job, man ikke kan få besat, er det jo sådan, at man bare kan give de arbejdsløse et tilbud, som de så skal tage imod. Vi kan ikke se, hvad begrundelsen er for, at man i den anden ende vil jage de arbejdsløse ud af dagpengesystemet og ned på en langt ringere bistandshjælp.

Måske kan hr. Anders Fogh Rasmussen også fortælle os her i dag, hvilke præcise krav Venstre har for at indgå et forlig på dette område. Jeg har nemlig forstået det sådan på hr. Hans

Engell, at Venstre og De Konservative ikke automatisk vil stemme for de stramminger, som regeringen lægger op til. Hvis ikke de kan få langt større stramminger, er det muligt, at de vil stemme det ned, og det synes jeg sådan set er godt nok, for det skaber et billede, hvor regeringen så er nødt til at vælge, hvem den vil forhandle det her med.

Vi har hørt, at hr. Anders Fogh Rasmussen mener, at det, man er kommet med her, kun er et dueæg, og det, hr. Fogh Rasmussen vil have, er noget helt andet – et strudseæg eller i hvert fald af en helt anden størrelse. Kan vi ikke få at vide, hvad det konkret er, Venstre forlanger? Hvor store nedskæringer skal vi foretage over for de arbejdsløse, for at man kan lave et forlig til den side? Det bliver jo så klart, at regeringen må vælge, om den virkelig har mest lyst til i disse forhandlinger at sats på partier, der forlanger meget mere dramatiske nedskæringer. Er det den vej, man primært vil forhandle om, eller er man villig til at forhandle med partier, der har forståelse for de protester, der kommer udefra, som godt kan forstå, at SiD med de mange arbejdsløse er bekymret for disse nedskæringer, og som godt kan forstå de mennesker, der protesterer over, at dagpengesystemet skal forringes?

Er det den side, man er parat til at forhandle med, er vi klar, og vi vil advare kraftigt imod, at man giver sig i forhandlinger med dem, der forlanger mere og mere og mere, hver eneste gang regeringen bevæger sig ud på den sliske, det er at skære ned over for de dårligst stillede.

(Kort bemærkning).

Anders Fogh Rasmussen (V):

Hr. Jacob Haugaard stiller det spørgsmål, som sikkert mange stiller: Hvilke tal skal man egentlig tro på? De står alle sammen dér og slynger om sig med tal. Hvad skal man egentlig tro på?

Nu slyngede jeg faktisk ikke om mig med ret mange tal i min tale. Jeg holdt mig til nogle ganske enkelte, og jeg kan oplyse hr. Jacob Haugaard om, at det er meget nemt at få bekræftet de tal. Det er ikke engang nogle, jeg behøver at strides med regeringen om, for jeg har fundet tallene i økonomiministerens egen rapport, som udkom forleden dag. Her vil man på side 10 se en tabel, hvoraf det klart fremgår, at siden denne regering trådte til, er der kommet 92.000 flere på orlov og efterløn. Så nytter det ikke ret meget, at der i samme periode er blevet 59.000 færre registrerede arbejdsløse, for nettoresulta-

tet er, at de offentlige kasser skal af med flere penge end før til forskellige ydelser, idet der nemlig er kommet 33.000 flere på overførselsindkomst.

Hr. Erhard Jakobsen spurgte, om der ikke også var en stigning i antallet af mennesker på overførselsindkomst i den tidligere regerings tid, og det har hr. Erhard Jakobsen desværre ret i; der er ingen, der forsøger at rende fra det. Men det, der er det alvorlige, er, at Danmark nu hæster en stor konjunkturgevinst, og på trods af den konjunkturgevinst stiger antallet af mennesker på overførselsindkomst, hvor det selvfølgelig burde være sådan, at antallet af mennesker på overførselsindkomst faldt. Det kritisable er, at konjunkturgevinsten misrøgttes, så der ikke sker en nedbringelse af antallet af mennesker på overførselsindkomst.

Lad mig så bare sige til hr. Erhard Jakobsen: Vi værdsætter i allerhøjeste grad den indsats, som Centrum-Demokraterne og Det Radikale Venstre ydede sammen med og i borgerlige-liberale regeringer i 1980'erne. Det er der ingen der sætter spørgsmålstegn ved. Hr. Erhard Jakobsen skulle derfor også lægge mærke til, at min tale meget klart og entydigt var adresseret til Socialdemokratiet. Det, jeg sagde, var, at de fremskridt, der blev nået i 1980'erne, ikke blev nået i kraft af, men på trods af Socialdemokratiets indsats, og jeg tror, at hr. Erhard Jakobsen vil give mig ret i, at der arbejdede Socialdemokratiet ikke med.

Vi værdsætter i høj grad den indsats, som bl.a. Centrum-Demokraterne og Det Radikale Venstre ydede i 1980'erne. Det, vi derimod beklager, er den dårlige indflydelse, som de to partier er kommet under i den regering, som nu sidder, hvor vi føler, at Socialdemokratiet har sat sig tungt på det hele, og hvor vi nu med det udspil, der er kommet her forleden dag, har set, at det, der er Socialdemokratiets mission i debatten om reformer af velfærdssystemet, er at stå vagt om det bestående og agere bremsekloks, så der sker så lidt som muligt så langsomt som muligt.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Hr. Anders Fogh Rasmussen sagde i sit indlæg, at han ikke som tidligere ville være med til, at der skal opkræves sure skatter og uddeles søde gaver mellem regeringen og venstrefløjen. Den har han helt misforstået. Vi har ikke på noget tidspunkt uddelt søde gaver sammen med rege-

ringen og heller ikke opkrævet sure skatter, men derimod nogle gode, grønne, sunde afgifter, og det er noget helt, helt andet.

Den sang om EU har vi, om jeg så må sige, hørt før. I det sidste par år har vi altså hørt, at Venstre ikke ville rette sig efter folkeafstemningsgrundlaget i 1993, og jeg plejer at blive vældig ophidset over det, men det gider jeg ikke rigtig være i dag, for det er jo noget, vi har hørt før, og sådan er det: Venstre ved man aldrig, hvor man har, jo, måske når man skal løbe fra en eller anden aftale.

Det får mig også til at tænke på, at Venstre jo er mange ting. Der er nogle, der taler om Høj-skolevenstre, og der er nogle, der taler om Handelshøjskolevenstre, men mest af alt er Venstre jo et hestehandlerparti, et rigtigt hestehandlerparti. Det er ikke, fordi jeg har noget imod hestehandlere; de kan være meget fornuftige. Især hvis man vil købe en hest, kan det være meget fornuftigt med hestehandlere. Men man er altså nødt til at kigge godt efter i hestens mund, hvis man handler med en Venstremand, for at se, om tænderne nu også er, som de skal være; man må også se, om hovene er, som de skal være, at hesten ikke er halt, osv.

Derfor må man da have forståelse for, skal vi lave et EU-oplæg, hvor partiet Venstre er med – hvad jeg tror kan blive svært – vil vi da godt have en vis sikkerhed for, at tingene er i orden. Især når man har hørt hr. Anders Fogh Rasmussens tale før, håber jeg da, at man her i Folketinget og også ude omkring må have forståelse for, at de fire udtagelser, som var grundlaget for folkeafstemningen i 1993 og betingelsen for, at vi anbefalede et ja ved folkeafstemningen, kommer til at fremgå klart, tydeligt og utvetydigt i det danske forhandlingsudspil. Jeg håber, man har forståelse for dét.

Jeg vil egentlig også godt høre en kommentar fra regeringen til hr. Anders Fogh Rasmussens helt utvetydige tilkendegivelse af, at man vil med i ØMU'ens tredje fase. Kan det virkelig være rigtigt, at det skal kunne siges, uden at der kommer et svar fra regeringen? Jeg vil godt have en kommentar fra hr. Torben Lund, statsministeren eller andre fra regeringen til den udtalelse fra partiet Venstre.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg må starte med at sige tillykke til hr. Anders Fogh Rasmussen – desværre tillykke, men altså tillykke – med de resultater, Venstre har nået på

de unges og de arbejdsløses bekostning, i hvert fald hvis vi skal måle det på de udspil, som regeringen er kommet med.

Det lykkedes altså med den lange stribe af trusler allerede fra før afslutningsdebatten og igennem hele sommeren, også selv om en lang række af truslerne viste sig at være helt tomme. Venstre har fået afgørende indrømmelser, allerede før forhandlingerne om finansloven er gået i gang; guderne må vide hvorfor.

Selv om jeg kan forstå, at hr. Anders Fogh Rasmussen nu bagatelliserer dagpengeudspillet som et lille bitte æg, må man alligevel forstå, at der er tilfredshed med udspillet, for nu er det sådan, at mere vil have mere, og børn, der får, hvad de kræver, kræver mere og mere, hvis de tror, at det er den vej, de kan komme videre frem. Det var det, vi hørte om før.

En af de trusler, som vi har hørt fra Venstre, har været, at man ikke måtte lave forlig med venstrefløj, f.eks. på det grønne område, og derfor vil jeg i dag spørge hr. Anders Fogh Rasmussen: Er forudsætningen for et finanslovforlig med regeringen, at der ikke bliver indgået aftaler mellem regeringen og venstrefløj om de grønne initiativer, der er nævnt i åbningstalen? Er det sådan, at det udelukkes fra Venstres side, at regeringen laver en opfølgning af vandmiljøplanen sammen med os? Skal regeringen give tilsagn om, at den ikke vil lave en opfølgning af begrænsningen af CO₂-udledningen på trafik- og energiområdet sammen med os? Er det ufravigelige betingelser fra Venstres side? I så fald vil det være rart at få det bekræftet herfra, sådan at vi ved, hvad vi taler om.

Lad mig lige sige, at jeg håber, der næste gang bliver mulighed for at svare hr. Keld Albrecht-sen.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hr. Anders Fogh Rasmussen efterlyste det, som blev kaldt en ægte reform på arbejdsmarkedsområdet. Hr. Anders Fogh Rasmussen sagde også, at det, man havde set her, var noget med ét skridt frem og to, tre tilbage. I forhold til det dagpengeudspil, som konkret forelå som lovforslag i går, er det lidt svært at forstå, hvad der ligger i det antal skridt.

Jeg vil gerne spørge hr. Anders Fogh Rasmussen: Hvis vi havde haft en VK-regering, som vi havde i 1980'erne, og som jo aldrig fremsatte den slags forslag, kunne man så have forestillet sig, at den ville fremsætte et forslag, der

var meget mere vidtgående? Ville den have været tilfreds med at lande her? Er det ikke sådan, at det lovforslag, som regeringen fremsatte i går, tilgodeser 80-90 pct. af V's og K's synspunkter på dagpengeområdet?

Man siger godt nok, at der skal fremrykkes yderligere, og man siger også, at folk skal arbejdet på fuld tid for deres dagpenge, men principet om, at der skal fremrykkes, er det samme, og det er stadig væk discountudgaver. Man siger også, at man vil have folk ud af dagpengesystemet noget før, men det er kun et spørgsmål om 1 eller 2 år, altså om folk er berettigede i 4 eller i 5 år.

Derfor er der i virkeligheden tale om, at Venstre er tilgodeset utrolig meget, og jeg kan nævne for hr. Anders Fogh Rasmussen, at jeg i går var til et møde om dagpenge et sted her på Sjælland, hvor der var en folketingskandidat fra Venstre, som havde læst aviser osv., der var utrolig begejstret for forslaget. Den tilstedeværende socialdemokratiske repræsentant var selvfølgelig pinligt berørt over det, hvad jeg godt kan forstå. Jeg kan også nævne, at der var en konservativ til stede, der også var utrolig begejstret.

Jeg tror, at stemningen hos borgerlige politikere rundt omkring i landet er, at de er utrolig begejstrede for det her, for de har i virkeligheden fået 80-90 pct., og jeg synes selvfølgelig, det er forfærdeligt, at de har fået det. Det er så udtryk for, at når man får noget, vil man bare have mere, og det synes jeg regeringspartierne skulle tænke på. Man har givet ikke bare en lillefinger, ikke bare en hånd; de har fået hånden og tager hele kroppen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Vi er rigtig i dyreriget i dag, og der har været adskillige interessante zoologiske iagttagelser. Jeg har forgæves ledt i min hukommelse efter et dyr med to tunger, men sådan et kan jeg ikke finde. Hvis jeg havde kunnet finde sådan et dyr, så ville jeg have syntes, at det ville være udmærket at sammenligne Venstre med et sådan dyr.

Der er ikke noget at sige til, at hr. Jacob Haugaard og andre med ham er forvirrede og ikke ved, hvad de skal tro på, når de hører en del af de udsagn, der kommer herindefra.

Jeg lagde mærke til, at hr. Anders Fogh Rasmussen i sit forholdsvis venlige oplæg til finanslovforhandlinger sagde, at nu måtte der

altså vælges side, for man kunne ikke have, at regeringen indgik finanslovforlig med højrefløjen og derpå lavede andre ting med venstrefløjen.

Hr. Anders Fogh Rasmussen refererede derpå til det, der skete i 1995, hvor regeringen indgik et finanslovforlig med V og K, og hvor der var massive fingeraftryk fra V og K – bl.a. nedsættelse af arve- og gaveafgifter og andre ting, som Venstre og De Konservative gerne ville have – hvorefter hr. Anders Fogh Rasmussen så siger, at regeringen bagefter gik ud og ændrede udlændingeloven sammen med venstrefløjen.

Dér må jeg sige til hr. Anders Fogh Rasmussen, at udlændingeloven først blev ændret i foråret 1995. Og det var virkelig mærkbare ændringer af udlændingeloven med effektivisering af sagsbehandling i et omfang, som det ikke tidligere var lykkedes for nogen borgerlig regering at fremsætte forslag om. De forslag blev båret igennem med de borgerlige stemmer og mod stemmerne fra venstresiden i Folketings-salen.

Jeg går ud fra, at det er dét, hr. Anders Fogh Rasmussen tænker på, og så er det, han siger, forkert. Og jeg går ikke ud fra, at han tænker på loven om bosnierne, der blev fremsat af en konservativ justitsminister, og som ikke kunne tåle, at dens fædre kom i opposition. Dét skulle regeringen have hjælp fra venstrefløjen, for de borgerlige kunne ikke stå ved de ord, de havde givet de bosniske flygtninge to år i forvejen.

Men udlændingeloven blev ændret i 1995 med de borgerlige stemmer, og det vil jeg gerne bede hr. Anders Fogh Rasmussen om at berigtige heroppefra.

(Kort bemærkning).

Anders Fogh Rasmussen (V):

Jeg vil i mit svar koncentrere mig om hr. Holger K. Nielsen.

Jeg anser egentlig hr. Holger K. Niensens evne til at analysere og forstå en situation for at være veludviklet, og jeg tror, at hr. Holger K. Nielsen dybest set godt er klar over, hvad der egentlig er brug for nu, hvor det nye Europakort skal tegnes. Hr. Holger K. Nielsen må da være klar over, at den største opgave, vi står over for i de kommende år, er at give rum til de nye demokratier i Østeuropa.

Hvad er det så, de har brug for? De har brug for, at vi i Europa kan enes om en stærk og mere slagkraftig fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, så de kan få udfyldt det tomrum, som de i

dag er havnet i. Og det kræver en ændring af EU's måde at fungere på; det kræver en stærkere, fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Hr. Holger K. Nielsen må da også vide, at der er behov for en mere slagkraftig indsats mod den internationale og grænseoverskridende kriminalitet. Det kræver et stærkere og tættere EU-samarbejde.

Og netop hr. Holger K. Nielsen burde da være forrest i kampen mod den internationale valutaspekulation. Og hvordan kan man ophæve muligheden for spekulation mere effektivt end ved simpelt hen at lave en fælles valuta?

Jeg tror, at hr. Holger K. Nielsen udmærket er klar over dette, men det, der er hr. Holger K. Niensens situation, er, at han har haft en masse bøvvl og problemer i sit parti og med sine vælgere. Derfor har han besluttet, at det vil han ikke have én gang til. Det, hr. Holger K. Nielsen godt ved, er, at Europa bevæger sig. Vi står i en ny situation med nye udfordringer, der kræver nye løsninger og nye svar, men hr. Holger K. Nielsen og SF er blevet bange for livets realiteter.

Derfor forstår jeg bedre det billede, som hr. Steen Gade på SF's vegne præsenterede os for tidligere. Vi har jo bevæget os en hel del i dyreverdenen i dag, og jeg forstod, at hr. Steen Gade helst ser, at SF bliver sammenlignet med musen, og det forstår jeg nu, for den kan nemlig nemt og hurtigt smutte i et musehul. Og det er det, SF har gjort.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15, og hr. Engell vil være den første taler.

Mødet udsat kl. 12.05

Mødet genoptaget kl. 13.15

Forhandlingen genoptoges

Hans Engell (KF):

Statsministerens åbningstale var en glasklar demonstration af, hvor vanskeligt et politisk efterår vi går i møde. Regeringen har mange flagsager, men de fleste hænger på halv stang. De temaer, som blev slået an i talen, nemlig forandring af vores velfærdssamfund og EU's regeringskonference, kan vi fra konservativ side

være enige i, men i det omfang der blev peget på løsninger i talen, var de i bedste fald utilstrækkelige; i værste fald måtte man kigge forgæves.

Overskriften på talen kunne have været »Det skal være dyrere at være dansker, det skal være sværere at drive erhvervsvirksomhed i Danmark«.

Tag nu en gennemsnitsfamilie med egen bolig, to børn, begge i arbejde og helt almindelige økonomiske forhold. Her vil lejeværdien af egen bolig, grønne skatter, stigning i bruttoskatten og forhøjelse af det skrå skatteloft klippe en sådan familie for ikke mindre end 7.000 kr. næste år. Det er den benhårde realitet.

Virksomhederne kan se frem til et nyt bureaukrati, krav om uddannelsesplanlægning, helt uansvarlige og automatiske reguleringer af ATP-bidraget, der forringer konkurrenceevnen, og stigende udgifter til efteruddannelse. Her taler regeringens egne tal et tydeligt sprog: Virksomhedernes konkurrenceevne forværres i år med ca. 4 pct.

Dansk økonomi er robust, sagde statsministeren. Det er helt korrekt, men der er også faremomenter i dansk økonomi, som ikke blev nævnt. Meget tyder på, at væksten er aftagende, at beskæftigelsen ikke stiger så stærkt som tidligere antaget, at væksten i eksporten falder, at overskuddet på betalingsbalancen stagnerer på et lavere niveau. For slet ikke at tale om underskuddet på statsfinanserne, som slet ikke blev nævnt, selv om man til trods for flere år med stærk økonomisk vækst forudser, at det næste år bliver væsentligt over 30 mia. kr. Det er selvfølgelig helt utilfredsstillende.

Man kunne have håbet på, at åbningstalen ved siden af skønmaleriet havde indeholdt en række markante initiativer, som kunne styrke økonomien. Men sådan er det ikke.

På arbejdsmarkedsområdet er der i regeringens forslag elementer, hvor man har lyttet til vores råd, men man har ikke lyttet godt nok. Indgangen til dagpengesystemet strammes ikke op – heller ikke rådighedsreglerne – og dagpengeperioden kan fortsat være på 7 år, fordi børnepasningsorlov kan lægges oven i de 5 år, regeringen foreslår.

Efter det socialdemokratiske pressemøde i går rejser der sig også hele spørgsmålet om, hvorvidt regeringen overhovedet foreslår et maksimum for dagpengeperioden. Er det sådan, at man nu i virkeligheden kan være på dagpenge i 10 eller 15 år? Jeg synes, at regeringen skyl-

der Folketinget klar besked. Er det, man foreslår, et egentligt maksimum, eller er det en helt flydende grænse i modsætning til det system, vi tidligere har kendt, hvor man helt vilkårligt kan være på dagpenge i kortere eller længere perioder afhængig af, hvordan konjunkturudviklingen f.eks. er?

Fra konservativ side er vi stærkt skeptiske over for de foreslåede 3-årige aktiveringsordninger i den offentlige sektor. Hvem tror på, at de pågældende nogen sinde kommer i privat beskæftigelse? Hvad skal de efter 3 år?

Vi savner også initiativer, som kan forbedre virksomhedernes konkurrenceevne. Dansk Industri offentliggjorde for nylig et omfattende katalog over tiltag, som kunne styrke erhvervslevet. Ikke et eneste af disse forslag er nået frem til statsministerens åbningstale. Man taler meget om efteruddannelse, men hvad med virksomhedernes evne til at kunne konkurrere? Hvad nytter det at efteruddanne medarbejderne, hvis virksomheden har drejet nøglen om?

Visionerne om det danske velfærdssamfund må man også spejle forgæves efter. Når man angiver udvikling af velfærdssamfundet som et hovedtema, så er det utrolig svagt, at der kun ofres ti linjer på hele vores sociale system til trods for, at der her er behov for en stor reform.

Politisk var talen sløret. Der var ikke den klare invitation til et samarbejde med Det Konservative Folkeparti og Venstre, som vi havde forventet. Regeringen har fortsat ikke valgt side. Ingen kan læse ud af åbningstalen, om regeringen satser på aftaler med SF og Enhedslisten eller med Venstre og De Konservative. Statsministeren lægger megen vægt på, at alle døre og vinduer er åbne. Det går ikke. Det giver for meget gennemtræk.

Jeg vil derfor sige det helt klart, så ingen kan misforstå det: Vi vil i de forhandlinger, der nu kommer til at foregå, kræve, at der føres seriøse finanslovforhandlinger, og at regeringen klart og utvetydigt vælger side. Vi vil ikke acceptere et spil, hvor SF og Enhedslisten sidder på lur i nabolokalet. Der bliver med andre ord heller ikke tale om, at den konservative folketingsgruppe medvirker i et kludetæppeforlig, hvor regeringen søger at spille alle ud imod hinanden, og hvor man tror, at man på skift kan skaffe sig et flertal for sine forslag. Sådan spiller klave-ret ikke.

At regeringen så dagen før åbningsdebatten fremsætter en stribe lovforslag, mener jeg må være en provokation, og det er politisk tanke-

løshed. Vi må spørge, om det er et udtryk for, at regeringen nu har lavet et kompromis med sig selv, og at andre ikke eller kun meget begrænset kan få indflydelse. Hvis det er tilfældet, må regeringen se i øjnene, at det bliver ekstremt vanskeligt for ikke at sige umuligt at opnå en aftale.

Vi kommer naturligvis ikke bare og lyser vel-signelsen over forslaget, som regeringen efter langvarige forhandlinger har kunnet opnå enighed med sig selv og LO om – sådan er det ikke. Især økonomiministeren har jo ofte talt om den nødvendighed, det er for en mindretalsregering at vise ydmyghed. Det er vigtigt, at regeringen er beskeden – og den har da også meget at være beskeden over – men så må man også erkende sine begrænsninger.

Den konservative folketingsgruppe ønsker et resultat, det skal der ikke et sekund være tvivl om, men ikke for enhver pris. For os er der i de kommende forhandlinger en række afgørende punkter, som jeg gerne vil fremhæve.

For det første skal der gennemføres en reel dagpengereform, hvor indgangen til systemet skal skærpes og perioden forkortes til 4 år inklusive orlov. Vi mener også, at ydelserne skal gøres afhængige af indkomsten i det foregående år, og at rådighedsreglerne skal strammes op.

For det andet skal statsunderskuddet bringes klart ned under de 30 mia. kr. Der skal gennemføres reelle offentlige besparelser, så vi køber ikke de skattestigninger, der er indeholdt i regeringens finanslovsforslag.

For det tredje skal forsvarrets økonomiske forhold bringes på plads. Regeringens udspil indeholder jo over perioden 1995-1998 besparelser på 2,4 mia. kr. Vi opfordrede allerede før sommerferien statsministeren til at stille sig i spidsen for forhandlingerne, og den opfordring vil jeg gerne gentage i dag. Det er for dansk forsvar ganske uacceptabelt, hvis regeringen på et tidspunkt, hvor forsvaret løser større internationale opgaver end nogen sinde, tvinger forsvaret til massive nedskæringer, som vil ramme uddannelse, øvelse og udrustning.

Vi afviser ikke rationalisering og effektivisering. Vi siger ikke, at der ikke kan findes besparelser inden for dansk forsvar, men skal vi sikre troværdigheden, så kræver det et langt stærkere økonomisk grundlag, end regeringen har foreslået.

For det fjerde skal erhvervslivets konkurrenceevne forbedres. Vi står fast på den støtte og stabile kronekurs, ingen tvivl om det.

Regeringens mange forslag, som vil svække konkurrenceevnen, skal tages af bordet.

Arbejdsmarkedsbidragene, som træder i kraft i 1996 og 1997, skal udskydes, og der skal gennemføres målrettede lettelser i skatterne, som sikrer en fortsat vækst i den private sektors produktion, eksport og beskæftigelse.

For det femte skal stigningerne i lejeværdien fjernes. Vi vil ikke være med til at beskære boligvejernes økonomi yderligere.

For det sjette skal politi og retsvæsen styrkes. Indsatsen over for hård kriminalitet – ikke mindst narkoforbrydelser – skal gøres mere intensiv. Vi medvirker gerne til rationaliseringer inden for politiet, men gevinsterne skal komme borgerne og politiet til gode gennem en stærkere og mere synlig politiindsats.

For det syvende skal der gennemføres ændringer på vore sygehuse, så ventetiderne reduceres, hvorved patienterne får en bedre og hurtigere behandling. Vi er i Det Konservative Folkeparti ægte bekymrede ikke kun for ventetiderne, men også for den kvalitet, danske sygehuse i dag kan tilbyde. Der savnes bedre arbejdstilrettelæggelse, bedre udstyr og en højere kvalitet. Dette siger vi ikke vendt imod den nuværende regering, for der har nok gennem en lang årrække været behov for en større indsats, en indsats, som vi bør løfte i fællesskab i de kommende år.

Jeg har skitseret den konservative gruppes krav forud for forhandlingerne, og vi vil målrettet og ansvarligt gå efter en stor samlet aftale, men det forudsætter, at regeringen er parat til at vise bevægelighed, og at den vælger side.

Statsministerens redegørelse indeholdt også et pænt afsnit om dansk EU-politik. Der er ingen tvivl om, at det bliver det andet store vigtige tema i den kommende folketingssamling.

Der findes i politik sager, hvor man skal lade det daglige politiske kævl ligge. Vi har i Det Konservative Folkeparti det klare standpunkt, at EU-sagen er af en sådan karakter. Vi vil ikke spille hasard med det danske EU-medlemskab, for det drejer sig om at sikre Danmark den stærkest mulige indflydelse på resultaterne.

Vi ønsker, at den danske regering har et solidt forhandlingsmandat, at regeringen ikke bliver sendt nøgen til forhandlingsbordet – det ville i øvrigt heller ikke være noget kønt syn.

Åbningstalen afslørede dog ingen detaljer med hensyn til regeringens EU-politik, slet ingen. Det er skuffende, og det kunne jo lede til den misforståelse, at det måske skyldes, at rege-

ringen ikke har nogen EU-politik, at regeringen leder efter et standpunkt, men vi vil gerne hjælpe regeringen på vej, for det begynder at haste. Det er vigtigt, at regeringen koncentrerer sig om de emner, der har virkelig betydning, og hvor vi kan forvente tilslutning til danske synspunkter.

Jeg synes, at udenrigsministeren her har været langt mere konkret end statsministeren. Falder statsministeren for den fristelse at sætte alt muligt på dagsordenen, der er rene, danske, socialdemokratiske særmeldinger, som ingen andre vil lytte til, så risikerer statsministeren at score et kolossalt selvmål. Det kan måske skabe lidt ro på hans egen ventrefløj, men når sandhedens time er inde og statsministeren skal stå til ansvar for, hvorfor han ikke kom igennem med sine synspunkter, så har han leveret en kolossal angrebsflade til hr. Holger K. Nielsen, hr. Frank Aaen og de mere fanatiske dele af nejbevægelsen.

Danmark skal bruge sin indflydelse med omtanke, satse på det, der virkelig betyder noget for vores land, og som ikke bare lyder pænt på et socialdemokratiske årsmøde.

Fra konservativ side ønsker vi udvidelsen af EU med de central- og østeuropæiske lande og Baltikum sat øverst på dagsordenen, for her har vi en historisk forpligtelse.

Vi ønsker nærhedsprincippet styrket, så EU skal holde fingrene fra vores velfærdsordninger, og på arbejdsmarkedsområdet skal aftalesystemet respekteres.

Vi ser gerne en stærkere miljøindsats, og vi mener også, at hensynet til de små lande fortsat skal være tungt, men selvfølgelig skal mindre lande ikke kunne vedtage EU-lovgivning hen over hovedet på alle de store; der må findes en balance.

Danmark har ydet en flot, stor indsats i det tidligere Jugoslavien, en indsats, som endog har kostet danske soldater livet. Folketinget skylder både dem og deres pårørende dyb tak og ære. Indsatsen i det tidligere Jugoslavien har bestemt ikke været forgæves, men den har klart illustreret begrænsningerne og svaghederne i FN's arbejde og i EU's udenrigs- og sikkerhedspolitiske muligheder. Det må løses ved regeringskonferencen, for samarbejdet på det forsvars- og udenrigspolitiske område skal styrkes, og Danmark skal selvfølgelig fuldt og helt blive medlem af WEU – dvs. Vestunionen.

Vi har mange muligheder for at føre en politik, som forbedrer danskernes levestandard og livskvalitet. Vi har også muligheden for at pla-

cere Danmark centralt på den internationale scene, men det kræver mod, det kræver vilje, og det kræver visioner.

Regeringen har ikke så mange visioner, men fra konservativ side håber vi, at den i det mindste har mod og vilje til at skabe resultater. Vi ved godt, at ingen er forpligtet ud over sine evner, men i de kommende måneder og frem til december forventer vi i det mindste, at regeringen lader som om.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg agter at følge den linje, som formanden lagde i formiddags med hensyn til de korte bemærkninger. Først hr. Jan Køpke Christensen.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Som jeg sagde tidligere på dagen, er det vigtigt, at vi får en markant kursændring i dansk politik, og det er jo også det, vi i dag kan høre fra både den konservative ordfører, hr. Hans Engell, og Venstres ordfører, hr. Anders Fogh Rasmussen. Så vidt, så godt.

Men – for der er jo et men – lad os nu være helt ærlige for en gangs skyld her i dette Ting. Hvad er der sket på de områder, som Venstre og De Konservative sidste år meldte ud med inden finanslovforhandlingerne? Hvad fik Venstre og Det Konservative Folkeparti reelt igennem ved finanslovforhandlingerne? Efter Fremskridtspartiets opfattelse var det meget begrænset.

Som vi allesammen er klar over her i Tinget, så gennemførte regeringen – efter at have indgået forlig med Venstre og Det Konservative Folkeparti – sammen med venstrefløjen de grønne afgifter, hvilket var til skade for erhvervslivet. Ja, man indførte den kommunale udligning, der også er til skade til erhvervslivet, og man lavede sammen med venstrefløjen i Folketinget en udlændingelov.

Jeg synes derfor, at det i dag er på sin plads, at vælgerne klart og tydeligt får at vide, hvad det så er, man kræver, inden man går til finanslovforhandlingerne. Så kan de sige: Jamen vi har jo lige hørt, hvad Venstre og De Konservative ønsker. Vi hørte bl.a., at Venstres ordfører sagde, at hvis der ikke kom en flerårig aftale omkring et reelt forsvarsforliget, ja, så kunne der ikke blive tale om et finanslovforlig med Venstre.

Jeg vil godt spørge Venstres ordfører, om der også er en konsekvens bag denne holdning, så der vil blive stemt imod finansloven, eller om

man bare vil sige: Jamen vi vil ikke være med til et finanslovsforlig, men vi stemmer alligevel for finansloven. Jeg synes, det er på høje tid, at vi får klare meldinger – også fra partiet Venstre.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Hr. Engell fortsætter jo dér, hvor hr. Fogh Rasmussen slap. Det vigtigste for V og K er, at Enhedslisten og SF skal holdes ude. Der skal, hvis der bliver lavet forlig med V og K, være et helt klart tilsagn fra regeringen om, at man ikke laver numre sammen med venstrefløjten.

Det er jo et klart standpunkt, og vi har i debatterne – også op til i dag – hørt, at det drejer sig om, at regeringen ikke må bruge penge sammen med SF og Enhedslisten – for så at måtte lave det sure sammen med V og K. Regeringen må ikke have lov at lave miljøreformer med SF og Enhedslisten, hvis man skal lave forlig om finansloven med V og K.

Og derfor ville det – inden V og K gemmer sig alt for meget bag de lukkede døre sammen med regeringen – være rart at få et svar på det spørgsmål, som hr. Anders Fogh Rasmussen desværre ikke nåede at svare på: Indbefatter kravene til regeringen om at holde sig væk fra venstrefløjten også, at man ikke har lov til at lave større miljøreformer sammen med venstrefløjten i den kommende periode? Er det et af de ufravigelige krav, som ligger?

Når jeg nu står her, så kan jeg ikke lade være med at sige til hr. Engell, at vi også her i morges hørte den snak, som er hentet fra nogle gamle flokkelordbøger, om, at venstrefløjten bare vil bruge penge. Kunne vi ikke få et eksempel på, hvor det er, venstrefløjten bare vil bruge penge?

Og mens hr. Engell tænker over det eksempel, så vil jeg sige, at det eneste, jeg lige kan komme i tanker om af den type eksempler, og som har fundet sted her på det seneste, har V og K forsynet os med. Det var nemlig ved de sidste finanslovsforhandlinger, hvor man pressede regeringen til at lade en ekstra milliard suse ud af kassen, fordi hr. Engell og hr. Anders Fogh Rasmussen har nogle venner, der får ondt, når de skal arve, og derfor skulle de have 3/4 mia. kr. i arvelettelse, og de har også nogle venner i erhvervslivet, som de engang imellem spiser frokost med, hvorfor de syntes, at erhvervslivet skulle have rabat på regningen i restauranten. Det er da vistnok de eneste eksempler på, at man bare har skullet give til den ene side.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Venstre og De Konservative siger, at dagpengeperioden skal forkortes til 4 år. Regeringen lægger op til 5 år.

Hvad betyder det for de mennesker, det drejer sig om? Hvis man nu gennemfører reglen med de fire år, og hvis det var den, der var gældende i dag, så lad os se på, hvem det er, som man ville fjerne fra dagpengesystemet.

Af de 32.800, der i dag har været inden for dagpengesystemet i over fire år, fordi de ikke har kunnet få arbejde – ikke fordi de ikke vil arbejde, men fordi arbejdet ikke er der – så er der 10.000, der er medlemmer af Specialarbejderforbundet, 4.405 af Forbundet af Offentligt Ansatte, 5.496 medlemmer af HK og 2.543, der er medlemmer af Kvindeligt Arbejderforbund. Det er typisk de ufaglærtes område, og det er typisk dem, man vil ramme på den her måde.

Det vil også være tilfældet, hvis regeringens forslag bliver gennemført, for så vil der, hvis det trådte i kraft med det samme, være knap 13.000, der blev ramt omgående. Det ved jeg godt det ikke gør, men selv om der er en overgangssperiode, så ved vi godt, hvem der kommer i klemme, nemlig igen de ufaglærte. Af disse knap 13.000 er de 4.000 medlemmer af Specialarbejderforbundet i Danmark, og jeg kunne fortsætte, for det er typisk igen HK, det er Kvindeligt Arbejderforbund, det er Forbundet af Offentligt Ansatte. Det er dem, det går ud over.

Endelig vil jeg også lige knytte an til spørgsmålet om overgangsydelse, der ikke er noget, som specielt V og K har interesseret sig for, men som regeringen har interesseret sig for. Hvis overgangsydelsen ikke eksisterede, så ville der jo også her være knap 13.000 mennesker, der blev ramt. Vi kan igen i dette tilfælde sige, at det er bestemte grupper, der bliver ramt, og det vil typisk være kvinder, for af de mennesker, der i dag er på overgangsydelse, er 75 pct. kvinder. Det vil sige, at man ved den måde, man strækker tingene sammen på, rammer bestemte typer af mennesker.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hr. Hans Engell sagde i sin tale, at EU-spørgsmål er egnet til at blive løftet op over det daglige politiske kævl eller kævleri.

For det første må det vel gælde mange politiske emner, f.eks. forsvaret, som er en national opgave. For det andet forstår jeg slet ikke, hvad

hr. Engell mener med »daglig politisk kævl«, selv om han gentager det ret ofte. Er det noget, som hr. Hans Engell selv eller hans partifæller benytter, eller hvem er det vendt imod? Gælder denne anklage dem, der ikke er enige med hr. Hans Engell i et og alt?

Hr. Hans Engell talte også om at kunne gå ud over egne eventuelle tildelte evner. Jeg ville så gerne bede hr. Hans Engell med den eksponerede position, han har i dette hus og i sit parti, at han skulle evne at holde op med at kalde saglige, seriøse debatter og diskussioner, som vi faktisk er valgt herind for at føre med hinanden, for kævl, for ellers risikerer hr. Engell, at det bliver til en boomerang, der rammer ham selv, og det vil jeg så nødig se.

Jeg respekterer hr. Engell og hans parti for de synspunkter, de står for, og forventer samme respekt af hr. Hans Engell og Det Konservative Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Hans Engell sagde, at regeringens omtale af EU-forhandlingerne ikke indeholdt ret meget. Jeg må sige, at der også var dunkle punkter i hr. Hans Engells fremstilling, så derfor vil jeg godt stille ham to spørgsmål.

Det ene er det samme spørgsmål, som jeg for-gæves har forsøgt at få hr. Anders Fogh Rasmussen til at besvare, nemlig det spørgsmål, om man i Det Konservative Folkeparti er enig med Venstre i, at regeringen skal have frie hænder til at opgive de fire danske undtagelser, og om man fra konservativ side håber, ligesom Venstre håber det, at man under regeringskonferencen kan få skudt de fire danske undtagelser ned.

Det blev jo klart meldt ud fra hr. Anders Fogh Rasmussen. Jeg synes ikke, det var lige så klart fra hr. Hans Engell. Jeg synes, det kunne være interessant at høre, om Venstre og De Konservative her fører den samme politik med hensyn til at få ophævet de fire danske undtagelser.

Det andet, jeg også godt vil spørge hr. Hans Engell om, er, om han er enig med hr. Anders Fogh Rasmussen i, som det blev sagt, at vi skulle ind i Vestunionen, og at vi skulle ind under den franske atomparaply og alle disse andre ting, som hr. Anders Fogh Rasmussen førte sig frem med, og som hr. Torben Lund desværre lagde sig i kølvandet på med sine uldne bemærkninger om Vestunionen. Jeg kunne i øvrigt godt tænke mig, at hr. Torben Lund kom op og forklarede, hvad det egentlig var han

mente vi skulle med Vestunionen. Mener hr. Torben Lund f.eks., at Vestunionen skal laves en lille smule om, sådan at hr. Torben Lund kan snige os uden om det danske forbehold og så ind i Vestunionen? Sådan forstod jeg nemlig det, hr. Torben Lund sagde.

Så vil jeg også godt spørge hr. Hans Engell om en anden ting, som jeg synes var interessant, nemlig om det er muligt, at Enhedslisten og Det Konservative Folkeparti sammen kunne lave en liste over ting, som EU ikke må beskæftige sig med. Hr. Hans Engell nævnte arbejdsmarkeds-politik; jeg kunne tilføje socialpolitik og andre ting. Men vil Det Konservative Folkeparti være med til sammen med os at lave en sådan liste over ting, som skal ud af Unionen? Det synes jeg var en interessant tanke, hr. Hans Engell rejste dér.

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Hr. Frank Aaen stillede mig en række spørgsmål, der vedrørte den parlamentariske situation i de kommende måneder: hvem vi vil samarbejde med, hvor vi vil søge indflydelse, og hvem vi vil holde ude. Jeg har ikke den opfattelse, at det er et mål i sig selv at holde nogen ude fra politiske forhandlinger, men jeg må anse det for urealistisk, at der kan indgås en aftale – i hvert fald om de punkter, som Det Konservative Folkeparti lægger afgørende vægt på – der omfatter hr. Frank Aaens parti.

Vi lægger vægt på, at en aftale har en sådan karakter, et sådant omfang, at vi ikke kommer til at opleve, at regeringen, når der skal træffes beslutninger, der har vidtrækkende betydning f.eks. for erhvervslivet, vælger et samarbejde med venstrefløjen. Derfor er det klart, at omfattende miljøreformer, som hr. Frank Aaen omtalte det, som har konsekvens på det skattemæssige område, på det økonomiske område, for erhvervslivets konkurrenceevne, naturligt må være noget, regeringen drøfter også med Det Konservative Folkeparti og Venstre.

Så var hr. Frank Aaen inde på det med, at jeg har sagt, at venstrefløjen altid er bedst, når det gælder om at bruge andre folks penge. Det kan der jo leveres stabelvis af dokumentation for. Man behøver bare at se på SF's og Enhedslistens ændringsforslag til finansloven. Hr. Frank Aaen overser jo én ting, nemlig at de eneste her i vort samfund, der tjener pengene, er det private producerende erhvervsliv. Det er de arbejdspladser, der tjener pengene, som hr. Aaen og hans

partifæller meget gerne vil dele ud så hurtigt som muligt og i så stort omfang som muligt.

Hr. Melchior indlæg var jeg meget forundret over, fordi jeg faktisk troede, hr. Melchior var blevet glad for den tilkendegivelse, der lå fra min side af, at vi betragter EU-sagen og også forsvarspolitikken som anliggende, der berører vores nationale interesser, og hvor partierne har en forpligtelse til at strække sig meget langt for at nå en løsning. Det var det, der lå i min tilkendegivelse: at Det Konservative Folkeparti grundigt, omhyggeligt og seriøst vil være parat til at forhandle et memorandum igennem med regeringen og andre partier forud for den kommende regeringskonference, ligesom vi lægger vægt på, at der nås et forsvarsforlig.

Hr. Albrechtsen stillede to spørgsmål, og han kom med et forslag om, at Det Konservative Folkeparti og Enhedslisten skulle lave en liste over ting, vi ikke mener EU bør beskæftige sig med. Nu har jeg været så mange år i Folketinget, at jeg ved, man kan få de mest overraskende tilbud. Dette må siges at være et af de nærmest chokerende. Jeg tror, vi vil have meget svært ved at udarbejde den liste. Den vil næppe blive særlig lang alene af den grund, at Det Konservative Folkeparti er et parti, som grundlæggende og igennem alle årene med EF og EU har været varm tilhænger af styrkelsen af det europæiske samarbejde, hvor hr. Keld Albrechtsens politiske eksistensgrundlag jo er det stik modsatte.

Lad mig så sige omkring forbeholdene: Det Konservative Folkeparti ønsker, at Danmark så hurtigt som muligt får mulighed for igen at tage stilling til de fire forbehold med det sigte, at de opgives. Og må jeg så minde om, at det ikke er en del af regeringskonferencen. Det er noget, vi selv har besluttet her i Danmark, ligesom vi selv skal træffe beslutning om at ophæve forbeholdene, og det ser vi gerne sker så hurtigt som muligt.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Først vil jeg gerne sige, at hr. Hans Engell nærmest var lidt vred på regeringen over, at man havde spillet konkret ud op til Folketingets åbning. Jeg vil bare i al stilfærdighed sige, at hvis regeringen ikke havde spillet meget konkret ud her op til Folketingets åbning, så havde vi fået en voldsom kritik og var blevet spurgt, om regeringen da virkelig ikke havde nogle bud på de vigtige spørgsmål på dagpengeområdet

og for aktiveringen af og uddannelsen af de unge, men sådan er verden jo så underligt indrettet.

Jeg vil også godt sige om det med lejeværdien, f.eks. det, som hr. Hans Engell tog frem, at det jo faktisk er en kendsgerning, at regeringen i forbindelse med skattereformen sænkede lejeværdien fra 2½ til 2 pct., og nu går boligmarkedet faktisk rigtig godt i øjeblikket. Det er sådan, at ejendomspriserne rent faktisk stiger, og det må man vel sige er et i virkeligheden usminket tegn på, at krisen på oliemarkedet er passé.

Men så vil jeg gerne stille hr. Hans Engell et spørgsmål i forbindelse med en kort bemærkning, jeg fik fra fru Anne Birgitte Lundholt efter mit indlæg. Det går på Venstres og De Konservatives oplæg til, hvad der skal ske på aktiveringsområdet. Jeg blev jo sat voldsomt i skole, og det var lige før, sandheden af det, jeg sagde, blev draget i tvivl, og derfor vil jeg godt spørge hr. Hans Engell: Hvordan vil man fra konservativ side aktivere alle dagpengemodtagere efter 1 års ledighed? Regeringen har her spillet ud med, at man skal starte efter 2 års ledighed, oven i købet med en indkøringsfase over 2-3 år, fordi det er realistisk. Hvordan vil man skaffe aktiveringspladserne? Jeg forstår, det skal være i det private erhvervsliv. Jeg forstår også, det skal være ordinære job – mere ordinære end dem, regeringen har fundet på. Betyder det, at det er til fuld løn? Hvorved bliver de mere ordinære end de job, regeringen har lagt op til? Det vil jeg være meget spændt på at få en redegørelse fra hr. Hans Engell om.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Efter at have hørt både Venstres og De Konservatives ordførere i dag må man jo konstatere, at de to partier har brugt 0 minutter på at tale om et af vore store problemer: Miljøproblemerne.

Der er et skrigende misforhold mellem det, vi debatterer herinde, og det, folk er optaget af. Jeg plejer ikke at sige – og skal heller ikke gøre det i dag – at vi herinde går bag tykke mure og ikke har forstand på, hvad der sker udenfor, men jeg er dybt skuffet over, at andre partier ikke gider at være med til at sætte også en miljødagsorden i denne debat. Det er da helt nødvendigt.

Må jeg så sige til hr. Hans Engell, som jo prøver på at markedsføre sig som én med en stor ansvarlighed – og det lykkes da i nogle medier: Det er dog en groft uansvarlig politik fra V og K, at det, man i sit udspil til finanslov spiller ud

med, er besparelser på miljøområdet, som er på 3 mia. kr., når man lægger afskaffelsen af de grønne afgifter og benzinlettelser ind. Det er det, V og K foreslår. Det er helt uansvarligt, for vi har jo en miljøgæld i dette land, ligesom vi har en økonomisk gæld, og det er jo det, der er skavanken i denne debat, at man ikke i de andre partier vil tage det alvorligt, at miljøet er en lige så stor udfordring som spørgsmålet om beskæftigelse og økonomi.

Må jeg så sige til hr. Hans Engell, som siger, at man bare kan se af SF's ændringsforslag til finansloven, hvor økonomisk uansvarlige vi er: Jeg har læst i en avis, at hr. Hans Engell har sagt, at nu vil han gerne have lidt mere tid til at koncentrere sig om nogle af tingene her i Folketinget; det er jeg meget glad for, for så kan det være, at hr. Hans Engell får mulighed for at læse SF's ændringsforslag til finansloven. Det er nemlig sådan, at vores ændringsforslag fører til en lavere statsgæld end de finanslove, der er blevet gennemført her i Folketinget de sidste mange år.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg tror, De Konservative vejrer kristent blod. Efter at regeringen nu har fremlagt de mest drastiske nedskæringer og stramninger af dagpengesystemet i årtier, har De Konservative vanskeligt ved at undertrykke ulvesmilet, for det er jo lidt vanskeligt at komme med overbud, når man kun har grund til at være tilfreds. Men alligevel – lidt kan man da altid komme med.

De Konservative går ind for en tidligere aktivering, får vi at vide, og rigtige job. Ja, gerne – det er vi skam helt enige i, men hvordan? Man går ind for en endnu kortere dagpengeperiode og en mere skærpet rådighed, hvad det så ellers betyder. Rent faktisk har vi et meget præcist rådighedsbegreb. Står du ikke til rådighed, får du karantæne. Sker det en gang til, ryger du ud. Hvad er det, der skal strammes, og hvordan? Også her vil lidt præcision være på sin plads.

Men det reelle er, at De Konservative er helt tilfredse med udspillet for opbygningen af et A- og B-arbejdsmarked med indbyggede permanente løntrykmekanismer – det er jo det, det drejer sig om – og med, at de unge under 25 år skal indgå som en særlig parigruppe, der uden eget valg kan kosteres rundt i et uddannelsessystem med eller uden perspektiv. Den bagved liggende tankegang er jo helt ens, når det kommer til stykket. Arbejdsløshed er den arbejds-

løses skyld, og dagpengesystemerne skal først og fremmest bruges i afstraffende øjemed.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det var måske ikke alt i hr. Hans Engells tale, der var lige fordrageligt, men ét afsnit vil jeg i hvert fald gerne have lov at kvittere for. Det var det afsnit, der vedrørte regeringskonferencen og Danmarks forhold til Den Europæiske Union. Hr. Hans Engell sagde direkte, at Det Konservative Folkeparti ikke vil spille hasard med det danske EU-medlemskab. Det synes jeg er et godt udgangspunkt for det, vi skal igennem i de kommende måneder, hvor det er utrolig vigtigt, at vi her i Folketinget er i stand til at tegne et billede og vise, hvorfor det er værd at slås for et udvidet Europa og for nogle af de visioner, der er i den forbindelse.

Jeg vil også godt markere, at jeg synes, der var en meget stor forskel i det toneleje, som hr. Hans Engell brugte, og det, hr. Anders Fogh Rasmussen brugte tidligere. Jeg fornemmede meget stærkt i det, hr. Hans Engell sagde, at det stadig væk var Danmark i Europa og det samarbejde, som Folketinget havde vist op til 18. majafstemningen. Den kontrakt, som jeg føler at vi i Folketinget indgik med den danske befolkning om, på hvilke betingelser vi kunne gå videre med den europæiske integration, følte jeg stadig væk at hr. Hans Engell stod bagved.

Jeg ville ønske, jeg havde kunnet sige det samme om hr. Anders Fogh Rasmussens tale. Jeg ved ikke, om det er for meget – vi har jo hørt, at V og K står sammen i tykt og tyndt – at bede hr. Hans Engell om at snakke lidt med Venstres ledere, og så kunne vi, selv om det måske er at forpligte De Konservative over evne, måske håbe på et resultat ad den vej.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Aage Brusgaard og derefter hr. Hans Engell til afslutning.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Det er ikke for at skabe internt rav i andre partier. Jeg ved alt for godt, hvor opslidende det kan være, men både hr. Anders Fogh Rasmussen og hr. Hans Engell gjorde i deres ordførertaler meget ud af at kritisere regeringens grønne afgifter osv., og sige, at man heller ikke vil være med fremover. Derfor er jeg nødt til lige at læse

tre linjer op fra Børsen den 25. september 1995, og der står:

»Dansk landbrug kan med stor sandsynlighed imødesee en miljøafgift på overforbrug af kunstgødning, for både Venstre og De Konservative ser positivt på en sådan afgift. Problemerne er blot at finde den rigtige tekniske løsning.«

Det er faktisk også gengivet i mange andre aviser, bl.a. Landsbladet og Landbrugsmagasinet. Men hvis dette er Venstres og De Konservatives politik, så betyder det jo ordret, at man mener, at vores landmænd bruger for meget kunstgødning i dag, på trods af at der er indført grønne regnskaber og gødningsregnskaber for landbruget. Så vi må have klart at vide fra Venstre og De Konservative, hvor meget der ligger i det, om de ikke vil være med til nye afgifter, eller om det er deres miljøordførere, der har ret i det her.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Hans Engell, og så går vi videre i ordfører-rækken.

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Først til hr. Torben Lund. Regeringen vælger selvfølgelig selv den måde, hvorpå regeringen vil føre forhandlinger. Det, jeg gav udtryk for i min tale, var, at jeg ikke finder, det er klogt, at regeringen, endnu før de første drøftelser har været ført, fremsætter forslag om en meget omfattende lovgivning på arbejdsmarkedsområdet, som det er sket.

Jeg synes ikke, det er en klog måde at føre forhandlinger på, at vi får første behandling her i Folketinget med den risiko, der altid vil være, for at nogle binder sig, før der overhovedet har været én eneste drøftelse om indholdet. Jeg kan kun tage det som udtryk for, at Socialdemokratiet internt med fagbevægelsen har haft så mange omgange, at man ikke kan holde til andet end at fremsætte et lovforslag og så i øvrigt meddele, at de partier, som er de eneste, man kan opnå en realistisk aftale med, stort set ikke kan få indflydelse – take it or leave it – på det samlede resultat. Det synes jeg er uklogt. Det er med til at fremkalde en politisk situation, hvor det at nå et resultat bliver langt vanskeligere. Det var det, jeg gav udtryk for, men med respekt for, at regeringen selvfølgelig selv må vælge, ligesom vi andre selv vælger.

Hr. Torben Lund nævnte lejeværdien. Jeg hæfter mig ved, at boligejerne altså næste år skal betale 400 mio. kr. mere end i år. Vi føler ikke, også når jeg henviste til det regneeksempel for en gennemsnitsfamilie, at det er rimeligt at belaste landets boligejere på den måde.

Med hensyn til aktivering vil jeg anbefale både hr. Torben Lund og fru Jette Gottlieb, at man nærstuderer det forslag, »Reform '96«, som Venstre og Det Konservative Folkeparti har fremlagt. Man vil også her kunne se, at det, vi er dybt optaget af, når det gælder om at skaffe tilbud på det private arbejdsmarked, er et tæt forløb med virksomhederne. Det, at man altså ikke bare bevidstløst vælger den offentlige løsning, men at man måske i en form for trepartsaftale igennem en tæt kontakt med de private virksomheder søger pladser derude, hvor også den vedvarende faste beskæftigelse bør være.

Til hr. Steen Gade: Jeg skal ikke kaste mig ud i en lang diskussion om SF's økonomiske politik og om, hvordan den hænger sammen. Jeg vil blot nøjes med den konstatering, at hvis det var så let, som hr. Steen Gade fremstillede det, så er det jo helt uforståeligt, at ikke langt større dele af dansk erhvervsliv og alle de, der nu tilfældigvis skal tjene pengene i det danske samfund, er faldet i svime. Kendsgerningen er jo, at de præmisser, SF bygger sin økonomiske politik op på, handler om at pine og piske de virksomheder, som er forudsætningen for, at vi kan fastholde et dansk velfærdssamfund.

Med hensyn til grønne afgifter: Det Konservative Folkeparti er ikke principielt imod grønne afgifter, men vi siger, at skal der være mening med dem, så må det jo være i en større sammenhæng – ikke mindst en europæisk sammenhæng. Der er ikke megen idé i at gennemføre en CO₂-afgift eksempelvis, der løser 3 promille af CO₂-udslipsproblemet her i landet, som risikerer at jage virksomheder ud til europæiske lande, hvor man ikke har de samme regler. Det er altså i Europa, det først og fremmest gælder om at slå de miljøslag, og det har Det Konservative Folkeparti nu som før vist sin vilje til.

Hr. Jørgen Estrup skal jeg ikke sige så meget til og i og for sig heller ikke til hr. Aage Brusgaard. Hr. Aage Brusgaard talte om, at han ikke ville skabe rav i andre partier. Det er jeg meget fortrøstningsfuld ved, når jeg ser, hvilket resultat han opnåede på Fremskridtspartiets årsmøde.

Holger K. Nielsen (SF):

Lad mig starte med at rose statsministeren. Det er ikke så tit, jeg gør det, men ret skal være ret. Jeg synes, det er flot, at han så kraftigt har kritiseret de franske atomprøvesprængninger, og det er i virkeligheden et meget opmuntrende nybrud i dansk udenrigspolitik. Vi har jo en tradition for at hygge os i smug i dette land og så lade andre gøre det grove arbejde. I denne sag har vi været i front. Det har ganske vist affødt arrogante bemærkninger fra præsident Chirac, men hvem kan tage det alvorligt? Også Chirac må jo forstå, at verden har ændret sig siden Napoleons tid. Og der er ikke noget som helst grundlag for de franske stormagtsambitioner, som dette er udtryk for.

Derfor synes jeg, at statsministeren skal tage det roligt. Chirac kan vise sin arrogance over for ham, men jeg er ikke i tvivl om, at det, vi måske har tabt i forhold til Chirac, har vi mangefold vundet i forhold til de mange, som er chokerede over de franske sprængninger. Og det er mit håb, at disse protester vil føre frem til en mere aktivistisk dansk udenrigspolitik.

Statsministeren anlagde i sin åbningstale en optimistisk tone. Her ligner han sig selv og sin forgænger. Jeg tror næsten, det er en erhvervs-skade hos statsministre, at de altid har denne optimistiske tone. Også Schlüter holdt jo disse optimistiske åbningstaler, hvor han hver gang monomant messede, hvor fremragende det hele gik. Men der er faktisk ansvarlige mennesker uden for dette hus, som ikke er helt så optimistiske, som er forfærdede over en global udvikling, hvor den økonomiske vækst truer med at fjerne selve livsgrundlaget.

Vi ved i dag, at CO₂-udslippet giver en global opvarmning, der får helt uoverskuelige konsekvenser for klimaet og vore eksistensbetingelser. Vi ved også, at vi er nødt til at omstille produktion og forbrug i den rige del af verden, hvis vi både skal håndtere den globale fattigdom og de økologiske ubalancer. Vi er jo alle sammen tilfredse med det såkaldte økonomiske opsving, tilfredse med, at der er skabt nye job, selv om der er langt endnu. Men der er skabt nye job. Men hvornår breder den erkendelse sig, at vi også er nødt til at samtænke økonomisk udvikling med økologisk ansvarlighed? Den samtænkning var det meget, meget svært at få øje på i statsministerens tale.

Statsministeren lagde i sin retorik vægt på regeringens grønne linje. Men lad mig her gøre opmærksom på, at tingene ikke hænger sam-

men. I finansredegørelsen, der kom for nylig, forudsætter regeringen, at der kan opnås en økonomisk vækst på i alt 30 pct. frem til år 2005.

Regeringen forudsætter også, at CO₂-udslippet i samme periode kan nedsættes med 20 pct. Hvis denne vækst i produktionen og denne nedgang i CO₂-udslippet skal hænge sammen, forudsætter det en radikal omstilling af produktionen og en langt mere effektivt energiudnyttelse, men hvor er i åbningstalen – og i det hele taget – de tiltag, der fører frem til en sådan grøn omstilling? De var fraværende.

Det er derfor, at den grønne målsætning for os at se er tom sniksnak. Det er uansvarligt og udtryk for en politik, der er i splid med sig selv. Sammenhængen mangler i regeringens grønne linje, og ingen af os kan leve med denne manglende sammenhæng mellem den økonomiske politik og den grønne politik. Vi står med så store globale miljøproblemer, at vi er nødt til at gå i gang med en ny vækstmodel, der lægger vægt på og baserer sig på økologisk balance og grøn omstilling.

Statsministeren fik for nogle år siden tilnavnet Mr. Konsensus. Med sin hang til brede løsninger skulle han dreje Socialdemokratiet ind mod midten af dansk politik. Formålet var, at Socialdemokratiet skulle erobre regeringsmagten. Man må sige, at projektet er lykkedes i mere end én forstand. Socialdemokratiet har fået regeringsmagten, og Socialdemokratiet har bundet sig til midten af dansk politik. Men af og til må man spørge sig selv, om prisen ikke har været for høj.

Når Socialdemokratiet af hensyn til de borgerlige partier står model til de stramninger over for de arbejdsløse, som vi her oplever, må man spørge sig selv, om bukserne virkelig kan holde. Vi er dybt betænkelige over for den linje, regeringen lægger med åbningstalen, som klart er en invitation til samarbejde med De Konservative og Venstre. Vi er overbevist om, at mange socialdemokrater er dybt betænkelige ved en linje, hvor regeringen i stadig større udstrækning gør sig afhængig af de borgerlige partier. Vi bliver yderligere nervøse, når de borgerlige – det har vi hørt her i dag – som en pris for en aftale vil kræve yderligere forringelser.

Den socialdemokratiske ledelse argumenterer ofte med, at der ikke findes andre muligheder end at søge samarbejde med De Konservative og Venstre. Vel gør der så. Hvis regeringen virkelig ønsker det, så er der reelle muligheder for et samarbejde med venstrefløj, og det er

udgangspunktet for os. Vi vil gå til forhandling om finansloven med det ønske at opnå en aftale, så vi kan stemme ja ved tredjebehandlingen. Hvis regeringen har det samme reelle ønske, tror jeg godt, vi kan nå hinanden.

Regeringen lægger vægt på, at statsunderskuddet skal ned. Vi er helt enige. Derfor går vi også ud fra som en selvfølge, at regeringen vil afvise De Konservatives og Venstres helt, helt usaglige og uansvarlige forslag om at nedsætte lejeværdien. Vi går ud fra, at regeringen vil afvise V's og K's fuldstændig usaglige forslag om flere penge til militæret. Vi går ud fra, at regeringen vil afvise V's og K's mange helt uansvarlige forslag om skattelettelser. Statsunderskuddet skal ned, og vi er med på at finde besparelser i den størrelsesorden, som regeringen ønsker. Men vi vil ikke være med til sociale nedskæringer, som det f.eks. er tilfældet omkring nedskæringen af boligstøtten. Denne nedskæring vil i særlig grad ramme de enlige forsørgere.

Så er det altså langt mere fornuftigt at se på den såkaldte børnecheck. Her får man penge fra det offentlige, ligegyldigt om man har brug for dem eller ej. Ærlig talt, ville det ikke være rimeligt, at vi nedtrappede børnechecken for dem med en høj indkomst? Vi foreslår f.eks. en nedtrapning, når man har en husstandsindkomst på mere end 500.000 kr., og at børnechecken falder væk ved en indkomst på omkring 1 mio. kr. årligt.

Jeg hørte godt hr. Torben Lunds argumenter her i formiddag, hvor han sagde, at det jo hænger sammen med skattesystemet. Ja, det er der sandelig mange ting, der gør. Jeg betragter hr. Torben Lunds bemærkning som ren bortforklaring. Jeg mangler stadig væk en fordelingspolitisk argumentation for, at regeringen og Socialdemokratiet overhovedet ikke vil diskutere det spørgsmål, om det også er rimeligt, at de rigeste skal have en børnecheck.

Vi er villige til at finde de nødvendige besparelser. Vi er villige til at sikre en større forbedring af statsfinanserne, end regeringen foreslår. Vi vil imidlertid finde dem andre steder. Vi vil ikke lave forringelser for de dårligst stillede børnefamilier. Vi vil ikke ramme førtidspensionisterne, således som regeringen skamløst foreslår. Vi vil ikke ramme de arbejdsløse.

Jeg har været kritisk over for regeringens dagpengeudspil, for det rammer de arbejdsløse. Men ret skal være ret, der er også enkelte elementer, som er fornuftige. Vi er tilhængere af

hurtigere tilbud til de arbejdsløse. Vi støtter varmt, at der satses mere på uddannelse og efteruddannelse, specielt fremrykningen af tilbudene er af vigtighed.

Hvis dét var selve kernen i regeringens forslag, tror jeg godt, der kunne opnås enighed med SF. Vi er fuldstændig enige i, at man skal ud af dagpengesystemet så hurtigt som muligt. Naturligvis er det bedre at have et job end at gå arbejdsløs. Men hvorfor må der ikke være tale om rigtige job? Det, der lægges op til med disse nye puljejob, er altså, at der skabes et discountarbejdsmarked. Og det betyder, at der sker en fortrængning i forhold til det ordinære arbejdsmarked. Vi har set eksempler på det. Vi er meget bange for, at det yderligere vil blive tilfældet med dette nye system, som man bygger op.

Regeringens målsætning om en fremrykning af tilbudene til de arbejdsløse er i virkeligheden enormt ambitiøs. Beregninger fra Landsarbejdsrådet fra i sommer viser, at en fremrykning efter to år vil kræve 67.500 aktiveringstilbud.

Når vi sammenligner det med, at regeringen foreslår en jobpulje på 15.000, så er der noget, der slet ikke stemmer her.

Vi vil godt spørge: Kan der gives en nogenlunde troværdig garanti for, at regeringens målsætning om at fremrykke tilbudene for de arbejdsløse kan nås? Og hvad så efter de 5 år? Hvor er garantien for, at man, hvis man ikke selv finder et job efter de 5 år, ikke ryger ned i et stort, sort hul, som et socialdemokratisk folketingsmedlem formulerede det til en avis i dag? Det vil jeg godt have en kommentar til.

Vi er villige til at forhandle om en fremrykning af tilbudene, men for os skal det være ordinære job, og vi mener, at det er muligt at skabe det nødvendige antal ordinære job. Det forudsætter ganske vist nogle mere radikale tiltag end dem, regeringen foreslår. Hvorfor er fordeling af arbejdet og jobrotation helt ude af regeringens tankeverden nu? Hvorfor kan vi ikke få en debat om sabbatorloven og den skraldemandsmodel, som har perspektiver for både de arbejdsløse og dem, der er på arbejdsmarkedet? Hvorfor forringes orlovsordningerne endnu en gang?

Vi forstår simpelt hen ikke forringelsen af overgangsydelsen. Der er tale om, at man rammer mange især ufaglærte i begyndelsen af 50'erne, som er slidt ned. Jeg ved godt, at denne påstand bliver afvist på de bonede gulve i regeringen, men det er tilfældet. Der er mennesker,

der har et arbejdsmiljø, som gør, at de er nedslidt i den alder.

Så kan man godt sige som hr. Torben Lund, at vi må forbedre arbejdsmiljøet. Men for det første hjælper det ikke de mennesker, der bliver ramt af denne forringelse nu, og for det andet er der ikke skygge af tiltag i regeringens politik, der forbedrer arbejdsmiljøet. Det er igen bortforklaringer fra hr. Torben Lunds side. Man får ikke løst et eneste problem på arbejdsmarkedet ved at genere de mennesker, som man her generer ved at forringe overgangsydelsen.

Hvorfor afviser regeringen at satse på en visionær plan om grøn beskæftigelse? Erhvervsministeren får lov til at fortsætte sin hjemmeserveordning. Lad mig spørge igen: Er der ikke langt større perspektiv i at bruge disse penge på miljøområdet? Hvorfor ikke tage udgangspunkt i den enormt visionære plan, som SiD's kongres har udarbejdet – som SiD har udarbejdet? Hvor er argumentet for kun at afsætte 15 mio. kr. til grøn beskæftigelse?

Det her vil vi satse på, og vi fremlægger i den nærmeste fremtid en plan for beskæftigelse på områderne byøkologi, trafikomstillinger, vedvarende energi, energibesparelser, vandbesparelser, jordrensning, kloakrenovering, genanvendelse, økologiske fødevarer og naturgenopretning. Hvis der overhovedet er troværdighed bag statsministerens påstand om, at man står for en grøn linje, vil regeringen gå ind i reelle forhandlinger med os om grøn beskæftigelse.

Hvorfor hører vi intet om virksomhedernes ansvar over for arbejdsløsheden, således som adskillige i fagbevægelsen, senest Anne M. Pedersen, formulerede det i Det Fri Aktuelt i denne uge?

Regeringens dagpengeudspil er i alt for høj grad baseret på en tankegang om, at arbejdsløsheden er de arbejdsløses eget problem, og hvor løsningen så bliver at piske de arbejdsløse. Tanken har i mange år været udbredt i borgerlige kredse. Vi er uenige. Arbejdsløsheden er ikke et individuelt problem; det er et fælles problem for os alle sammen. Det har også tidligere været opfattelsen hos Socialdemokratiet, men det er det tilsyneladende ikke længere. Det er sørgeligt.

I flere måneder har den konservative presse bombarderet os med artikler om velfærdssamfundets krise. Ifølge højrefløjen består krisen i, at de offentlige ydelser er for høje, og at der ikke er noget incitament til at tage et job. Det hele bliver så garneret med historier om de store flaske-

halsproblemer, som normalt viser sig at være overskuelige. Men det er jo karakteristisk for debatklimaet i øjeblikket, at dette flaskehalsproblem bliver gjort til det helt, helt overskyggende problem i samfundet – et problem, der overskygger alle mulige andre problemer. Hvad er det for noget snak?

Der gøres sjældent opmærksom på, at Danmark har en meget høj arbejdsfrekvens. Vi er et folk af knoklere – for at sige det rent ud. Vi står i øjeblikket i en omstillingsproces, en meget kompliceret omstillingsproces, som kræver nye kvalifikationer, som kræver veluddannede og engagerede medarbejdere. Jamen så sats dog på dét. Sats på et ordentligt og udviklende arbejdsmiljø. Sats langt, langt mere på uddannelse og efteruddannelse, som man tidligere har sagt fra Socialdemokratiets side. Men lad være med at rette bager for smed ved at smide stadig flere ud af dagpengesystemet og over i det sociale system. Og tag så at gå ind for den børnepasningsgaranti, som statsministeren lovede før sidste valg.

Til sidst et par ord om Europapolitikken. Det bliver ikke så mange, men man kan jo heller ikke påstå, at statsministerens uforpligtende overskrifter om EU-politikken lægger op til en særlig grundig diskussion.

Statsministeren lægger op til et stærkere samarbejde omkring miljøet. Hvem er uenige i det? Det, som imidlertid er interessant, er, om regeringen vil fastholde, at hensynet til miljø skal være vigtigere end hensynet til det indre marked. Hvis det bliver meldingen, vil det give perspektiver. Hvis regeringen vil gå i front og argumentere for, at det er utåleligt med den vildtvoksende økonomiske vækst i Europa, og at det er nødvendigt at definere en ny vækstmodel, så kunne det måske give troværdighed omkring EU-politikken. Og hvis regeringen vil stå fast på, at vi skal have en reel miljøgaranti, så vi eksempelvis kunne forbyde de sprøjtemidler, der forurener dansk grundvand, ja, så kunne det endda tænkes, at der i den danske befolkning blev opbakning bag EU-samarbejdet.

Jeg går ud fra, at statsministeren, regeringen, regeringspartierne og de borgerlige partier er pinligt bevidste om, at der i dag ikke eksisterer nogen særlig begejstret opbakning bag EU-samarbejdet.

I mandags var det 23 år siden, vi havde den første folkeafstemning om EF, og siden da har EF-spørgsmålet udgjort det største traume i dansk politik i det her århundrede. Traumer skal man behandle, og det gør man altså ikke

ved at fortsætte ad det spor, som har skabt dem. Derfor vil jeg godt advare meget kraftigt imod, at der op til regeringskonferencen køres et uærligt spil, hvor der af taktiske årsager stikkes noget under stolen.

Når vi anbefalede et ja ved folkeafstemningen i 1993, var det, fordi vi fik undtagelser på de områder, der fører frem til en forbundsstat. Vi var imod denne udvikling, vi er imod denne udvikling, derfor vil vi ikke være med i et dansk udspil, medmindre dette klargøres. Og vi har hørt nogle meldinger fra Venstre her i dag omkring undtagelserne.

Jeg vil også godt sige til mine gamle samarbejdspartnere i det nationale kompromis, Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet: Hvis man mener, at undtagelserne skal ophæves, så sig det. Sig det, så kan vi få en debat på det grundlag. Men vi er nødt til at have en klar holdning til, om man vil fastholde grundlaget, fastholde, at vi ikke skal være med i ØMU's tredje fase, fastholde, at vi ikke skal være med i en forsvarsdimension. Hvis man mener det modsatte, så synes jeg, man skal sige det; det vil give grundlag for en ordentlig diskussion.

Vi vil ikke fra SF's side være med til, at man dækker over nogle reelle uenigheder ved et uforpligtende papir. Det giver en dårlig folkelig diskussion. Det er netop udtryk for den form for Europadiskussion, som jeg tror befolkningen er meget træt af.

Det er blevet sagt her i dag af flere ordførere og også af statsministeren i tv i tirsdags, at de danske undtagelser udelukkende er et dansk anliggende. Det er det selvfølgelig i den forstand, at de andre lande ikke kan tvinge os til at ophæve dem, men på det indholdsmæssige plan har de jo den allerstørste betydning for de emner, der skal diskuteres på regeringskonferencen. Det gælder forsvarspolitikken, det gælder det retlige samarbejde, og det kan da heller ikke udelukkes, at ØMU-samarbejdet bringes op.

Under alle omstændigheder vil det være absurd at forestille sig, at der fremsendes et papir om dansk Europapolitik til de andre lande, uden at man nævner det største nybrud i dansk EU-politik de sidste mange år. Hvis det er tilfældet, kan de andre lande jo ikke tage det alvorligt, og det kan kun tages som udtryk for, at vi heller ikke selv tager det alvorligt her i Danmark.

Jeg er helt enig med dem, der siger, at denne debat jo ikke udelukkende skal handle om de

danske undtagelser. Det skal handle om miljø. Det skal handle om, hvordan social dumping undgås, og hvordan det danske overenskomst-system kan fastholdes. Og det skal naturligvis overordnet set handle om, hvordan der kan defineres en ny ikkemilitær sikkerhedspolitik, som tager højde for de nye problemer i Europa, og som handler om økonomisk udvikling og politisk samarbejde i stedet for militær sikkerhedspolitik.

I den debat vil der være nye fronter, der vil være nye udfordringer at tage stilling til. Jeg håber på, at vi kan få en ordentlig diskussion her i Folketinget, og vi vil gå ind i debatten med det grundlag, som vi har, med den ansvarlighed, vi altid har vist i de her diskussioner.

Vi håber så også på, at det kan blive udgangspunktet for en helt ny folkelig debat om de europæiske spørgsmål, så det traume, der har ligget over EU-politikken siden 1972, kan overvindes. En af de største forpligtelser for politikerne herinde er at komme ud over det skel og den folkelige mistillid, der er til hele den måde, man fører Europapolitik på i dette Folketing.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Hr. Holger K. Nielsen gjorde et stort nummer ud af at tale grønt og tale om miljø, som om det er noget, hans parti har eneret på, og så leverede han helt åbenlyst en gang debatforurening her i salen.

Så vidt jeg husker, lød ordene noget i retning af: Økonomisk vækst truer med at fjerne grundlaget for livet på kloden – eller noget i den stil.

Ja, hvis det er den vækst og den form for produktion, som man kørte i det tidligere kommunistiske besatte Østeuropa, hvor vi i dag kender omfanget af miljøsvineriet, som har ufattelige dimensioner, så er det rigtigt. Hvis det er den type økonomisk vækst, så er det truende, men det er det jo ikke i dagens Danmark, det er det jo ikke i markedsökonomier og frie lande, hvor befolkningerne kan reagere, og hvor befolkningerne er miljøbevidste som f.eks. den danske. Så derfor kan den type økonomisk vækst, som vi har, og som vores samfundstyper vil få i fremtiden, udmærket gå hånd i hånd med et bedre og renere miljø.

Så kommer der en bemærkning fra hr. Holger K. Nielsen om, at Det Konservative Folkeparti og Venstre har et usagligt ønske om mere til militæret. Usagligt! Det er et politisk ønske, kan man sige, men det er da ikke usagligt. Vi har alt-

så den opfattelse, at hvis man skærer ned på militæret og nedlægger kaserner, så er det en politik, som det tager meget lang tid at vende, og den sikkerhedspolitiske situation – også i vores del af verden – kan vende i løbet af få år, og så står vi dér med bukserne nede. Og det er altså vores politiske vurdering, at den situation skal vi ikke bringe os i. Vi kan være politisk uenige, men det er ikke usagligt.

Og så det dér, der kommer fra Det Konservative Folkeparti og Venstres side om de asociale nedskæringer. Hvad med det asociale under-skud på statsfinanserne? Jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Holger K. Nielsen: Hvad er konsekvenserne, hvis vi kører videre med underskuddet på statsfinanserne, for, skal vi sige, den lille mand og dame i Danmark, fordi der er nogle økonomiske mekanismer, der går i gang omkring renten, og som skaber usikkerhed med hensyn til hele økonomien? Hvilke konsekvenser får det for manden på gulvet? Det er et spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg er lidt skuffet over SF's tale. Jeg er lidt ked af, at vi fra hr. Holger K. Nielsen som repræsentant for et parti, som vi fra Det Radikale Venstres side på mange måder kan snakke godt sammen med, får sådan nogle uklare meldinger som den, vi får om børnechecken.

Det er blevet sagt tidligere – ikke i denne debat, men ved tidligere debatter og også i pressen – at SF ønsker, at børnechecken skal indtægtsgradueres.

Jeg vil godt minde om, at børnechecken ikke er en omfordeling mellem rige og fattige. Børnechecken er en omfordeling mellem børnefamilier – til børnefamilier fra de familier, som ingen børn har.

At fremhæve fru Janni Spies og fremhæve Dyne-Larsen som nogle, der uretmæssigt får tilskud, fordi de tilfældigvis er rige, men altså også har børn, på bekostning af kassedamen, det er simpelt hen fuldstændig useriøst. De, der ville få gavn af en ændring af børnechecken, ville være familier som A.P. Møllers familie og f.eks. udenrigsminister Niels Helveg Petersens familie, som jo ingen børn har og derfor heller ikke får børnecheck nu, men som altså ville få en relativ forbedring, hvis vi ændrede børnechecksystemet, sådan som SF foreslår det.

Børnechecken er en konsekvens af skattereforment i 1987, hvor man ændrede et fradrag til

et tilskud. Det er en omfordeling mellem familier uden børn til familier med børn. Den er enkel, den er forståelig, og den er let at administrere. I det øjeblik man går over til en indtægtsgraduering, vil man få et system, der appellerer til omgåelse, der frister til snyd og bedrag, og det vil være uigennemskueligt, det vil være bureaukratisk, og det vil ikke gøre nogen som helst gladere og mere tilfreds. Det synes jeg også skulle siges i denne debat.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg var sådan set meget glad for mange af de bemærkninger, hr. Holger K. Nielsen kom med i sit indlæg her under åbningsdebatten, også de mange indlæg om fremrykningen af indsatsen i forhold til de ledige. Jeg synes, det er godt. Jeg tror, vi er enige om, at vi netop skal fremrykke tilbudene i forhold til de ledige, og at vi deraf kan få nogle positive virkninger.

Men jeg synes ikke helt, det stemmer med, at hr. Holger K. Nielsen så skælder regeringen voldsomt ud for netop at foretage denne fremrykning. For hvad er situationen i dag? Situationen i dag er den, at vi giver nogle tilbud af 7 måneders varighed – de såkaldte svingdørsjob. 7 måneder – så er det ud. Så får man igen en lang passiv periode, og så kan man få 7 måneder igen.

Det, vi lægger op til med det forslag, der her er lagt frem, er, at man kan få et meget mere sammenhængende forløb, indtil jobmuligheden eller uddannelsesmuligheden viser sig – en jobmulighed, hvor man måske oven i købet kan kvalificere sig. Det er da meningen med de tilbud, der skal gives, at man skal kvalificere sig til et job på ordinære vilkår, til en ordinær stilling, gerne i den pågældende del af forvaltningen. Det kunne være i hjemmehjælpen, det drejede sig om. Det kunne være på et plejehjem. Altså der skulle knyttes merit til, at man får disse længere forløb. Jeg kan ikke forstå, hvordan det skulle være noget negativt. Men det kan hr. Holger K. Nielsen måske forklare.

Så bliver der også sagt, at det ikke er rigtige job, vi laver. Jo, der bliver lavet masser af rigtige job. Vi har i dag en situation, hvor der faktisk er 60.000 flere i beskæftigelse. Der kommer flere i beskæftigelse i erhvervslivet hver eneste dag. Det er da rigtige job, som bliver skabt af den økonomiske politik, regeringen står for.

Så vil jeg sige til det med overgangsydelsen, at vi ikke ønsker en generel pensionering fra

50-års-alderen. Jeg ønsker også at sige, at ingen af dem, der er på overgangsydelse i dag, bliver frataget deres overgangsydelse overhovedet. Tværtimod er det sådan, at folk på 49 år stadig får mulighed for at søge overgangsydelsen, så de kan dække sig ind med den de næste år. Men vi ønsker altså ikke en generel pensionering fra 50-års-alderen.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil først til hr. Holger K. Nielsen sige, at jeg forstår ikke, at man stadig bringer spørgsmålet om Danmarks undtagelser ind i debatten. Det får jo ingen praktisk betydning i forbindelse med regeringskonferencen. Det kommer ikke til at foreligge. Der er ikke noget, der får aktuel betydning dér.

Derimod tror jeg, der er et spørgsmål, der får stor betydning, og dér har jeg før i og for sig godt villet afæske SF en erklæring om, hvordan de vil stille sig til det. For ét er, at man ikke kan lide det med den store fælles bank og sådan noget, men synes SF egentlig ikke, at det ville være ganske rimeligt, om Danmark støttede de kræfter – for der er kræfter, der arbejder for det inden for EU – der går i retning af at sige: Ikke blot skal vi have sikret, at regeringerne ikke benytter valutakursen som en måde, hvorpå man kan skaffe sig selv fordele på de andres bekostning, men vi må også gardere os imod, at private spekulanter, der på én dag handler for 1.000 mia. kr., ikke er i stand til at vælte den danske krone eller det engelske pund eller et eller andet andet, og at de samarbejdende banker får en mulighed for gennem fondsdannelse, en fælles garantiordning, eller hvordan de nu vil gøre det, at sikre sig, at ingen spekulant er i stand til at føre de enkelte landes valutapolitik, men at man kun kan føre den gennem EU?

Jeg vil godt have, om SF ville svare på det – om ikke i dag, så dog overveje det. Ville man ikke være interesseret i at få det med ind i det? Det har ikke noget med magtspolitik at gøre, men det er rent praktisk noget med at beskytte små lande, eventuelt svage valutaer, imod, at private spekulanter kan handle med dem.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Holger K. Nielsen talte om et traume i dansk EU-politik. Jeg tror, det er forkert at tale om et traume. Det, der er tale om, er den kendsgerning, at omkring halvdelen af befolkningerne i

lande som Sverige og Danmark simpelt hen er modstandere af Unionen, og det problem kan jo kun løses den dag, vi forlader Unionen, eller den dag, Unionen – det vil være endnu bedre – bliver nedlagt og erstattet med et mellemstatsligt samarbejde mellem selvstændige, ligeværdige lande. Først da kan man løse dette, som hr. Holger K. Nielsen åbenbart tror er sådan en slags psykologisk lidelse hos unionsmodstanderne. Jeg må sige til hr. Holger K. Nielsen, at det er det ikke; det er et problem, som der kun er én løsning på, nemlig væk med den Union.

Men så vil jeg til gengæld sige – det var et spørgsmål, som hr. Erhard Jakobsen var inde på – at hr. Erhard Jakobsen mente ikke, at undtagelserne ville blive angrebet på regeringskonferencen. Deri tager hr. Erhard Jakobsen grundlæggende og totalt fejl, og det har Venstre og De Konservative jo set. De er udmærket godt klar over, at regeringskonferencen kommer til at handle om de områder, hvor Danmark har undtagelser, og derfor stiller de krav om, at undtagelserne skal væk.

Det problem kan hr. Erhard Jakobsen ikke borttrille, og derfor er jeg glad for, at hr. Holger K. Nielsen så klart, så meget, meget stjerneklart slog fast her for lidt siden, at de danske undtagelser står fast. De står fast hele vejen igennem, og SF står også fast på dem.

Derfor glæder jeg mig til den forespørgselsdebat, som Enhedslisten har rejst, og som vi skal have om få uger her i Folketinget, om netop de fire danske undtagelser. Så kan vi forhåbentlig få regeringens melding, som vi ikke har kunnet få her i dag bortset fra hr. Torben Lunds forblommede udtalelser om Vestunionen. Så kan vi forhåbentlig få en klar melding fra regeringen om de fire undtagelser og så få afklaret, om de skal sælges, sådan som Venstre og De Konservative vil have det, eller om de skal fastholdes, sådan som vi andre vil have det.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg vil anbefale hr. Albrechtsen at slå ørerne ud, når der bliver talt. Jeg har ikke talt om, at hr. Albrechtsen og modstanderne havde et traume. Jeg har sagt, at debatten siden 1972 har været traumatisk, netop fordi der har været de misforhold mellem det, ja-politikkerne sagde i 1972, og så den faktiske virkelighed. Det var det, jeg sagde, og det var noget ganske andet end den udlægning, der kom dér.

Hr. Frank Dahlgaard siger, at der er tale om debatforurening fra min side. Jeg synes nu, at han overgik mig mangefold gennem det indlæg, han kom med.

Hr. Frank Dahlgaard afviser, at der kan være et problem mellem økonomisk vækst og så miljø. Jeg synes, at han skulle tænke lidt på, at det jo ikke er holdbart i længden, at 80 pct. af verdens energiressourcer bliver brugt af 20 pct. af Jordens befolkning. Det vil sige, at hvis hele kloden skal have den vækst, vi har hos os, den levestandard, vi har hos os, så giver det helt, helt uoverskuelige konsekvenser for miljø og CO₂-udslip. Man ser det med Kina i øjeblikket, hvor der er en kolossal økonomisk vækst, og hvor konsekvenserne for miljøet er ganske, ganske betragtelige på lidt længere sigt.

Derfor er vi nødt til af hensyn til både global udvikling og økologisk balance at sammentænke miljø og økonomisk politik på en anderledes radikal måde, end man har gjort indtil nu. Jeg kan sige til hr. Frank Dahlgaard, at det var det, der var mit budskab.

Så til fru Elisabeth Arnold, som igen taler om skatteteknik, og jeg ved ikke hvad, omkring den dér børnecheck. Tag lige at forklare mig – i stedet for alt det dér skatteteknik, og det hænger sammen med skattereformen og kom herop og kom herved – så almindelige mennesker kan forstå det, hvad den dybere mening er med, at man på den ene side skal have en masse penge i statskassen gennem asociale nedskæringer, og på den anden side afviser at diskutere, om det fordelingspolitisk er rigtigt, at man har denne børnecheck! Jeg spørger de politikere, der med den ene hånd skærer ned over for de dårligst stillede, hvorfor de bliver ved med at afvise, at man også skulle skære ned på de børnepenge, der bliver givet til de bedst stillede.

Så ...

Første næstformand (Ivar Hansen):

Så var der ikke mere i den omgang. Så er det fru Lene Espersen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg synes, det var en meget, meget skuffende tale, vi hørte fra SF's ordfører, når vi taler om Europapolitikken: En SF-ordfører, der bruger utrolig megen tid og mange kræfter på at tale om de fire danske forbehold, og som bruger så lidt tid på at tale om udvidelserne mod øst. Det er utroligt, at vi her står over for et parti, der

ellers altid er de fattiges fortalere, men som, når det drejer sig om de øst- og centraleuropæiske lande, bruger meget få linjer på at tale om dem og i stedet bruger tiden på at tale om fire danske forbehold.

Hr. Holger K. Nielsen går endda så langt, at han siger, at de fire danske forbehold end ikke må nævnes. Vi må ikke engang drøfte dem. Hr. Holger K. Nielsen glemmer, at de fire danske forbehold ikke er en eviggyldig regel, der gælder til evig tid; jeg vil nærmere kalde det et midlertidigt valg fra den danske befolknings side. Jeg vil derfor gerne stille hr. Holger K. Nielsen et spørgsmål. Ønsker SF at nægte den danske befolkning en ny folkeafstemning efter regeringskonferencen i 1996?

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Det er jo fantastisk, at vi skal sidde her og lytte til de partier, der indgik det såkaldte nationale kompromis omkring EU. Man er åbenbart ikke meget enige, når det kommer til stykket, i hvert fald ikke her i dag, og det må man så tage som udtryk for, at der åbenbart ikke er fodslag hos de partier, der har skrevet under på det såkaldte nationale kompromis.

Enhedslisten burde måske have indset for lang tid siden, at det nok er håbløst at komme videre med SF netop på EU-området. SF er et unionstilhængerparti, og det burde være gået op for Enhedslisten efterhånden. Der er desværre ikke repræsentation her i Tinget for vælgerflertallet på det område, og det er utrolig deprimerende at lytte til.

Jeg må spørge mig selv, om det vitterlig er således, at de forestående forhandlinger nu én gang til skal foregå bag lukkede døre og nedrullede gardiner. Det er jeg overbevist om bliver konsekvensen på det, vi skal se fremover. Konsekvensen er, at man stille og roligt sætter sig ned og laver et eller andet mismask igen.

Det, det handler om for os i Fremskridtspartiet, er, at man denne gang laver et oplæg, et overordnet oplæg, som bliver lagt ud til vælgerne, inden man går til regeringskonferencen. Ikke noget med at tage til regeringskonference og så komme hjem og lægge noget på bordet over for vælgerne. Det må også være en fordel for regeringen, at den har et klart oplæg, som der er flertal for i befolkningen. Ikke flere fuskerier med hensyn til afstemninger i dette land! Det burde Enhedslisten have indset. Jeg tror ikke på

SF længere. Et unionstilhængerparti er ikke til at diskutere med i denne sag.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Et svar til hr. Erhard Jakobsen, der stillede, synes jeg, nogle meget relevante spørgsmål om valutaspækulation, om vi ikke også er interesseret i at forhindre det. Jo, bestemt, men jeg synes bare, vi skal være opmærksom på, at det, at man får en fælles mønt, jo ikke forhindrer spekulation mellem de forskellige valutaer i forhold til dollar, schweizerfranc, yen osv. Så man får ikke fjernet den dér globale spekulation.

For det andet er jeg enig i, at man skal have en form for civiliseret samarbejde, for at sige det på den måde. Det med, at man devaluerer i forhold til hinanden, er ikke hensigtsmæssigt, og derfor vil vi godt kunne støtte et system, som man har med det gamle EMS-samarbejde, hvor der er muligheder for at nedskrive og opskrive, men inden for civiliserede rammer, for at sige det på den måde. Det har egentlig været en meget god måde, tror jeg. Jeg tror, det er dødsensfarligt at lave en fælles mønt med så forskellige økonomiske udviklingsniveauer, som der er på det europæiske område.

Så til fru Lene Espersen, der spørger, om vi ikke vil åbne imod Østeuropa. Jo, jeg kan sende vores EU-program til fru Lene Espersen, så kan hun se, at det handler om, hvordan vi får åbnet i forhold til Østeuropa, hvordan der her er tale om en ny sikkerhedspolitik.

Så siger fru Lene Espersen, at de fire forbehold ikke skal gælde til evig tid. Nej, altså evigheder taler vi ikke om her, det overlader vi til præsterne at tale om. De taler om evigheder, det gør vi ikke her. Men der er tale om, at man havde en folkeafstemning den 18. maj 1993, hvor det var en klar forudsætning, at de fire undtagelser skulle være udtryk for en ny og langsigtet dansk EU-politik. Og jeg har ikke hørt nogle argumenter, der kan begrunde, at de skal ophæves. For os var der ikke tale om en taktisk fidus den 18. maj. Vi stemte nej den 2. juni, gik ind i det nationale kompromis efterfølgende, og vor pris var naturligvis, at vi skulle have undtagelser på de områder, der fører frem til en forbundsstat. Det er de her fire områder. Vi er stadig væk imod en forbundsstat, og derfor vil vi med næb og kløer kæmpe for, at undtagelserne fastholdes.

Men det er ikke udtryk for, at de ikke må nævnes. Jeg mener bestemt, at det skal nævnes,

at vi ikke skal ud af det. Det er det, vi godt vil have med i udspillet.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg kunne ikke nære mig, da jeg hørte hr. Frank Dahlgaard. Det er jo så smukt at høre den slags glade, blåøjede liberalister, som tror – og det lyder, som om de tror på det – at vores økonomiske system bare kan køre derudad, og så giver det ingen miljøproblemer. Det værste ved den blåøjede liberalisme, som jeg egentlig ikke troede fandtes i Det Konservative Folkeparti, men som jeg da selvfølgelig kan se findes i Venstre, er rent faktisk, at det er så farligt for miljøet. Jeg kan give hr. Frank Dahlgaard to eller tre råd, men lad os begynde i den ene ende.

Det første er: Læs hr. Per Stig Møllers bog, læs den grundigt, og kom så her på talerstolen og forklar, at hr. Per Stig Møller har uret. For det må jo være det, som hr. Frank Dahlgaard dybest set mener.

Det andet er: Jeg vil gerne have hr. Frank Dahlgaard til at forklare, hvordan det kommer til at se ud i hele verden, når alle i hele verden har ligeså høj CO₂-udslip pr. indbygger, som vi har. For vi er jo en af de store skurke, når det gælder CO₂-udslip. Vi har pr. indbygger et af de højeste CO₂-udslip i denne verden. Og hvis alle i denne verden får så stort et CO₂-udslip, så stiger havene så voldsomt, at drivhuseffekten virkelig brager igennem. Så det handler dybest set om, at vi har en særlig forpligtelse. Jeg ved godt, at mange tror, at med vore miljøproblemer er det sådan, at dem er vi på vej til at løse her i landet.

Lad mig nævne nogle hovedområder, som vi ikke er i gang med at løse: Ud over CO₂ er det landbrugsområdet, det er trafikområdet, og så er det de grundlæggende problemer med de miljøfremmede stoffer, vi har omkring os. Det har vi ikke styr på, og derfor er det utrolig farligt, at den eneste fra Det Konservative Folkeparti, der går op i miljø i den her debat, siger, at alt er ligegyldigt, og vi kan bare køre derudad.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Keld Albrechtsen en kort bemærkning og derefter hr. Frank Dahlgaard, og så regner jeg med, at det er slut med de korte bemærkninger i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Jan Køpke Christensen mente, at Enhedslisten havde taget fejl af SF. Han påpegede, at SF er unionstillhænger, og sandt er det jo, at SF har den opfattelse, at man ligesom kan reformere og forbedre Unionen, og så skal den såmænd nok ende med at blive god nok, hvor vi andre har den opfattelse, at vi ikke får løst problemet, før vi får afskaffet den union – den udemokratiske og centralistiske størrelse, som de bygger op dernede. Og i det spørgsmål er SF og Enhedslisten dybt uenige. Det er der ingen grund til at lægge skjul på.

Jeg tror, hr. Jan Køpke Christensen må have misforstået, hvad jeg sagde, hvis han kunne tro, at vi på den måde havde ladet os besnære af SF, for det, som jeg sagde at jeg var glad for – og det vil jeg gerne gentage – var, at hr. Holger K. Nielsen sagde, at SF vil kæmpe med næb og kløer for at fastholde de fire undtagelser. Jamen vi vil gerne samarbejde med SF om at sikre dette punkt: at de fire undtagelser bliver fastholdt fuldt ud hele vejen igennem, også som en del af resultatet af regeringskonferencen, og jeg forstod, at det var Fremskridtspartiet også med på.

Det, som jo er Enhedslistens sigte med at stille en forespørgsel om de fire undtagelser, er netop at sikre, at vi får så mange mandater som muligt bag ved det synspunkt – og helst jo da også regeringsmandater. Det er jo faktisk det, det går ud på: at trække regeringen væk fra et nationalt kompromis med Venstre og De Konservative. Det lykkes nok ikke, for regeringen slinger jo ned ad unionsglidebanen, og dag for dag underordner den sig mere og mere Venstre og De Konservative.

Jeg er slet ikke uenig med hr. Jan Køpke Christensen i bedømmelsen af situationen – overhovedet ikke. Jeg ville bare gerne klargøre, at vi nærer ingen illusioner om SF, men vi samarbejder gerne med SF om at fastholde de fire undtagelser.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Hr. Steen Gade fra SF havde travl med at korrekse mig omkring miljøet. Se, det jeg sagde, og det, jeg reagerede på, var en bemærkning fra hr. Holger K. Nielsen, som lød noget i retning af det her: Økonomisk vækst truer med at fjerne grundlaget for livsbetingelserne.

Ja, hvis verden er statisk og produktionen kører videre, som den gjorde i går. Men det er jo

ikke tilfældet, og det er i hvert fald slet ikke tilfældet i de frie markedsøkonomier, hvor der er ægte demokrati. Der sker hele tiden en teknisk udvikling, som bliver presset frem af et ønske fra befolkningerne om rene madvarer, om ren luft, om ren jord, om rent vand. Det fungerer, og den danske befolkning hører til en af de mest miljøbevidste – ikke den mest – men en af de mest miljøbevidste befolkninger i Vesteuropa, og det påvirker jo produktionen, så fremtidens økonomiske vækst vil selvfølgelig i stigende omfang være en miljøvækst, som er bæredygtig. Det er det, jeg reagerer imod: at økonomisk vækst ligesom skulle være noget negativt. Økonomisk vækst er også vækst i service, det er også vækst i røgfilterproduktion f.eks. Det er noget, der gør miljøet bedre og ikke ringere. Så lad være med bare at bruge begrebet økonomisk vækst som noget, der automatisk er miljøfremmende. Vi lever heldigvis i et dynamisk samfund, et frit samfund og et markedsorienteret samfund. Der vil disse miljøkrav fra befolkningerne slå igennem, og derfor er der ikke nogen dommedag forude.

Jan Køpke Christensen (FP):

Regeringen kan jo absolut ikke beskyldes for at bruge åbningstalen til at præsentere visioner for det kommende år, selv om statsministeren formåede – det må jeg erkende – at nævne alle befolkningsgrupper med så smukke ord, at det næsten kunne få øjnene til at løbe i vand.

Jo, der var løfter til alle, og jeg understreger alle grupper i den danske befolkning, men det er tydeligt, at regeringen tror, at danskerne alle lider af korttidshukommelse. Jeg tror dog, at vælgerne husker de mange smukke løfter fra sidste år om faldende skattetryk og løfter om, at det skal kunne betale sig at gøre en ekstra indsats her i samfundet, løfter, der er brudt, hvorved regeringen endnu en gang har bidraget til det, der er så uhyggeligt, nemlig at der er faldende tillid til det politiske system, en tillid, der netop er så hårdt brug for at få genoprettet.

Nu begynder så som bekendt skuespillet om næste års finanslov og det på et tidspunkt, hvor der for alvor er ved at komme gang i hjulene i dansk erhvervsliv. Vilklarene for en virkelig fornuftig finanslov burde være til stede, men i stedet har den socialdemokratiske regering meldt ud med et underskud på over 30 mia. kr. på statsbudgettet. Dermed fortsætter altså den gældsætning, der efter Fremskridtspartiets mening er en bombe under den danske vel-

stand, og dermed fortsætter kursen mod lommepengesaftundet.

Prisen for flere tiårs økonomisk letsindighed er nu oppe på over 60 mia. kr. årligt i rentebetalinger, penge, vi reelt intet, og jeg vil gerne understrege intet får for. Danske skatteydere og erhvervslivet lider under verdens højeste skattetryk og må magtesløse se til, mens der måned efter måned betales mere end 5 mia. kr. i renter af statens gæld, over 1.000 kr. om måneden pr. dansker fra spædbørn til oldinge. De penge kunne være brugt til noget langt, langt mere fornuftigt, og det kunne eksempelvis være anstændigere forhold for vore ældre og i sygesektoren. Men regeringen tør ikke se de kendsgerninger i øjnene og foretage det fornødne.

I en sådan situation kunne man vel forvente, at opsvinget blev udnyttet til at begynde en tilbagebetaling af gælden, men i stedet fortsætter den socialdemokratiske regering kursen mod den økonomiske afgrund. Ganske vist kan vi se, at regeringen forsøger over for befolkningen at give indtryk af det stik modsatte, men ledighedstal sminket ind i orlovsordninger, efterløn osv. er uacceptabelt. Kendsgerningerne er jo, at mindre end en tredjedel af Danmarks befolkning i dag forsørger resten i form af lønninger til offentligt ansatte eller overførselsindkomster.

Så kunne man spørge: Hvor længe vil skaffedyrene blive ved med at være til grin her i samfundet? Hvor længe vil de finde sig i at være spændt for en håbløs socialdemokratisk politik, der jo dag for dag udmagrer dem?

Regeringen kender kun én opskrift på at føre økonomisk politik, det er at øge skatte- og afgiftstrykket for så at give en vis del af pengene retur, efter at de har været inde og vende i det offentlige bureaukratiske system. Skulle man være i tvivl om det danske skattetryks størrelse, kan man blot læse statistikken fra OECD og EU, der til regeringens store irritation ubarmhjertigt gang på gang afslører hulheden i skatteministerens påstand om et faldende skattetryk. Tilskud til dit og tilskud til dat! Derved gøres endnu flere afhængige af det offentlige, og det er desværre i god overensstemmelse med socialdemokratisk politik.

Frem for at sætte skatterne ned, sætter regeringen skatterne op. Det forsøges sminket med navne som grønne afgifter, der imidlertid fører direkte til en forværring af det private erhvervslivs konkurrenceevne med deraf følgende stigning i arbejdsløsheden. Dertil kommer stigende skatter ude i kommuner og amter som resultatet

af en lang række nye offentlige opgaver pålagt af regeringen med deraf følgende udgifter.

Af åbningsstalen kunne vi også konstatere, at når det drejer sig om at sende milliarder af kroner til udlandet i ulandshjælp, ja, så er der heller ingen smalle steder for regeringen. Regeringen elsker jo at rejse rundt i verden og lege en slags julemand for skatteydernes regning. Der uddeles bl.a. med rund hånd penge til lande med kolossale militærudgifter og sågar atomvåben.

Samtidig har regeringen i sin blåøjede naivitet været fremme med tanker om at skære ned på vort eget forsvar. Lad mig sige det omgående: Fremskridtspartiet vil ikke blindt afvise besparelser på forsvaret, men det kræver, at disse besparelser bliver fornuftige, og at det kan ske ud fra den grundlæggende holdning, at det danske forsvars effektivitet ikke svækkes. Det er meget vigtigt for os.

Men det drejer sig altså om at rage sammen til sig selv. Vi ser jo, at så er der ingen smalle steder. Jeg tænker her på Det Konservative Folkeparti, og jeg fristes næsten til at sige den øvrige venstrefløj. Den sikrede sig jo som bekendt i foråret flertal for en mangedobling af støtten til partierne.

Statsministeren talte også om at sætte gang i erhvervslivet, og det lyder også smukt, men jeg må bl.a. minde om, at regeringen jo har indført mulighed for, at amter og kommuner kan drive erhvervsvirksomheder i konkurrence med det private erhvervsliv. Så kunne man spørge: Er der nogen, der sagde inkonsekvens? Ganske vist påstår regeringen med indenrigsminister Birte Weiss i spidsen, at der bliver tale om konkurrence på såkaldt lige vilkår. Men det er og bliver utopi at forestille sig, at den offentlige sektor ikke vil udnytte muligheden for at gribe ned i borgernes lommer, når eventuelle underskud på erhvervsaktiviteter skal dækkes ind. Det viser erfaringerne.

I Folketinget var det Det Radikale Venstre og CD sammen med vennerne fra Enhedslisten og SF, der stemte de offentlige erhvervsaktiviteter igennem, men rundt om i landet sad en lang række kræmmersjæle fra Venstre og De Konservative i borgmesterstolene, og de klappede i deres små hænder ved udsigten til socialiseringen af dansk erhvervsliv.

Den meget alvorlige tilstand, vi har set i Esbjerg omkring Ri-Bus, en tilstand, der jo som bekendt har lammet et stort område både i og uden for Esbjerg – og det burde statsministeren netop kende til – har været med til, at politiet

har spildt oceaner af timer. Det burde statsministeren efter Fremskridtspartiets mening have omtalt. Der burde have været klare forslag til at løse disse her problemer i denne konflikt.

Uanset de gangstermetoder, som er taget i brug i Ri-Bus-konflikten, er der behov for flere udliciteringer og privatiseringer.

Regeringen går den stik modsatte vej, men vi må fra Folketingets side opfordre kommunerne til ikke at få kolde fødder på grund af de uhyrlige metoder, der er taget i anvendelse over for både ejere, ansatte og sidst, men ikke mindst, politiet i Ri-Bus-konflikten.

Til amtsrådet i Ribe Amt skal der lyde en opfordring til at stå fast. Giver de først efter i denne her sag, så er det et nederlag for alle udliciteringsbestræbelserne i det danske samfund. Det er derfor ikke alene en lokal konflikt; det er en konflikt af principiel og ideologisk betydning, vi her taler om. Det må aldrig nogen sinde kunne betale sig at tage mafiametoder i brug i knægtelsen af demokratiet.

De totalitære kræfter i fagbevægelsen skal én gang for alle mærke, at også de trods en svag socialdemokratisk statsministers let skjulte sympati må efterleve de demokratiske spilleregler. I regeringen påstås det, at man har en erhvervsminister, men indtil dato så har erhvervsministeren viljeløst ladet sig spænde for den socialistiske propaganda- og lovmaskinerne.

Man må så håbe, at CD's vælgere ved et kommende valg forstår, at de er taget groft ved næsen. CD's politikere har i den forløbne folketingsssamling lagt stemmer til en forhøjelse af benzinafgiften, en forhøjelse af det skrå skatte-loft, som rammer ikke mindst parcelhusejerne, og grønne afgifter, som truer dansk erhvervslivs konkurrenceevne.

Jeg vil, inden jeg vender tilbage til den indenrigspolitiske situation, kort komme ind på situationen i det tidligere Jugoslavien. Gennem fire år har vi oplevet en uhyggelig udvikling på Balkan. Senest er NATO blevet direkte part i konflikten, og USA's præsident Clinton fører med de amerikanske initiativer valgkamp med bl.a. danske soldaters liv som indsats.

De danske soldater befinder sig i Kroatien og i Bosnien som fredsbevarende, og jeg vil gerne understrege *-bevarende*, selv om der ingen fred er at bevare. De tager sig mere og mere ud som skydeskiver for gale mennesker, uden at de har en reel mulighed for at forsvare sig. Når danske soldater er i skudlinjen og beder om flystøtte, ja,

så svigter FN groft. Derfor er det godt, at de danske soldater i Kroatien nu ser ud til at skulle vende hjem.

Vi ønsker ikke at se flere kister med danske soldater, mens unge bosniere, kroater og serbere hygger sig i sikkerhed her i landet. Det virker totalt vanvittigt, at tusinder af unge muslimer rejser til frihed og fred i Danmark, mens vi skal sende vore unge til deres land med større og større risiko for at blive ofre i andre menneskers borgerkrig.

Det kommende år kommer til at stå i EU-konferencens tegn. Hvad vil regeringen, og hvad ønsker de forskellige politiske partier? Fremskridtspartiet ønsker ikke – jeg vil gerne understrege *ikke* – at en ny regeringskonference skal medvirke til en større integration i EU. Socialdemokratiet har meldt ud med, at der skal større magt til Europa-Parlamentet. Dermed flyttes en del af magten fra Christiansborg til Bruxelles og Strasbourg.

Fremskridtspartiet siger nej til en sådan udvikling, og vi kræver, at Danmark styres fra Folketinget, ikke af en gruppe politikere, der af den ene eller den anden grund af deres respektive politiske partier i hjemlandene deporteres til Bruxelles.

Gang på gang oplever Folketinget, at lovforslag skal tage hensyn til EU-lovgivningen. Fortsætter denne udvikling, udvikler EU sig til en spændetrøje, og en lang række lande vil bestræbe sig på at søge ud af samarbejdet. Derfor må EU ikke udvikle sig til en overstatslig styring med karakter af Europas Forenede Nationer. Det er en udvikling, som Fremskridtspartiet vil bekæmpe med næb og kløer, en udvikling, jeg er overbevist om også strider imod ønsket hos langt den største del af den danske befolkning. Nok er vi europæere, men vi er og bliver først og fremmest danskere, og sådan skal det fortsat være.

Men tilbage til vore hjemlige forhold, hvor jeg ikke vil undlade at komme ind på problemerne med de fremmede, der kommer her til landet. For det første kræver Fremskridtspartiet, at overtræder udenlandske statsborgere dansk lovgivning, ja, så må det medføre udvisning af landet efter udstået straf. Årligt tildeler Folketinget tusinder af mennesker dansk statsborgerskab – eller indfødsret, som det jo hedder her på Christiansborgsk. Blandt disse er forhærdede forbrydere, der har begået mord, voldtægt, bedragerier, vold mod sagesløse, skattesvind osv. Det er som bekendt umuligt at få Folketin-

get til at tage disse kriminelle ud af lovforslaget, således at vi kan stemme særskilt. Det må vi så acceptere, men Fremskridtspartiet vil fortsat konsekvent stemme imod statsborgerskabsloven, når det ligger, som det ligger.

Jeg forstår godt mange ældre. Jeg forstår også godt mange svage i samfundet. De er af den opfattelse, at grænsen er overskredet, når de ikke som danskere, der har betalt deres skat igennem et helt liv, kan få hjælp, samtidig med at udlændinge kan få i pose og i sæk. Man må spørge, om det er ond vilje fra regeringens side, når den ikke vil forstå danskernes retfærdige harme over, at unge udlændinge har fortrinsret til kollegieværelser, over flygtningefamilier, der har fortrinsret til store, moderne og dyre boliger, og at arbejdsministeren – sidst, men ikke mindst – mere eller mindre vil tvinge erhvervslivet til at ansætte indvandrere og flygtninge frem for danskere.

Samtidig oplever vi, at en indvandrer fra Socialdemokratiet direkte truer den danske befolkning med, at hvis skatteministeren – hvad han selvfølgelig har Fremskridtspartiets fulde velsignelse til – lukker for svindelene med forsørgelsesfradrag, så vil indvandrerne hente deres familie til Danmark med deraf følgende endnu større udgifter, end skattesvindlerne koster det danske samfund i dag. En sådan trussel kan naturligvis kun mødes med foragt – og eventuelt med lovforslag, der hindrer det misbrug, som den pågældende socialdemokratiske indvandrertalsmand opfordrer til.

På skatteområdet er det fortsat en af Fremskridtspartiets fornemste opgaver at få hævet den skattefrie bundgrænse, så vi kan holde lønpresset nede med deraf følgende forbedret konkurrenceevne. Derved kan Danmark trods den stærke krone afsætte flere varer både indenlands og udenlands. Afsætning af flere varer giver som bekendt større produktion og flere i beskæftigelse og dermed færre udgifter til arbejdsløshedsdagpenge og bistandshjælp.

Det største problem i Danmark er fortsat at skaffe de nødvendige arbejdspladser til de mange, som vitterlig ønsker at bidrage positivt til samfundsøkonomien. Det er udtryk for et sygt samfund, at der er så høj en arbejdsløshed, som tilfældet er, uden at politikerne gør det nødvendige for at formindske det største problem, vi har.

Almindelig sund fornuft burde kunne overbevise selv betonsocialisterne og socialdemokraterne i regeringen om de nødvendige skridt i

retning af en forbedret konkurrenceevne for dansk erhvervsliv, men i stedet pålægges virksomhederne stadig flere byrder i form af længe-re sygedagpengebetaling, grønne afgifter m.m.

Samtidig har tusinder af lønmodtagere opdaget, at de tjener mere ved at gå arbejdsløse end ved at tage et lavtlønnet job. Kan de suppleres med lidt arbejde ved siden af, så skal der en virkelig høj løn til for at gøre et job attraktivt i samfundet.

A-kasserne, der skulle være et forsikringsssystem, har udviklet sig til et forsørgelsessystem. Alt for mange tror – selv om finansministeren hævder det modsatte – at a-kasserne er en forsikring mod arbejde og ikke en forsikring mod arbejdsløshed.

Problemerne på arbejdsmarkedet har været tydelige i årevis, men alligevel har man ikke kunnet samle et politisk flertal her i Tinget for at rette op på disse skævheder, fordi Socialdemokratiet benhårdt satser på passivitet i stedet for dynamik.

Sundhedssektoren stønner under hårdere og hårdere byrder, og ideologiske felttog koster danske hjertepatienter livet, bl.a. fordi socialdemokratisk styrede amter ikke vil betale for behandling på privathospitalerne. Amterne formår som bekendt ikke at nedsætte ventetiderne til sygehusbehandlingerne og overholder ikke de aftaler, de selv indgår med skiftende regeringer.

Fremskridtspartiet stillede som det første parti allerede i 1988 forslag om at nedsætte ventetiderne til maksimum 3 måneder, og vi ønsker, at regeringen tager sygehusektoren fra de totalt overflødige amter, som derved kan fjernes.

For hver dag der går, kommer vi som bekendt nærmere det næste folketingsvalg. Vi har en regering, der ved sin tiltrædelse talte meget om politisk etik, men siden er skandale efter skandale væltet ned over statsministerens udvalgte flok. Regeringen har optrådt som den berømte elefant i en glasbutik, og den forstår end ikke at trække elefanterne ud af butikken. I stedet smadrer de alt, de kan komme inden for rækkevidde af, og så overlader de det til andre at rydde op. Skal butikken ikke smadres totalt, er det nødvendigt efter næste valg at skifte hest.

Der skal ryddes op og gøres rent. Det kan kun en borgerlig-liberal, ikkesocialistisk regering gøre, og Fremskridtspartiet ifører sig gerne gummihandsker og forklæde. Vi agerer gerne privatiseret politisk rengøringsvirksomhed, og Fremskridtspartiet er garant for, at en borgerlig-

liberal, ikkesocialistisk regering ikke endnu en gang i skøn harmoni med venstrefløjen kører Danmark ud over den økonomiske afgrund.

For hvad er regeringens flagskib i åbningstalen? Det er såmænd endnu 15.000 ansatte i den offentlige sektor – 15.000 flere for det private erhvervsliv at forsørge, og mange af dem skal ansættes i de såkaldte grønne job. Vi får endnu flere bureaukrater, der kan genere folk som Krudtpeter og manden, der skal i fængsel, fordi han lavede en losseplads om til en smuk sø, endnu flere bureaukrater, der tvinger en pensionist ned fra hans tag og får politiet til at lægge ham i håndjern. Ganske vist hævder mange, at den danske befolkning er meget tålmodig med politikerne, men selv den mest tålmodige får på et tidspunkt nok.

Hvor der er vilje, er der en vej. Vejen til at få Danmark på rette kurs bliver længere og længere, men er der en reel vilje hos VKZ-partierne – som jeg er overbevist om at der er – så er det muligt at rette skuden op, før det er for sent.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Fremskridtspartiets ordfører er jo i og for sig ret moderat, når jeg tænker på, hvad vi har været udsat for før i tiden. Jeg husker, at i al den tid, hvor vi sad i firkløverregeringen, var det en stående ordførertale herfra i forbindelse med altlige meget, hvad der blev sagt – at regeringens socialistiske politik nu fører landet ud på afgrundens rand. Jeg er da glad for, at det nu er modereret til socialdemokratisk politik. Det er dog ikke mere rigtigt, men beskyldningen om socialistisk politik var grov. Det har man dog ikke povet at sige om regeringen i dag, og det er jeg i hvert fald glad for.

I øvrigt var ordførerens tale én opremsning af overskrifter i avisen. Der var ikke andet. Den indeholdt ikke nogen af alle de oplysende artikler, der stod i aviserne. Hvis f.eks. ordføreren bare i en måned havde læst Berlingske Tidendes økonomiske tillæg, ville han vide, at hver eneste ting, han sagde, er stik imod, hvad Berlingske Tidende skriver dag ud og dag ind. Og det er da formentlig ikke for at gavne den socialdemokratiske regering, at man gør det, men det er, fordi man bliver nødt til at erkende det.

Og så kan Fremskridtspartiet jo godt tro, at man taler på vælgernes vegne. Det gjorde kommunisterne i årevis, men det viste sig hver gang, at vælgernes aldrig talte på kommunisternes vegne, når de skulle til at tale, og det kommer

sikkert til at gå på samme måde med Fremskridtspartiet.

Vælgerne er ikke utilfredse med skatterne. Af alle undersøgelser rundt omkring fremgår, at folk er parat til at betale mere i kommuneskat og amtsskat, hvis man kan gardere sig imod, at nogle hospitaler bliver nedlagt, og at noget service bliver forringet. Det er den statistik, man kan læse alle steder, men ikke i de overskrifter, som er grundlaget for, hvad Fremskridtspartiets ordfører laver ordførertale på.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Jeg vil sige til hr. Erhard Jakobsen, at nu er det jo ikke Berlingske Tidende, der skal forklare, hvordan det står til med økonomien i dette land; der er altså også andre informationskilder.

Og med hensyn til sammenligningen med kommunisterne vil jeg gerne lige have det mere uddybet fra hr. Erhard Jakobsens side.

Det, jeg gør opmærksom på, er, at vi har en uacceptabel stor gæld; det er der ingen, der kan diskutere. Vi har store rentebyrder på over 60 mia. kr. pr. år. Det er uacceptabelt, og det er en gøgeunge, som det er meget, meget svært at komme til livs, medmindre man virkelig radikalt finder nogle offentlige besparelser.

Der blev fremført den argumentation, at borgerne gerne vil betale mere i skat, hvis det går til sundhedssektoren. Det er rigtigt nok, som hr. Erhard Jakobsen sagde – det fik hr. Erhard Jakobsen med – hvis det går til sundhedssektoren. Jeg må nok sige, at det er et spørgsmål, hvor meget disse undersøgelser kan bruges. Hvis det var det eneste alternativ, at det skulle gå ud over sundhedssektoren eller de svage i samfundet, så ville jeg da også betale mere i skat, men det er jo ikke tilfældet. Hr. Erhard Jakobsen ved udmærket, at det er et spørgsmål om fordeling af de økonomiske ressourcer i samfundet.

Som tidligere ordførere fra Venstre og De Konservative har været inde på, er det den private sektor, der skal forkæles. Det er den private sektor, der skal sætte hjulene i gang, det er ikke den offentlige sektor, og derfor må der andre boller på suppen, havde jeg nær sagt.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg bygger heller ikke min økonomiske bedømmelse alene på Berlingske Tidende; jeg har trods alt også gennemgået et økonomisk studium og fået en lille smule begreb om, hvad de ting drejer sig om.

Og jeg kan af mit fulde hjerte sige, at der er mange ting, der er blevet bedre og bedre. Det startede under den forrige regering, og det er fortsat nu, og det er det indtryk, folk har rundt omkring. Det er det, man kan læse, ikke i overskrifterne, for det sælger jo ikke nogen avis, men det står i alle artikler og det siges af alle, at det private erhvervsliv sandelig ikke er utilfreds med den nuværende regering. Det fremgår af talrige udtalelser.

Der kom hårde beskyldninger frem mod den forrige regering, bl.a. da jeg sad som minister; det husker jeg da tydeligt. Der kom hårdere beskyldninger fra erhvervslivet mod den regering, end der er kommet nu. Jeg siger ikke, de var retfærdige, men de var der, og det fremgår af aviserne – ikke af overskrifterne, men af artiklerne.

Jeg nævnte tilfældigt sundhedssektoren. Jeg kunne tage ethvert af de andre områder, som pengene går til, for pengene går dels til hospitalsvæsenet og sundhedsvæsenet, dels til folkepensionen og de ældre og dels til skolevæsenet og undervisningen; dertil går langt, langt hovedparten af pengene. Til administration og til bureaukrati går der 6 øre af hver krone, så det er ikke det, skatteyderne hænger på.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Den samlede gæld, som vi har, er på 700 mia. kr., det ved vi, og derfor er der reelt tale om småpenge, når vi ser på sidste år, hvor de borgerlige partier sagde, at de fik indflydelse på en finanslov. De fik sparet sølle ca. 3 mia. kr., hvilket såmænd svarer til renterne af statens gæld i ca. 3 uger.

Disse store renteudgifter er det altså trods alt den næste generation, vores børn og børnebørn, der bliver hængt op på, og derfor nytter det ikke, at man bliver ved.

Jeg ved godt, at Centrum-Demokraterne har en helt anden holdning, for de synes, at det system, der har fungeret i mange år i dette land, skal fortsætte. Selv om man også i de tidligere regeringer blev kritiseret fra erhvervslivet osv., som vi nu hører, ønsker man fra CD's side at fortsætte denne udvikling. Og det er da reelt at sige til vælgerne: CD ønsker ingen ændring, CD ønsker fortsat, at skatteskruen skal skrues videre derudad osv., og at erhvervslivets vilkår ikke skal forbedres.

Det er helt i orden, men vi ønsker bare en diametral modsat retning, fordi det er doku-

menteret, at den udvikling, der har været igennem mange år, ikke duede. Så er det vi siger: Prøv noget nyt, prøv at hæve den skattefrie bundgrænse, så vi kan holde lønningerne i ave, så lønningerne kan medvirke til, at vi også får flere i beskæftigelse, som vi alle sammen vel kan være enige om at ønske.

Vi skal have flere i beskæftigelse. Det er simpelt hen uanstændigt med alle de mennesker, der går på overførselsindkomster, også af hensyn til de erhvervsaktive her i samfundet.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Hr. formand, jeg skal selvfølgelig ikke prøve at tage ordet så tit, at jeg får gendrevet alt det forkerte, der er sagt; det ville være håbløst, for så blev det resten af dagen.

Men nu kommer igen et af de gamle argumenter – det er derfor, jeg tager det frem – at den kommende generation bliver helt forfærdeligt stillet, når vi stifter gæld. Hvad er det for noget vrøv!

En stor del af gælden har vi stiftet for deres skyld. De skoler, der bliver bygget, og masser og masser af de andre ting, der bliver lavet, står i 60 eller 70 år. Det slipper den kommende generation for at skulle betale alt sammen, for det har vi allerede betalt på i nogle år.

Man stifter gæld for at lave noget for fremtiden. Det gør den private forretningsmand også. Der er vist ikke en privat forretningsmand, der starter en ny virksomhed kontant, næh, han låner naturligvis og betaler af. Investering er sandelig vigtigt, og i den forbindelse kan man ikke undgå at komme til at skylde penge.

Og så er der selvfølgelig grund til at pege på, at i den henseende står vi bedre, end de andre lande rundt omkring os gør. Så det er ikke noget særsyn, det er ikke et specielt dansk styre, der er røget ud i den situation med gælden. Det har samtlige lande, uanset hvilket styre de har; så det er usagligt at bringe det med gælden ind i denne forbindelse.

Jørgen Estrup (RV):

Tak til statsministeren og til regeringen for en fast og også ganske modig åbningstale. Sammen med de nu fremsatte lovforslag tegner det billedet af en handlekraftig regering, en regering, der ikke blot søger magten for magtens skyld. Regeringen har en mission, den sidder ikke bare.

Det Radikale Venstre har igennem nogen tid ment, at vi nu har undersøgelser nok af den danske velfærdsmodel. Problemerne er kendt. Behovet for at rette op er dokumenteret. Velfærdsmodellen trænger i bogstaveligste forstand til en kærlig hånd.

Derfor har vi – venligt, håber jeg – opfordret statsministeren og regeringen til at handle nu, hvor det gode økonomiske klima giver ekstraordinære muligheder for at fjerne strukturelle barrierer i dansk økonomi. Vi har bedt om handling, og det skal jeg love for, vi har fået. Nu er bolden på Folketingets banehalvdel.

Regeringen har kaldt sit udspil: »Hurtigere i job og uddannelse« og understreger dermed klart, hvad der er målsætningen.

Hvis man i stedet hæfter sig ved, hvordan resultaterne skal nås, er det i stort omfang gennem det nødvendige opgør med de fastlåste strukturer på arbejdsmarkedet. Det er reelt et par årtier med en meget defensiv arbejdsmarkedspolitik, vi lægger bag os. Slut med passiv forsørgelse og langtidsledighed. Den økonomiske mulighed for i stedet at sætte offensivt på job og uddannelse er til stede. Den mulighed må ikke sættes over styr.

Betingelsen er, at vi er villige til at løse problemerne på arbejdsmarkedet anderledes end hidtil. Det er ikke nok at give de unge og de ledige rettigheder, som sikrer et forsørgelsesgrundlag. Tilbud og muligheder skal også opsiges aktivt. Med rettigheder følger pligter. Der skal lægges vægt på den enkeltes eget ansvar, ikke kun på samfundets.

Sæt med radikale øjne er der i hvert fald fem principper i regeringens udspil, som markerer et opbrud og dermed starten på en reform af den danske velfærdsmodel.

For det første: Kampen mod langtidsledighed prioriteres højere end dagpengeperiodens længde. Retten og pligten til aktivering bliver nu rykket to år frem, og kvaliteten af tilbudene forbedres.

For det andet: Det er slut med accept af den manglende erhvervsrettede uddannelse til cirka en tredjedel af de unge. Nu bliver der efter 6 måneders ledighed ret og pligt til at følge erhvervsrettet uddannelse i 18 måneder.

For det tredje: Der skabes sikkerhed for, at erhvervsrettet uddannelse for unge prioriteres højere end passiv forsørgelse. Dagpengesystemets fristelse til at lægge større vægt på kontant udbetaling her og nu end på beskæftigelsesmuligheder på længere sigt fjernes gennem de fore-

slåede stramninger af adgangen til dagpenge-systemet og harmonisering af ydelserne i uddannelsesperioden.

For det fjerde: Der sættes massivt ind for at øge voksen- og efteruddannelse og dermed sikre, at arbejdsstyrkens kvalifikationer er fremtidsrettede.

Og endelig for det femte: Pensioneringen af de 50-årige stopper med overgangsydelsens ophør. Og i stedet for totalt at afskrive dem, der er over 60 år, får de nu også på frivillig basis tilbud om aktivering.

Dette er den første start på en egentlig seniorpolitik, som vi fra radikal side meget gerne ser, at regeringen udbygger yderligere.

Med de principper brydes med mange års stivnede holdninger til, hvordan man bedst hjælper de unge og de ledige.

Statsministeren var meget optimistisk i sin omtale af dansk økonomi, og optimisme er der jo grund til med lavere arbejdsløshed, lavere rente og overskud på betalingsbalancen. Dansk økonomi er på rette vej og har været det et stykke tid. Og når man, som jeg gjorde for nylig, hører nationalbankdirektøren »indrømme«, at Nationalbanken har måttet revidere skønnet over inflationsraten med en halv procent i nedadgående retning, er det svært at bevare pessimismen.

Alligevel er der vel grund til forsigtighed. Vi skal ikke kvæle opsvinget, men vi skal heller ikke opfatte opsvinget som en selvfølge. Dydens vej er stadig smal i dansk økonomi. Det er jo også grunden til, at finanslovsforslaget for 1996 rummer stramninger. Det er en vigtig balance, så vi kan bringe orden også i de offentlige budgetter.

I Det Radikale Venstre mener vi, at dansk økonomi har det godt, men ikke ufatteligt godt. Det håber jeg statsministeren er enig i.

Fra Venstre og De Konservative har vi jo fået et udspil til finanslovsforhandlingerne med overskriften stramninger, men den overskrift kan der nu nok sættes et spørgsmålstegn ved, ikke mindst når man ser på forslagene om at slippe 10 mia. kr. af lønmodtagernes dyrtidsmidler ud i dansk økonomi eller om at sætte massiv aktivering i gang her og nu. Det kan ikke undgå at blæse de offentlige budgetter op og dermed også den samlede økonomiske aktivitet.

Spareiveren hos Venstre og De Konservative er jo i det hele taget til at overskue, så snart det drejer sig om områder, som hører til de to partiers politiske baghaver. Ja, faktisk visner iveren

fuldstændig og totalt, når man når dertil. Det gælder faktisk, uanset hvor velbegrundede besparelserne er. Jeg skal blot minde om den rapport, vi nylig har fået om politiets forhold, hvor meldingerne omgående var, at man ikke ville høre tale om, at der kunne være besparelser på det område. Og med fare for at provokere nogle så er det jo præcis det samme, der gør sig gældende, når forsvarrets eksperter foreslår besparelser.

Venstre og De Konservative har kaldt deres udspil »Reform '96«, og derfor læser man jo forslagene med skærpet interesse. Erhvervsskattelettelser, fradrag for udgifter til reparation og vedligeholdelse, fradrag for udgifter til hjemmeservice, lejeværdinedsættelse, genopretning af forsvarsbudgettet, frigivelse af Lønmodtagerne Dyrtingsfonds midler, besparelser på ulandsbistanden – på et eller andet tidspunkt er det, som om man har set det før. Det skulle vel ikke være . . . jo, ganske rigtigt, det er de samme punkter, som indgik i VKZ-strategien fra sidste års valgkamp. Men det er selvfølgelig også en måneds tid siden, VK-reformen blev sendt på banen, og vi ved jo alle sammen, at der sker udviklinger i dansk politik, sådan som det bl.a. skete i sidste weekend.

V og K taler meget om at vælge side, og det fører jo unægtelig til det spørgsmål, om de to partier selv har valgt side, eller om man stadig væk flirter med tanken om et hurtigt folketingsvalg, så man kan få afprøvet VKZ-alliancens bæredygtighed.

I Det Radikale Venstre har vi i den senere tid funderet meget over, hvor vi har specielt Venstre. Trods alle valgslogans er vi stadig noget i tvivl. Er det sådan, at Venstre mener, at ansvarlige partier stemmer for finansloven ved tredjebehandlingen? Jeg har forstået, at man har været igennem overvejelser om, hvorvidt 100 års praksis var nok til at skabe en naturlov. Jeg ved ikke, om man er nået til et resultat.

For både Venstre og De Konservative gælder, at man ikke taler klart sprog om viljen til forlig med regeringen. Kravene og betingelserne er det let at lytte sig til, fordrageligheden kniber det mere med. Er det virkelig borgerlige stemmer, der arbejder?

Samarbejdsvilje er jo ikke ligefrem noget, vi har for meget af i dansk politik, og måske burde vi derfor hente lidt inspiration fra den lovgivning, som netop i går blev fremsat i Folketinget vedrørende forholdene på arbejdsmarkedet.

Begrebet aktivering er blevet noget af et nøgleord for dem, der har svært ved at finde deres plads på arbejdsmarkedet, og jeg ved jo, at Venstre og De Konservative ikke mindst lægger stor vægt på en skærpet rådighedspligt. Den vil vi meget gerne være med til at indføre her i Folketinget.

På Det Radikale Venstres vegne vil jeg gerne understrege, at der lægges gift for det politiske klima mange år frem i tiden, hvis der nu ikke vises vilje til at tage fat på det praktiske arbejde i Folketinget – for slet ikke at tale om den mulighed, at nogle skulle finde på at stemme nej ved tredjebehandlingen af finansloven.

Jeg tror, det er vigtigt at understrege, at vi ikke må ødelægge det politiske klima i Folketinget. Finansloven er jo langt fra det eneste store problem, vi skal have løst i de kommende måneder.

Folketinget skal ikke mindst kunne bevare sin troværdighed i forbindelse med forberedelsen af EU's regeringskonference. Vi indgik en kontrakt, ikke bare med hinanden her i Folketinget, men også med den danske befolkning op til folkeafstemningen den 18. maj 1993. Den kontrakt skal vi holde, og i Det Radikale Venstre står vi fortsat fuldt og helt bag det grundlag, som skabtes med Danmark i Europa og de danske forbed-

Den største udfordring i det kommende år for Danmark og dermed for Folketinget er sikringen af en positiv udvikling i det europæiske samarbejde. Det er vanskeligt, men det rummer også visioner, som det er værd at slå for: Udvidelsen med de østeuropæiske lande, arbejdet for større åbenhed og mere demokrati, sikringen af de nationale kulturelle rødder, samarbejdet i kampen for en sammenhængende miljøpolitik.

Hvis den danske indsats skal lykkes, kræver det som udgangspunkt et bredt politisk samarbejde i Folketinget. Et splittet Folketing har ingen mulighed for at overbevise den danske befolkning om, at der er noget at slå for. Partitaktik, personer og politisk fnidder må ikke få lov til at devaluere Folketingets omdømme og derved dets muligheder for at samle den danske befolkning om en holdning til de europæiske udfordringer. Vi må ikke gå i så små sko, at vi kun kan mærke vores egne nationale ligtorne.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, at hr. Estrup havde nogle meget relevante bemærkninger omkring De Konservatives

og Venstres holdning til besparelser på de områder, som deres respektive kernevælgere er meget optaget af. Hr. Estrup kunne også have nævnt boligejerne, hvor det tilsvarende er umuligt at få K og V til at gå ind i en fornuftig diskussion.

Men jeg synes nu alligevel godt, jeg vil tage fat på ét punkt, for jeg kan huske, at hr. Estrup ved afslutningsdebatten i juni måned gjorde nogle meget udmærkede betragtninger omkring balancen mellem ejere og lejere på boligmarkedet. Det fik mig til at stille hr. Estrup følgende spørgsmål – jeg citerer fra Folketingets forhandlinger 1994-95 s. 6548:

»Skal hr. Estrups udtalelser så forstås sådan, at hvis der ikke bliver gennemført ændringer for ejerne, så vil Det Radikale Venstre gå imod, at der bliver gennemført nedskæringer på boligstøtteordningerne for lejerne?«

Jeg fik et bekræftende svar fra hr. Estrup, det skulle forstås sådan. Derfor står jeg lidt uforstående over for, at regeringen i forslaget til finanslov faktisk har nogle nedskæringer i forhold til lejerne på boligområdet, mens der mig bekendt ikke er tale om, at der er foreslået noget i forhold til ejerne.

Derfor vil jeg godt igen spørge hr. Estrup, om det, han svarede dengang, virkelig er noget, man skal tro på i dag. Og jeg vil godt spørge endnu en gang: Vil Det Radikale Venstre overveje at nedlægge veto i regeringen imod nedskæringer for lejerne f.eks. på boligstøtteområdet, forudsat at der ikke bliver den balance, som hr. Estrup godt vil have?

Mig bekendt gennemføres der ikke noget i forhold til ejerne. Tværtimod har K og V, som regeringen og også hr. Estrups parti godt vil lave forlig med, jo helt skamløse forslag om, at lejeværdien skal sænkes osv. Det går jeg ud fra at i hvert fald hr. Estrup vil gå imod.

Men igen: Vil man ikke godt gå imod nedskæringerne i boligstøtteordningerne?

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg tror, jeg kan love hr. Holger K. Nielsen, at ligesom jeg sagde i juni måned, så vil vi også fortsat fra Det Radikale Venstres side sikre, at der er balance mellem den måde, man behandler ejere på, og den måde, man behandler lejere på. Det er meget vigtigt, og det er også et led i den reform af den danske velfærdsmodel, som vi hele tiden må have for øje.

Jeg tror også, hr. Holger K. Nielsen vil have set i dagbladene, at jeg efter vores landsmøde for nogle uger siden faktisk var ude og sige præcis det samme, og det er fortsat det, som vil bestemme vores holdning på det område.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jamen hr. Estrup svarer udenom. Jeg har nok set, at der har været nogle langsigtede betragtninger omkring skattepolitik og skattereform osv. Nu taler vi om finansloven for 1996. Der er der faktisk nogle meget ubehagelige forslag om nedskæringer på boligstøtteområdet, som især rammer de dårligst stillede lejere.

Jeg vil godt igen spørge hr. Estrup: Kan det virkelig være i overensstemmelse med det, hr. Estrup sagde i juni måned, at man gennemfører disse nedskæringer samtidig med, at der ikke sker noget i forhold til ejerne?

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det kan det i høj grad, vil jeg gerne sige til hr. Holger K. Nielsen. Jeg kender simpelt hen ikke til nogen meget ubehagelige nedskæringer på boligstøtteområdet. Jeg vil da meget gerne have det underbygget, hvis det skulle være tilfældet. Dem kender jeg ikke til.

Søren Søndergaard (EL):

Det har jo på mange måder været en god sommer. Vejret har været godt, og Venstre har jo næsten lovet, at de ikke ville stemme for finansloven, hvis den var bare den mindste smule solidarisk.

Sikken dog et tilbud for en socialdemokratisk ledet regering. Nu er chancen der for at gøre op med bindingen til Venstre, som jo efterhånden er kommet så langt til højre, at de må anråbe guderne for at få det til at glide ned. Nu er chancen der for at få et kursskifte i dansk politik. Der er en chance for at satse på solidariske løsninger.

Men et sådant kursskifte kræver selvfølgelig både mod og politisk vilje, og efter statsministerens åbningstale må man jo nok erkende, at den nuværende regering enten ikke har modet eller ikke har viljen – eller hverken har modet eller viljen.

Egentlig ville vi fra Enhedslistens side gerne være positive over for regeringen, men med det foreliggende udspil er det temmelig vanskeligt. I stedet for at koncentrere sig om at gøre noget

ved arbejdsløsheden har regeringen valgt det gamle kneb med at angribe de arbejdsløse.

Der bruges en masse flotte ord i regeringens udspil: Den enkeltes chance, sikre alle unge fodfæste, ret til aktivering og uddannelse osv. osv., men bag de pæne ord gemmer sig nogle mere barske realiteter: udsmidning fra a-kasserne, forkortelse af dagpengeperioderne, aldersdiskrimination, tvangsarbejde, nedsatte dagpenge og løntrykkeri.

Lad os tage to konkrete eksempler. Lad os tage Brian og Gertrud, og lad os så se, hvad regeringens udspil betyder for dem.

Brian er en ung fyr. Han gik ud af gymnasiet, da han var 19 år, med en studentereksamen. Hænderne sidder godt på ham, og han ved, hvad han vil, så han starter straks et 6-8 måneders skibsbyggerkursus på B&W, som han gennemfører med glans. Han bliver derfor straks ansat på værftet og tjener sine 250.000 kr. om året. Det er svært at finde en lejlighed i København, så han køber en ejerlejlighed. Han bliver gift, og han får et barn.

Men efter knap et par år er uheldet ude. De økonomiske bagmænd på værftet har spillet på valutarouletten og tabt. Brian mister jobbet og ryger med fem flade i bagdelen ud ad Refshalevej.

Som fuldgældigt medlem af a-kassen og stående til rådighed for arbejdsmarkedet burde Brian selvfølgelig være selvskrevet til arbejdsløshedsunderstøttelse som alle andre; men det er han ikke, hvis det står til regeringen, for Brian er under 25 år, så han kan kun få understøttelse i 6 måneder. Derefter bliver han umiddelbart stillet over for et af den slags tilbud, man mest ser i westernfilm med Clint Eastwood, nemlig den slags, man ikke kan sige nej til. Det er det, regeringen kalder en rettighed. Han skal nemlig påbegynde et uddannelsesforløb af mindst 18 måneders varighed til en løn af 1/4 af det, han 6 måneder tidligere tjente som skibsbygger på værftet. Så mens Brian er i gang med at sælge sin lejlighed, kan vi kigge på et andet eksempel.

Vi kan kigge på Gertrud. Hun er 46 år. Hun har siden sit 16. år været ansat på, skal vi sige Statens Konfektionsfabrik som syerske. Hun har aldrig været arbejdsløs, og hver 14. dag i alle disse 30 år har hun troligt betalt sit kontingent til a-kassen. Nu ved vi jo herinde, hvordan det går, når statslige virksomheder privatiseres, så Gertrud bliver også arbejdsløs.

Efter 2 år på understøttelse bliver hun aktive-ret som assisterende hjemmehjælper i sin kom-

mune. De er egentlig mægtig glade for hende. Hun gør et stort arbejde, så hun arbejder 32-33 timer om ugen i 3 år på en løn svarende til dagpengene, og når de 3 år er gået, siger kommunen tak for hjælpen og farvel og tobak. Som tak for sin store indsats kan Gertrud nu henvende sig på socialkontoret og få en varm velkomst i bistandssystemet.

Når Gertrud kommer til bistandssystemet, opdager hun, at hun desværre er gift. Hun var ellers så glad for det, men det er desværre, for nu skal hun forsørges af ægtefællen – også selv om hun hele sit liv har haft sin egen indtægt.

Muligheden for at sige: Nu er det nok! Nu går jeg på overgangsydelse, kan hun godt glemme alt om, for overgangsydelsen fjerner regeringen jo. Er hun nedslidt af sit arbejde og berettiget til førtidspension, må hun ifølge et forslag fra socialministeren lige yde endnu et bidrag til spareiveren ved først at få udbetalt sin pension 3 måneder efter, at den er tilkendt. Man må sandelig håbe for Gertrud, at hun er gift med én, som er ved muffen.

Brian og Gertrud er konkrete eksempler på konsekvenserne af regeringens udspil. Der er ingen fornuftige mennesker, som tror, at det vil skabe mere beskæftigelse, eller at det vil skabe flere arbejdspladser. I bedste fald vil det øge jobrotationen. I værste fald vil det betyde, at tusinder af mennesker, som står til rådighed for arbejdsmarkedet, som ønsker at arbejde og som evner at arbejde, vil blive skubbet ud af a-kasse-systemet. Det er selvfølgelig også derfor, der lægges en øvre grænse for, hvor lang tid man kan få arbejdsløshedsunderstøttelse, selv om man er villig til og evner at arbejde.

Man må stille sig spørgsmålet hvorfor. En mulighed er jo, at det i virkeligheden er et led i EU-tilpasningen. Det har længe været en torn i øjet på unionisterne, at man kunne få arbejdsløshedsunderstøttelse i betydelig længere tid i Danmark end i andre EU-lande. Så måske ofres Brian og Gertrud på EU's alter.

En anden mulighed er, at udspillet er udformet med det formål at blive enige med Venstre og De Konservative, og det skal siges, at disse partier og især deres støtter i erhvervslivet har haft svært ved at skjule deres tilfredshed over udspillet, så måske er det på deres alter, de arbejdsløse bliver ofret.

Under alle omstændigheder ønsker Enhedslisten at gå den stik modsatte vej. Vores arbejdsmarkedsreform bygger på, at alle arbejdsløse efter et års ledighed skal have tilbudt et normalt

arbejde med overenskomstmæssig løn og med mulighed for at genoptjene dagpengereetten. Dette er muligt uden at øge underskuddet på finansloven, hvis kommuner, amter og offentlige institutioner samt samfundsnyttige og kulturelle bevægelser kan få tilført et løntilskud på 125.000 kr. i en periode for hver ledig, de ansætter ekstra på normale ansættelsesvilkår.

Et eksempel på, at det er muligt, er forslaget om, at Københavns Kommune opretter 1.000 stillinger til byøkologisk ombygning af kommunale ejendomme. Til gengæld for et statstilskud svarende til understøttelsen kan kommunen ansætte disse personer på helt normale ansættelsesvilkår og i øvrigt med en indledende uddannelse, som er skræddersyet til jobbene.

Enhedslisten ønsker også, at de unge skal sikres en bedre uddannelse. Det sker først og fremmest ved at ophæve adgangsbegrænsningen, som alene i 1995 betød, at 17.000 unge blev afvist til videregående uddannelser, og det sker ved at opkvalificere uddannelserne, så frafaldet minimeres.

Enhedslisten er altså meget kritisk, må man sige, over for regeringens angreb på de arbejdsløse, og for at undgå misforståelser vil jeg benytte lejligheden til at understrege principperne i Enhedslistens parlamentariske arbejde.

Efter valget den 21. september 1994 pegede vi på Socialdemokratiets formand, hr. Poul Nyrup Rasmussen, som leder af regeringsforhandlingerne og kommende statsminister, fordi det lige ud sagt var den mindst højreorienterede mulighed. Vi gjorde det uden betingelser, vi gjorde det uden krav om modydelse, men vi gjorde det også uden at give køb på vores handlefrihed.

Vi er ikke noget automatisk sikkerhedsnet under regeringen. Politisk tager vi stilling fra sag til sag. Vi stemmer for enhver forbedring, også selv om den efter vores mening nogle gange burde være meget større, og vi stemmer imod enhver forringelse, også selv om man forsøger at true os med, at hvis ikke vi stemmer for den, så kan man lave en, der er endnu større. Vi siger nej til klumpfornig, hvor vi for at få en forbedring på ét område skal stemme for en forringelse på et helt andet område.

På den baggrund må det også være krystalklart, at vi stemmer imod de angreb på de arbejdsløse, som er indeholdt i åbningsredegørelsen, og vi gør det uanset de parlamentariske konsekvenser, det måtte få. På det plan er vi ikke til salg. Hvis regeringen vil angribe de

arbejdsløse, bliver det uden Enhedslisten, og hvis det betyder, at forslaget bliver stemt ned, er det regeringens opgave at drage de parlamentariske konsekvenser. Det er deres problem – det er ikke vores.

Åbningsredegørelsen omhandler en række elementer, og der er også et par ting, som vi vil sige noget om ud over spørgsmålet om de arbejdsløses forhold, f.eks. det økologiske spørgsmål.

Vi er enige med statsministeren i, at naturen og miljøet er grundlaget for vores velfærd. Faktisk kan man vel sige, at naturen og miljøet er grundlaget for vores eksistens i det hele taget.

Derfor synes vi også, at der er en skrigende modsætning mellem de pæne formuleringer og de konkrete forslag, regeringen kommer med.

Det lyder f.eks. godt, når statsministeren siger, at der på trafikområdet skal lægges større vægt på miljøet, og at trafiksektoren skal indgå i energihandlingsplanen. Men hvordan hænger det sammen med regeringens forslag om at igangsætte tre nye motorvejsprojekter? Virkeligheden er jo, at privatbilismen og lastbiltrafikken er kommet helt ud af proportioner med enorme samfundsmæssige omkostninger i form af luft- og støjforurening, hospitalsudgifter og vejvedligeholdelser til følge.

Derfor burde regeringen annoncere et trafikpolitisk skifte, hvor udgifterne til bilkørsel ville komme til at modsvare de reelle samfundsmæssige omkostninger.

Efter Enhedslistens opfattelse burde alle motorvejsprojekter stilles i bero, og i stedet burde rammebeløbet til DSB flerdobles. Den kollektive trafik burde styrkes bl.a. med moderne sporvejsystemer i de større byer, og virksomhederne må motiveres til at anvende jernbane og coastere i stedet for lastbiler.

Desværre lader det heller ikke til, at regeringen helt har forstået, at den hidtidige politik på vandmiljøområdet er slået totalt fejl. Grundvandet og de indre danske farvande har aldrig haft det dårligere end nu, og derfor skal økologi sættes ind både som mål og som virkemiddel.

Efter Enhedslistens opfattelse bør der sættes på en omlægning af landbrugsstøtten til fordel for økologiske driftsformer samt på en hurtig afvikling af pesticider. Giftfrit grundvand, giftfri varer produceret med giftfri produktionsmetoder burde være en menneskeret i Danmark.

Statsministeren behandlede også Danmarks rolle i det internationale samfund. Her vil jeg nævne, at Enhedslisten naturligvis er fuldstæn-

dig enig i statsministerens beklagelse af de fortsatte franske atomprøvesprængninger, og vi støtter også det krav, som statsministeren rejste, om et øjeblikkeligt stop for alle prøvesprængninger.

Men vi undrer os måske lidt over, at redegørelsen ikke indeholder et eneste ord om, hvad den danske regering rent faktisk vil gøre med hensyn til Frankrigs arrogance over for befolkning og miljø i Stillehavsregionen.

Derfor vil Enhedslisten i den kommende folketingssamling foreslå, at Folketinget beslutter at udelukke franske firmaer fra alle offentlige licitationer i Danmark samt sætter stop for indkøb af franske varer i alle offentlige institutioner.

Hvad angår situationen i det tidligere Jugoslavien, skal vi ikke skjule, at vi undrer os en smule over statsministerens skamrosning af FN's rolle. Måske er det et forsøg fra statsministerens side på at sige til de danske familier, som har mistet deres kære, at deres tab ikke har været forgæves.

Men i sandhedens interesse må det noteres, at den såkaldte fredsplan, som det såkaldte verdenssamfund – og det vil i praksis sige et FN domineret af USA og et EU domineret af Tyskland – forsøger at presse ned over Bosnien, er i fundamental modstrid med alle internationale retsprincipper.

Med hvilken ret forsøger verdenssamfundet at gennemtvunge en de facto-opdeling af et internationalt anerkendt land og oven i købet en opdeling baseret på mere eller mindre frit opfundne etniske retningslinjer? Vi havde håbet, at regeringen havde benyttet åbningstalen til at slå fast, at Danmark aldrig nogen sinde alene eller gennem nogen international forsamling vil acceptere nogen former for økonomiske eller diplomatiske aftaler med nationalistiske magthavere, så længe krigsforbryderne ikke er udleveret til strafforfølgelse, og så længe ikke alle flygtninge, der ønsker det, har fået mulighed for at vende tilbage til deres hjem i sikkerhed.

Selvfølger kan en åbningsredegørelse ikke tage alle spørgsmål op. Alligevel er der et par ting, som vi godt vil nævne, og som ikke var omtalt i åbningsredegørelsen.

For det første vores forhold til flygtninge og andre udlændinge i Danmark: Hvad er egentlig regeringens holdning i den kommende folketingssamling? Det er selvfølgelig utrolig human af regeringen, at den vil lade en vis frk. Manley springe køen og de sædvanlige krav over og få

dansk indfødsret i rekordfart. Den sag skal vi nok få lejlighed til at diskutere i den kommende uge.

Men hvordan forholder regeringen sig til, at vi efterhånden har fået opbygget en mur omkring Danmark, en mur så tæt, at selv en europæisk statsborger, som er gift og har børn i Danmark, ikke engang kan få opholdstilladelse i Danmark, hvis det stod til Direktoratet for Udlændinge? Når regeringen er tavs om disse ting både i den mundtlige og den skriftlige redegørelse til Folketinget, skyldes det måske hensynet til Venstre og De Konservative. Jeg ved det ikke. Måske skyldes det også bare, at regeringen synes, at vi har verdens bedste udlændingelov.

Et andet spørgsmål, som var fraværende i statsministerens åbningstale, var den over et år lange buskonflikt i Esbjerg. Egentlig er det en lille smule ironisk, for samtidig med at statsministeren stod på Folketingets talerstol og med følt patos, ægte følt patos, erklærede: »Stagnation er vendt til fremgang. Pessimisme er afløst af optimisme. Danmark er kommet i gang igen.«, ja, så kørte der ikke en bus i hele Storkøbenhavn på grund af sympatiaktionerne med de fyrede Ri-Bus-chauffører.

Jeg ved godt, at der er mange i dette Ting, som vælger at se de aktionerende Ri-Bus-chauffører som blot og bart ballademagere, men i så fald burde man stille sig spørgsmålet:

Hvad er det, som gør, at ganske almindelige mennesker, de fleste af dem i halvtredserne, nogle oppe i tresårsalderen, som i årtier har passet deres arbejde, som aldrig har været i konflikt med loven før, og som for de flestes vedkommende politisk har ligget et eller andet sted mellem Socialdemokratiet og partiet Venstre, pludselig udvikler sig til ballademagere?

I Enhedslisten forstår vi godt, at mange politikere helst vil glemme Ri-Bus-konflikten, for den er jo et eksempel på, hvad der sker, når politikerne – i dette tilfælde opvændt af den hellige privatiserings- og uldiciteringsild – glemmer, at der er en grænse for, hvad man kan byde folk, uden at der kommer en reaktion. På den måde er Ri-Bus ikke nogen undtagelse.

Hvis man fortsætter med at angribe de arbejdsløse, hvis man støder nye grupper ud af det organiserede fællesskab, kommer der en reaktion før eller senere. Jeg synes, at Socialdemokratiet grundigt skal overveje med sig selv, om de virkelig ønsker at bidrage til det.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil begynde med, som jeg nok som ordfører har gjort det femten eller tyve gange, at rose regeringen og rose statsministeren. I år vil jeg i særlig grad begynde med at rose statsministeren, for jeg tror, at statsministeren har haft en periode med så megen modgang, så mange angreb – derimellem en masse urimelige angreb – fra mange forskellige sider, at han fra kolleger herinde skal have at vide, at vi altså er nogle, der sætter overordentlig pris på den måde, statsministeren leder arbejdet på, og at vi ikke deler den kritiske holdning, som af og til kommer til udtryk.

Det synes jeg at jeg ved denne lejlighed skal sige. Og det er for mig ikke noget nyt, for det samme har jeg i og for sig sagt, da det var en anden statsminister, der sad her, og han fra anden side blev udsat for lignende angreb som dem, den nuværende statsminister bliver udsat for.

Men jeg siger det også, fordi jeg er fuldstændig uenig i den holdning, som i dag stærkest kom frem i Fremskridtspartiets ordførertale. Det er et fuldkommen forregnet billede af Danmark. Det vil heller ikke hverken Venstre eller De Konservative skrive under på, det ved jeg godt.

Men man får desværre mange til at tro på, at det er sådan, Danmark ser ud, og det er derfor, det er så uhyre vigtigt, at vi alle sammen sætter ryggen imod og siger: Der er ikke en hel masse galt i Danmark. Der er nøjagtig lige så meget galt, som der altid har været. Det kan jeg tale med om efter de mange år.

Jeg skal blot minde om, at når man nu taler om politikerlede – og det skal jeg vende tilbage til lidt senere, for det er jo ved at blive et gangbart tema igen – så må man ikke gå rundt og tro, at det er noget, der nu er opstået, og at det bliver mere og mere udpræget som følge af den udvikling, vi nu er inde i.

Ja, det er uhyggeligt at tænke på, når man har oplevet fortiden. Jeg skal bare minde om, at omkring 1935, tror jeg, det var, rejste 100.000 landmænd i et tog til København, ikke i ét, men i mange tog, for at anmode kongen om at begå forfatningsbrud, om at afskedige regeringen Stauning og udnævne et forretningsministerium. Se, det kan man kalde parlamentslede, så det batter noget.

Vi har ikke noget, der nærmer sig den situation i dag, men der er mange, der anstrenger sig meget for at søge at fremkalde den. Her taler jeg ikke om mine kolleger herinde, men her taler jeg om mange, mange andre.

Jeg bliver meget forbavset, hver gang jeg ser, hvordan man behandler politikere mange, mange forskellige steder. Jeg synes, der er grund til at minde om, at så snart man kommer over på den anden side af grænsen syd for Danmark, ja, så kan jeg forstå, at man taler om skandaler. For se, dér er folk, der har fået det ene beløb og det andet beløb og det tredje beløb stillet til rådighed for at gøre noget, som er stik imod det, som de i deres stilling skulle gøre.

Vi har ikke ét eksempel i Danmark, hvor nogen politiker er blevet bestukket og har gjort noget, som han ikke skulle gøre. Når man her taler om skandale, er det, fordi en mand i en eller anden situation er kommet til at træde i det, og det må han tage ansvaret for, og han må gå af, eller hvad der nu må ske, og det gør man, og det ordner man i Danmark. Det er i orden. Men der er ikke tale om uhæderlighed som den, man kender andre steder. Og det synes jeg nok, der er grund til at fremhæve.

At det er regeringens skyld, det er klart. Jeg er ikke på falderebet i dag, men det kommer jo snart, og så tilgiver man vel, at jeg videregiver en historie, som var en meget god historie i mange år. Det var netop den om regeringens skyld. Det var den daværende socialminister, Johan Strøm, som ingen selvfølgelig kender mere nu, men vi kendte ham, og det var en fornøjelse at kende ham. Han var på et mødeovre blandt de livlige fynboer kommet under meget, meget stærkt angreb, mange i forsamlingen råbte til ham, og der var især en dame, der havde sat sig på forreste række, som blev ved med, hver gang Strøm talte om et eller andet, at råbe: Ja, og det er regeringens skyld, og det er regeringens skyld. På et eller andet tidspunkt blev det alligevel Strøm, der ellers var en besindig mand, for meget. Så sagde han: Hør nu her, lille jomfru. Så sagde hun: Jeg er aldeles ikke jomfru. Nå, sagde Strøm, skal det så også være regeringens skyld? Sådan kan man altså blive beskyldt for meget som politiker.

Men altså, spøg til side. Det er ingen spøg, når man f.eks. som i aftes i en tv-udsendelse kan blive stillet over for en påstand om, at i Danmark kan man, når man har penge nok, købe nogle til at føre en sådan kampagne ude blandt politikere, at de går over til et andet standpunkt. Det skulle tilsyneladende bare lige passere, men så greb jeg ind og sagde: Må jeg lige protestere!

Det viste sig nemlig, at det, de to udmærkede folk fra forskellige reklamebureauer havde gjort, var, at de havde sørget for, at der var ble-

vet tilstillet en række folketingsmænd en samling af aldeles udmærket materiale om to forskellige sager.

Jamen det er jo den slags lobbyisme, vi appellerer til! Når vi kalder til udvalgs møder og inviterer, så er det da lobbyister, vi inviterer. Vi inviterer dem, for at de skal komme med alt det, de ved om sagen, så vi kan vide det, inden vi tager stilling. Altså, der er ikke spor fare i den dér lobbyisme. Vi er ikke til salg nogen af os. Inviter os ud at spise, så er vi ulykkelige, fordi vi er nødt til at sige nej. Man kan ikke holde ud både at skulle spise og skulle snakke. Det er jo ikke til at bære. Alt det dér, som man kører frem med, er urimeligt.

Men all right, jeg nævnte tidligere på dagen, at jeg godt lige vil tage et opgør med hensyn til et par begreber, som bruges for meget og bruges alt for uklart. Det ene begreb er overførselsindkomst. Jeg kan ikke af officielle dokumenter finde ud af nøjagtig, hvad det egentlig er, man taler om. Det ene sted regner man noget med, som man i anden forbindelse ikke regner med. Men i hvert fald må jeg sige, at en stor del af det, man regner med, bl.a. er dagpengemodtagere.

Jamen man kan da ikke sige, at en dagpengemodtager lever på overførselsindkomst. Det gør han da ikke. Jeg kender en særdeles udmærket dagpengemodtager, nemlig min svigersøn, som er en meget, meget dygtig maler, og som arbejder langt den meste del af året. En stor del af dem, der står meldt som arbejdsløse, arbejder mere end halvdelen af året. De lever da ikke af overførselsindkomst. De når at betale meget, meget mere kontingent og skat, end de nogen sinde får i understøttelse. Men ikke desto mindre regner man dem med som sådan nogle mennesker, og det er jo helt forkert.

Hvis man også vil regne pensioner med, så har jeg, siden jeg fik borgmesterspension i 1974, været på overførselsindkomst. Jeg lever da ikke på overførselsindkomst, og jeg har betalt fem gange så meget i skat, som jeg har fået i pension fra den kommune, der giver mig borgmesterspensionen, sådan som andre også får. Jeg siger det for en sikkerheds skyld, så man ikke tror, det er noget, jeg specielt nyder fordel af. Ja, man skal gardere sig.

Altså det dér med, at folk lever på overførselsindkomst – hvad er det for et udtryk! Landet er ikke elendigstillet, fordi der kommer flere på overførselsindkomst. Det er forkert. I stedet for mener jeg at have fundet det udtryk, som senest er blevet brugt, og det er, at der er nogle, der er blevet marginaliserede.

Det skal man nok forklare – mere end bare at sige det – men det er altså dem, der har været uden nogen form for beskæftigelse i mere end tre år. Det er rigtigt, at det må være et vældigt problem, for det er folk, der får meget, meget svært ved at komme i gang igen. De er groet helt fast i det. Det er dér, problemet ligger.

Jeg siger ikke, at det ikke ligger før for den arbejdsløse. For samfundet er det ikke et problem med nogle arbejdsløse, men det er det for manden selv og for hans familie. At de bliver marginaliserede og glider helt ud, det er et problem for samfundet, og derfor synes jeg, at man i fremtidige debatter skal holde sig til de tal, der vedrører folk, der er skubbet helt ud, for det er det, der virkelig er et samfundsmæssigt problem.

Det var den ene ting.

Den anden ting er strukturarbejdsløsheden. Det er mig umuligt at få en nøjagtig beskrivelse af, hvad det er. Man nævner mange forskellige ting, men så vidt jeg kan se, er det, man bygger på, de erfaringer, man gjorde i 1986. Da opdagede man, at når arbejdsløsheden kom ned på et vist niveau, så steg lønnen. Som om det alene har været grunden, at arbejdsløsheden lå dér! Og så siger man, at den kan altså ikke komme længere ned end dér, for så stiger lønnen, og så får vi mere arbejdsløshed igen. Man kan ikke efter min bedste overbevisning og efter den smule økonomi, jeg har lært, slutte sådan.

Jeg kan se mange grunde til strukturarbejdsløshed. Hvis der bor en mand med tre børn i Korsør og der er mangel på arbejdskraft i Skagen, kan jeg godt forstå, at strukturen medfører, at den mand ikke kan rejse til Skagen med kone og tre børn og så komme i arbejde deroppe. Den struktur må jeg godkende, men jeg påtager mig ikke at gøre noget ved den. Centrum-Demokraterne har jo for længst bekendtgjort, at vi ikke lover noget som helst, men vi holder det til punkt og prikke. Og vi skal lade være med at love noget på det punkt, for vi kan ikke gøre meget ved dét, der hedder strukturarbejdsløshed, og det har ikke noget at gøre med høje lønninger og lave lønninger og alt det dér.

Når jeg siger det nu, er det, fordi det er en af de ting, der giver befolkningen mistillid. Det er netop det, som min gode ven, som jeg har spist frokost med – og vi er begge to blevet meget klogere af, at vi har spist frokost sammen – sagde: Det er jo det, at det ene øjeblik får man stukket ét tal ud af én, og så får man stukket et andet tal ud af en anden.

Jeg giver ham ret i, at hvis man gør det over for befolkningen, får den slet ikke det indtryk, som jo er sagen: at vi i virkeligheden er enige om en lang række fundamentale ting herinde, og at vi i virkeligheden er ganske udmærkede kolleger, som arbejder glimrende sammen på en række områder. Og når vi diskuterer, er det ikke bare for at komme til at skændes med hinanden, men det er, fordi vi har en overbevisning om, at man kunne gøre det bedre sådan og sådan.

Jeg beklager meget, hvis der ude i befolkningen opstår det indtryk, at det er blevet ringere og ringere. Må jeg som en kompliment til de mange unge kolleger, der er kommet herind, sige, at jeg er fuld af beundring over den måde, de griber arbejdet an på.

Jeg er nødt til at sige som repræsentant for den generation, som jeg tilhører, at de unge er dygtigere, end vi var, da vi kom ind. All right, de har også en bedre uddannelse, og de har bedre hjælpemidler. Men de er dygtigere, end vi var, og derfor er det meningsløst, når man rundt omkring må høre, at det bliver ringere og ringere osv. Det gør det aldeles ikke. De folk, der var virkelig store dengang, de var måske ikke så store dengang, som man regner dem for i dag. Det er det første, men det næste er, at det var en helt anden tid, man levede i.

Jeg kan kun sige, at jeg håber, at det vil lykkes at få folk til at forstå, at Folketinget er langt, langt bedre end det rygte, det får.

Så siger man til os: Hvorfor forklarer I det så ikke noget bedre? All right, nu kan man jo kun gøre det efter bedste evne. Det er den ene ting.

Men den næste ting er: Hvem skal man forklare det til? For jeg ved nok, hvordan situationen er. Jeg har prøvet det selv. En folketingsmand tager herindefra ved sådan fire-fem-tiden om eftermiddagen for at komme ud til et møde om aftenen, og han har siddet og arbejdet grundigt, for han ved jo, at vi fik søreme 12.000 stemmer derude, så jeg må ud og tale til vælgerne og forklare om problemerne. Han tager derud, og de er der alle 12 – ikke 12.000, men 12 – nemlig bestyrelsesmedlemmerne, og nogle af konerne er også kommet med. Det er dem, der er.

Se, det er de vilkår, vi har. Når man siger: Hvorfor forklarer I ikke noget bedre, hvorfor gør I ikke mere, hvad er så sandheden? Der er ingen at forklare det til, for folk går ikke til politiske møder. Men det forhindrer ikke, at nogle af de 12.000, der ikke var der, dagen efter går rundt og fortæller: Ja, vi ser jo aldrig vores folketingsmand, han sidder bare derinde og meler

sin egen kage, og han lover en hel masse, og han holder ikke noget af det. Én mand er ikke et flertal – det ved de ikke, men det er han ikke.

Alt det dér bliver man udsat for, og jeg kan stadig væk kun sige: Dette er ikke min afskedsprædiken, for man kommer til at finde sig i, at jeg også er ordfører under finanslovdebatten. Men skulle vi ikke prøve, om vi kunne finde nogle begreber, herunder nogle statistiske oplysninger?

Jeg skal også lige til sidst nævne arbejdsløshedstallet. Hvorfor bruge arbejdsløshedstallet, når det er uanvendeligt? For det første er det ikke et antal arbejdsløse. Det er et antal dagpengeudbetalinger, der bliver divideret med antallet af arbejdsdage osv., så det er ikke mennesker, det drejer sig om.

Men det næste er, at det jo ikke er arbejdsløsheden, det drejer sig om, det er beskæftigelsen. Beskæftigelsen stiger, og det er dét, man skal hæfte sig ved.

Jeg tror, at man ved at passe mere på med disse ting har noget lettere ved at forklare folk det. Og jeg kan kun sige, at jeg synes, at med den erfaring, jeg har, så skyder den kritik, der bliver rettet mod Folketinget, fuldstændig over målet. Og som også nogle af os var udsat for det i tv i aftes, kommer den fra folk, der ikke ville drømme om at gå til et politisk møde. De har aldrig mødt en politiker og diskuteret noget.

Derfor: Man skal ikke tage sig af den overfladiske kritik, men man skal selv bestræbe sig på at få tingene stillet så klart op og først og fremmest forsøge at forstå det til bunds selv og så lade være med ustandselig bare at hakke på hinanden.

Ja, det er den gamle Erhard Jakobsen, der taler. Jeg ved godt, jeg er ikke ham, der var med for nogle år siden.

Hans-Pavia Rosing (S):

Det bliver jo lidt svært efter hr. Erhard Jakobsen, men jeg må gøre, hvad jeg kan.

Statsministeren havde i åbningstalen i tirsdags et kort afsnit om rigsfællesskabet. Det centrale i dette afsnit var annonceringen af de såkaldte rigsmøder mellem Danmark, Færøerne og Grønland, som påbegyndes i dette efterår.

For mennesker, der følger bare lidt med i rigsfællesskabsforhold, var dette dog ingen nyhed; det er en tanke, som har været længe undervejs. Det bliver tilsyneladende et minitopmøde, hvor statsministeren, den færøske lag-

mand og den grønlandske landsstyreformand skal drøfte sager af fælles interesse.

Vi hilser naturligvis dette initiativ velkommen som endnu en stadfæstelse af et værdigt rigsfællesskab, hvor vi på lige fod og med skyldig anerkendelse af, at vi i hvert fald i Grønland nok bedst ved, hvor kamikken trykker, kan diskutere aktuelle problemstillinger og ikke mindst drøfte visioner for rigsfællesskabet.

Den aktuelle og formentlig langsigtede situation er af geografiske, økonomiske og kulturelle årsager ganske forskellig afhængig af, om man har danske, færøske eller grønlandske briller på. Derfor er det mit håb, at disse topmøder vil tage skyldigt hensyn til de mange andre kontaktflader, vi i forvejen har af parlamentarisk art og blandt de såkaldte græsrodde.

Det er rigtigt, som statsministeren udtrykte det, at Grønlands økonomiske rammer for perioden 1996-1998 er fastlagt, i hvert fald hvad bloktilskuddet angår. Det grønlandske Landssting behandler netop nu på sin efterårssamling blandt mange andre sager finanslovsforslaget for 1996. Heri indgår det danske bloktilskud naturligvis som en vigtig og uundværlig del.

Vores økonomi er som bekendt sammensat helt anderledes end den danske. Det meget omtalte opsving er ikke nået til Grønland. Men som regeringen og Folketinget gennem en række besøg og møder i sommerens løb i det grønlandske har kunnet forvise sig om, gør vi et stort og efter min mening dygtigt arbejde for at blive i stand til selv at finansiere de mange tiltag og projekter, vi har på bedding. Jeg håber også, at man ved selvsyn og ved samtalerne med myndigheder på landsplan og på kommunalt plan har mærket den optimisme og ansvarlighed, som præger dagens Grønland.

Som jeg efterhånden har sagt mange gange fra denne talerstol, har vi – primært på grund af vort lands geografiske placering og befolkningsmæssige opbygning – ikke den vifte af muligheder for erhvervsinitiativer, som man kender her i Danmark. Fiskeri, turisme og råstoffer, små landbaserede virksomheder, som på sigt kan formindske afhængigheden af forsyninger udefra, det er meget kort fortalt ordene for vore muligheder.

Fiskeriet er stadig det vigtigste, og turismen er allerede godt i gang og har store udviklingsmuligheder.

Råstofferne er der, det har vi vished for, også i mængder, der økonomisk kan vise sig som en guldgrube. For ikke at støde nogen her i salen

skal jeg indskyde, at vi med vores årtusindgamle økologitraditioner ved enhver realisering af råstofudvinding vil tage mindst lige så meget hensyn til de miljømæssige konsekvenser som til de sociale, når og hvis de grønlandske råstoffer bliver andet og mere end tommetykke rapporter og forhåbninger.

Thulesagen. Thule – eller Avanersuaq, det høje nord, som vi kalder området – har altid været omgærdet af en form for romantik og udlængsel. Danskerne kender Thule gennem deres berømte polarforsker Knud Rasmussen. Avanersuup Kommunia, byen i det høje nord, bestående af byen Qaanaaq og en lang række bygder er stadig den dag i dag et fangersamfund, hvor Grønlands ældste erhverv – ikke at forveksle med verdens ældste erhverv – udøves i pagt med naturen og de gamle traditioner.

Den kolde krig ramte paradoksalt nok ned i et af verdens koldeste områder ikke længe efter afslutningen af Anden Verdenskrig. Jeg tror efter sommerens ophedede Thuledebat, at alle nu ved, hvordan den spændte situation mellem Øst og Vest ramte et stolt folk på dets livsnerve.

Vi kan alle i dag sige, at situationen var en anden dengang, at tiden var en anden. Sandt nok! Men ingen kan i dag sige sig fri for ansvaret for, at et folk – hvor få individer det end bestod af – blev tvangsforflyttet fra hus og hjem med kun timers varsel til et øde sted, hvor nødtørftigt opsatte telte måtte udgøre det nye samfund.

Mange ord er sagt og skrevet efter den sensationelle afsløring af hulheden i den danske atompolitik tilbage i 1960'erne og frem til vores tid. Mange har givet bidrag til sommerens atomgyser, og historien er slet ikke blevet afdækket endnu. Videre undersøgelser og høringer og møder forestår.

Statsministeren gjorde ikke meget væsen af Thulesagen i åbningstalen ud over at udtrykke håbet om, at spørgsmålet kan løses på forsvarlig måde. Det er sandelig også vores håb! Ikke alene håb, men målet for afdækningen af hele sagen.

Jeg er ganske klar over, at der foregår samtaler og konsultationer på forskellige planer, og jeg har – åbenbart i modsætning til mange danskere – tiltro til, at den løsning, der findes, vil tilgodesee de mennesker, denne sag er gået ud over. Og her tænker jeg først og fremmest på Inughuit, Thuleboerne, men også på de mennesker fra Grønland og Danmark, som deltog i oprydningen efter B-52-styrtet i 1968.

Danmark betragtes ude i verden som en nation, der om nogen står for respekten for menneskerettigheder. Danmark er den eneste nation hidtil, der har erklæret politik for oprindelige folkeslag, oven i købet en politik, som hele Folketinget står bag. Jeg tænker på den dagsorden, Tinget i enighed vedtog tilbage i 1993 om støtte til oprindelige folkeslag.

Skræller man hele Thuledebatten ned til de retmæssige krav og ønsker, som man fra Grønlands side har fremsat, må den fællesudtalelse, som blev resultatet af et møde mellem det grønlandske landstyre, det grønlandske Landstings sikkerheds- og udenrigspolitiske udvalg og Avanersuup Kommunia, Thule Kommune – underskrevet den 3. august 1995 af landsstyreformanden, formanden for udvalget og borgmesteren – gælde i de fremtidige politiske drøftelser.

Det gøres i denne fællesudtalelse gældende, at den danske stat anlægger og driver en lufthavn i kommunen og derved endeligt frigør lokalbefolkningen for afhængighed af militærbasen.

For det andet at den danske stat fremover yder støtte til udviklingen i kommunen i form af et økonomisk tilskud til en udviklingsfond.

Endvidere at den bebudede videnskabelige undersøgelse ikke udsættes for politiske begrænsninger, og at de grønlandske krav over for den danske regering omkring en kritisk gennemgang af 1951-aftalen, altså forsvarsaftalen mellem Danmark og USA, opfyldes.

Thulesagen er langt fra færdig. Vi venter med spænding på den høring, der finder sted i den kommende weekend, og ikke mindst med større spænding og forventning på resultaterne af sommerens mange tilkendegivelser.

Otto Steenholdt (V):

Dette års største og alvorligste politiske begivenhed i rigsfællesskabet var utvivlsomt Thulesagen, som jo har flere aspekter. Sagen blev nævnt – under punktet eventuelt – under Det Udenrigspolitiske Nævns møde den 29. juni.

Udenrigsministeren og statsministeren havde nok håbet på, at denne oplysning, der blev betegnet som gammel – en uinteressant og afsluttet sag – ikke udløste en sådan debat i Grønland og i Danmark, som vi har oplevet i de seneste måneder. Men de skønnede forkert. Sagen hørte ikke under punktet eventuelt.

Det her er en sag med de alvorligste perspektiver for de dansk-grønlandske relationer, og det er godt, at sagen rejste en sådan debat.

Regeringen forsøgte at skyde skylden og ansvaret på afdøde statsminister H.C. Hansen, men det var igen et fejlskøn. Det var ikke den berømte socialdemokratiske politiker H.C. Hansen, der traf denne aftale med amerikanerne. Det var Danmarks statsminister, der indgik aftalen. Derfor ligger ansvaret på den til enhver tid værende danske regering.

Det er i øvrigt aldrig smart at gøre en afdød mand ansvarlig.

Det er alvorligt nok, at hele den danske befolkning bliver ført bag lyset i denne sag. Men det er nærmest utilgiveligt, at den mest berørte og udsatte del af befolkningen, den grønlandske, simpelt hen blev ignoreret. Det er et af aspekterne i denne sag, ja, måske det alvorligste. Den grønlandske befolkning blev ignoreret. Hvornår sker det næste gang?

Jeg vil gerne sige til statsministeren, at det er mit håb, at de nu førte forhandlinger mellem Grønlands landsstyre og den danske regering bl.a. må resultere i, at der skabes garantier for, at det tillidsfulde samarbejde i rigsfællesskabet bliver kendetegnet i det fremtidige politiske samarbejde Grønland og Danmark imellem.

Afsløringen af, at der har været stationeret atomvåbenbærende missiler i Thule, og at overflyvninger af B-52 fly med brintbomber om bord har fundet sted også efter flystyrtet i Thule i 1968, har rystet det ganske Grønland. Vi havde ellers stolet på forsikringerne om, at der ikke måtte være atomvåben på dansk territorium.

Vi venter spændt på resultaterne af de undersøgelser, som skal foregå gennem DUPI. Vi venter spændt på, hvad forhandlingerne mellem Grønlands landsstyre og den danske regering vil ende med.

På et punkt giver forhandlingerne mellem statsministeren og landsstyreformanden imidlertid grund til bekymring. Jeg tænker her på det meget vigtige aspekt af sagerne, som drejer sig om Thulebefolkningens stilling. For at fremskynde placeringen af atomvåbnene på stedet blev Thulebefolkningen tvangsforflyttet et par hundrede kilometer længere nordpå. Hverken Grønlands landsråd eller Thulebefolkningen blev spurgt. Det var en klar overtrædelse af menneskerettighederne.

Jeg skæmmes kolossalt ved at læse den såkaldte officielle rapport fra en dansk inspektør i Thule, som rapporterede, at polareskimoerne med vilje drog nordpå, fordi de var bange for, at deres levevej, fangst, blev forstyrret af den amerikanske base. Det er en troværdig forklaring for

udenforstående, men en grov forvrængning af de faktiske forhold. Tvangsflytningen af Thulebefolkningen og den officielle forklaring var grov udnyttelse af den autoritetstro, som befolkningen dengang var præget af.

Uanset hvor dramatisk tvangsflytningen end var, skal vi ikke glemme, at det altafgørende indgreb i Thulebefolkningens situation og rettigheder var selve etableringen af basen på Thulebefolkningens fangstterritorium i 1951, uden at Fangerrådet blev hørt.

Vel vidende at der skal være Thulehøring her i København i den kommende weekend, vil jeg høre, hvad regeringen vil sige til følgende kendsgerninger.

For det første: Thulebasens indgreb i fangstterritoriet og tvangsflytningen var et indgreb i ejendomsretten og de alment anerkendte menneskerettigheder.

For det andet: Baseanlægget og tvangsflytningen blev muliggjort i kraft af Thules isolerede beliggenhed, og isolationen blev forværret af indgrebene.

For det tredje: Brug af den militære lufthavn i Thule er i den grad begrænset, at det nærmest er umuligt for fastboende og rejsende at komme til Thule.

Og for det fjerde: Beretningen fra regeringens undersøgelsesudvalg har ikke belyst begivenhederne med tilstrækkelig klarhed og objektivitet, og beretningen har ikke formået at sætte forholdene i perspektiv. Beretningen er i løbet af sommeren blevet mødt med betydelig velbegrundet kritik, og senest har Grønlands landsstyre sluttet sig til kritikken. Beretningen kan ikke bruges som grundlag for en stillingtagen.

Det er nogle tunge spørgsmål om politisk ansvarlighed, der her er tale om, og det er her, mødet mellem statsministeren og landsstyreformanden forleden giver anledning til bekymring. Det blev meddelt, at man ville stille imod en politisk løsning. Det var tydeligvis trafikbetjeningen, man havde i tankerne.

Thulebefolkningens erstatningskrav drejer sig imidlertid om tabene på grund af indgrebet i fangstterritoriet, og det har ikke meget med luftfarten at gøre.

Jeg skal minde om, at det er regeringens pligt at sikre en gennemførelse af respekten for alle medborgernes menneskerettigheder. Søger man en politisk løsning på erstatningskravet, er det derfor altafgørende, at det sker i en form, som respekterer de menneskeretlige forpligtelser. Regeringen må derfor anerkende erstatnings-

kravets eksistens og berettigelse. Når det er sket, kan man så i samarbejde med Thulebefolkningen og hjemmestyret diskutere, hvordan erstatningen kan udmøntes.

Samtidig med at jeg minder om, at det også er regeringens pligt at sikre Thulebefolkningen et effektivt retsmiddel, skal jeg udtrykke håbet om, at denne sag løses på en for alle parter acceptabel måde.

Den kendsgerning, at sundhedsvæsenet i Grønland for adskillige år siden blev gjort til hjemmestyreanliggende, har ikke ændret på, at vi fortsat har personaleproblemer, især lægemangel.

Det er ikke min opfattelse, at det er aflønningen, der afholder læger fra at søge stilling i Grønland.

Jeg skal gerne indrømme, at det er muligt, at det er afskrækkende for læger at søge visse enmandslægedistrikter, da de kan være fagligt isolerede i yderdistrikterne. Jeg er da også bekendt med, at lægeforeningen i Grønland arbejder for og over for landsstyret vil foreslå, at disse lægeembeder skal gøres til tomandsbetjente embeder. Landsstyremedlemmet for sundhed synes heller ikke at være afvisende over for et sådant forslag. Det er ikke acceptabelt, og det er heller ikke rationelt, at det enkelte lægedistrikt i løbet af ét år betjenes af 16-17 skiftende vikarer.

Her i Folketinget har vi et mål, som vi forventningsfuldt kalder Sundhed i år 2000. Dette mål må gælde for hele rigsfællesskabet.

Sundhedsminister fru Yvonne Herløv Andersen har besøgt Grønland i sommer, og jeg er meget glad for at høre, at ministeren nu vil bidrage til, at forholdene bringes på plads, således at man i Grønland kan løse problemet med lægemangelen og få den nødvendige rådgivning.

Som medlem af Nordisk Råd har jeg mødt nordiske politikere, som oplyste, at deres landsmænd af yngre læger er uforstående over for, at behandlingen af deres ansøgninger til lægestillinger i Grønland tager så lang tid i Sundhedsstyrelsen. Nogle af dem bliver trætte af at vente på autorisation fra Sundhedsstyrelsen og opgiver. Jeg håber, at sundhedsministeren vil tage dette spørgsmål med i sine bestræbelser for at hjælpe det grønlandske sundhedsvæsen.

En af de alvorlige følger af lægemangelen i Grønland er, at kræftsygdomme tit opdages for sent. Der er alt for mange patienter, som overføres til Danmark, hvor det konstateres, at syg-

dommen er så fremskreden, at behandlingsmulighederne, herunder operation, er forpasset.

Da der i sin tid var lærermangel i Grønland, kom Amtsrådsforeningen i Danmark med en hjælpende hånd ved at give lærerne i Danmark en orlovsordning, således at de kunne arbejde i Grønland i op til fem år og alligevel bevare deres stilling i Danmark, når orlovstiden udløb. Det ville være ønskeligt, om Amtsrådsforeningen også legaliserede sådanne orlovsordninger for de læger, der søger stilling i Grønland.

I Grønland er vi altid glade for at få besøg af nordiske landes regeringer eller politikere. Jeg er glad for, at miljøminister hr. Svend Auken havde inviteret sine nordiske kolleger til Grønland og holdt møde med dem i Ilulissat. Jeg har med glæde hørt, at miljødebatten i Ilulissat fik et tydeligt arktisk perspektiv, og at lydhørheden hos nordiske miljøministre over for grønlandske holdninger var stor.

Staterne omkring Arktis vil holde konference i marts måned næste år i Canada. Det er planen, at der i denne forbindelse etableres et arktisk råd. Jeg er allerede nu nysgerrig efter at høre, hvilke krav Norden vil stille til det nye forum. Vi vil selvfølgelig fremsætte det ønske allerede nu, at Grønlands direkte deltagelse i dette samarbejde bliver sikret.

Der er i øvrigt visse miljøproblemer, der kun kan løses ved samarbejde mellem Grønland og Danmark. Jeg håber derfor, at der i nær fremtid skabes et forum for dansk-grønlandsk miljø-samarbejde.

Jeg agter under denne folketingsssamling at opfordre trafikministeren til at give en acceptabel forklaring på, hvorfor folk i Grønland skal have et specielt kørekort, og hvorfor EU-kørekortet ikke er godkendt til anvendelse i det grønlandske vejnet.

Jeg er ellers ikke tilbøjelig til at komplimentere medlemmer af den nuværende regering. Jeg har imidlertid lyst til at gøre en undtagelse. Det gælder socialminister fru Karen Jespersen. Jeg er blevet orienteret om socialministerens fortræffelige ledelse af den dansk-grønlandske delegation i Kina for nylig. Det er godt, at socialministeren fra NGO-konferencens talerstol har opfordret lande verden over til at godkende FN's konvention nr. 269 om oprindelige folks rettigheder.

Jeg er meget tilfreds med konferencens slutdokument. Det kaldes Platform for Action, og det går som bekendt ud på at sikre og skabe respekt om kvinders rettigheder, at sikre, at

piger under opvæksten ikke er ringere stillet end drenge, samt at sikre, at piger og kvinder får lige adgang til uddannelse, uanset hvor i verden de bor.

Tak til socialministeren.

Johannes Martin Olsen (V):

Når de færøske aviser og medierne i går og i dag har beklaget sig over, hvor lidt det afsnit, der vedrører Færøerne, fylder i statsministerens tale, så har jeg sagt til dem, at det er ikke noget nyt. Det har aldrig været ret meget.

Selvfølge skal jeg personlig og vi færinger være meget, meget agtpågivende over for, hvad statsministeren siger om Færøerne, men jeg hører nu til dem, der er lige så meget for ikke at sige mere interesseret i, hvad han gør for Færøerne.

Skulle jeg holde mig til, hvad der er blevet sagt om Færøerne i den tale, så har jeg forfærdelig lidt at sige til det. Det var kun et lille, lille stykke. Det skal være en dygtig kok, som kan få noget ud af det.

Men der er en sætning, som en fra Færøerne – særlig en fisker eller en sømand – kan hæfte sig ved, og det er, når statsministeren siger, at over for Færøerne skal kursen holdes. Det forstår jeg godt. Det er et meget, meget godt ord. For det med at holde kurs og at holde fast og holde på sin ret på havet, det er alt, alt afgørende.

Men der er en anden ting. Én ting er at holde på roret og passe kursen. Det er lige så vigtigt at have den anden hånd på speederen, på håndtaget, på farten, man skal give det skib, man har kursen på.

Og jeg kom desværre til at falde i tanker den dag, og jeg kom til at tænke på et skib, man for nogle år siden byggede ovre i England. Det var et skib, der ikke skulle synke. Det skulle kunne sejle tværs over alle have, og man skulle byde alle mennesker, der havde lyst, og dem, der kunne betale, om bord på det komfortable skib, for det kunne ikke synke, og det kunne sejle alle mulige steder. Og på broen havde man givet ordre til styrmanden og de folk, der holdt vagt, til, at kursen skulle holdes, men farten skulle også holdes – indtil man skar bunden ud af skibet på grund af et uskyldigt isfjeld, som lå i vandet. Det var en katastrofe, som verden vil huske, så længe den står.

Vi, som er søfolk og er vant til at sejle – også med færger – er overbevist om, at den sørgelige, elendige ulykke, som hændte for kort tid siden heroppe i det finske eller svenske hav, også

havde forbindelse med, at man fra rederiet forlanger: Du holder fart, du holder kurs, du skal lægge til kaj på minuttet. Det drejer sig om at tjene penge.

De stakkels officerer, som står på broen på sådan et skib med hænderne på håndtaget og ser de her bølger, der rejser sig 8-12 m høje! En ung sømand på 25 år fortalte mig forleden dag:

Han stod på broen på et skib på vej til Grønland, da bølgerne blev så høje, at han syntes, det blev for meget; de gik op i 14-15 meters højde, og så tog han farten af, selv om overstyrmanden sagde til ham: Du skal have håndtaget i bund, for vi skal nå frem til tiden. Så er det, den unge vender sig, og så siger han: Det er mig, der har ansvaret. Du har bare at gå ned fra broen, så længe jeg står her. Skibet krængede 40 grader, og så kan vi forestille os, hvordan det har været om bord på sådan et skib.

At holde kursen for Færøernes vedkommende, når vi har fundet kursen, det er godt – det er jeg glad for, den kan være rigtig – men det, som vi skal justere, er farten, så vi ikke sejler det hele over bord, som er på skibet, og det er faktisk det, der sker på Færøerne for tiden. Og det var det, som skete for denne sørgelige færge deroppe.

Vi, som er vant til at sejle med de skibe, er alle overbevist om, at hvis man slækkede farten, tog farten af skibet, så gik bovporten ikke ind, og det har vi erfaringer med. Jeg har sejlet i mange år med den slags skibe og ved, hvad jeg taler om.

Når jeg skal sige noget om åbningstalen, vil jeg begynde med at nævne, at da statsministeren i januar måned i 1993 dannede sin regering, var det med budskab om en ny start i dansk politik.

Om der nu også var behov for en ny start, vil jeg overlade til hr. Lykkesoft, hr. Fogh Rasmussen og hr. Engell at slås om, men til gengæld er jeg ikke et øjeblik i tvivl om, at vi har behov for en ny start i forholdet mellem Danmark og Færøerne oven på konfrontationerne angående Færøbanksagen i sidste folketingssamling.

Fremover må begge parter snakke mere sammen og vise respekt for hinanden i rigsfællesskabet i stedet for at nedsætte underjordiske færøgrupper i København, som har forårsaget den største tillidskrise i rigsfællesskabet nogen sinde.

Derfor hilses statsministerens forslag om et årligt møde imellem ham, den færøske lagmand og landsstyreformanden på Grønland meget, meget velkomment. Der har man mulighed for

at drøfte væsentlige spørgsmål af fælles interesse, hvilket forhåbentlig vil afdramatisere konflikter under opsejling.

Den 3. november skal der igen være forhandlinger mellem regeringen og det færøske landsstyre om Færøernes gældsætning. I forbindelse med forhandlingerne har en færøsk ekspertgruppe udarbejdet en rapport om levevilkårene på Færøerne. Ekspertgruppen er nået frem til, at færingerne lever under betydelig dårligere vilkår end danskerne, og endvidere at denne forskel i levevilkår er hovedårsag til den store fraflytning fra Færøerne.

Siden nettofraflytningen startede i 1989, har 15 pct. af beboerne forladt øerne. Befolkningens størrelse er dog faldet lidt mindre, ca. 9 pct., på grund af fødselsoverskuddet. Efter danske forhold svarer det til, at hele Fyns Amt og det meste af Ribe Amt var blevet affolket og i dag var folketomme. Det forventes, at den årlige fraflytning fra Færøerne de nærmeste år vil være på 700-800 personer om året.

De dårlige levevilkår på Færøerne sammenlignet med Danmark skyldes hovedsagelig en gigantisk arbejdsløshed på 20 pct. af arbejdsstyrken på trods af den store fraflytning de senere år, et indtægtsgrundlag, der er 30 pct. lavere end i Danmark, et højere skattetryk, et dårligere socialt sikkerhedsnet og specielt udsigten til vedvarende krisetilstand med stor ledighed og højt skattetryk.

Den store emigration har stor effekt på aldersfordelingen på Færøerne. Hovedsagelig er det ungdommen, der flytter. Værst er det gået ud over aldersgruppen 20-24 år, der i løbet af de sidste fem år er formindsket med ca. 40 pct. Denne udvikling vil forøge den fremtidige forsørgerbyrde.

Fraflytningen har også medført faldende fødselsoverskud, hvad der kommer som følge af et stort fald i antallet af kvinder i den fødedygtige alder. Denne gruppe er i de sidste fem år formindsket med 26 pct.

De sidste par år har fraflytningen delvis ændret karakter, således at børnefamilier udgør en større andel af emigranterne.

Fordelagtig beskatning af fiskere i Norge og i Danmark har sat gang i udvandringen af dygtige maskinmestre og trawl- og langlinefagfolk, hvilket har resulteret i mangel på kvalificeret mandskab på fiskerkuttere.

Den offentlige sektor på Færøerne har en ekstremt høj gældsætning svarende til 170 pct. af bruttonationalproduktet, hvilket i høj grad belaa-

ster finansloven. Ifølge det færøske finanslovsforslag for 1996 vil renteudgifterne beslaglægge 20 pct. af landskassens indtægter. Dertil kommer, at kommunerne efterhånden benytter halvdelen af indtægterne til rentebetalinger.

Efter min vurdering får landskassen uhyre svært ved at tilbagebetale sin gæld. Det kræver først balance på finansloven, dernæst betydelige overskud på finansloven langt ud i fremtiden. Det vil samtidig holde gang i fraflytningen.

Den offentlige sektor på Færøerne har været igennem en kartoffelkur af en helt anden dimension end den, som danskerne var igennem i 1980'erne. De offentlige udgifter er faldet med en fjerdedel i løbet af seks år, svarende til at statens udgifter var faldet med – jeg løfter lige tallet op her – 70 mia. kr. på seks år.

Når vi så tager højde for væksten i rentebetalinger, der forsvinder ud af det færøske samfund, så svarer den færøske besparelse til, at 110 mia. kr. tages ud af den danske økonomi. Med en lignende kur i Danmark ville det være peanuts at skabe balance på den danske finanslov.

Det færøske landsstyre har gjort et kæmpearbejde for at genoprette den færøske økonomi. Landsstyrekoalitionen er indstillet på at fastholde den kurs, skulle jeg hilse statsministeren og sige. Til næste år håber landsstyret på at få nedbragt underskuddet til 123 mio. kr., hvilket er et stort skridt i den rigtige retning. Det, vi har behov for i den nuværende situation, der truer det fremtidige liv og produktionen på øerne, er en aktiv handling fra den danske side for at standse afvædringen. Det færøske landsstyre har kun mikroskopiske muligheder for at reagere, eftersom landsstyret i 1992 blev sat under administration af den danske regering.

Fra færøsk side har vi i store træk gennemført oprydningen i fallitboet i Nordatlanten både økonomisk og moralsk. Med hensyn til den moralske oprydning har Lagtinget inden sommerferien nedsat et parlamentarisk udvalg for at undersøge kritisable forhold i 1980'erne på Færøerne. Nu er bolden spillet over til Tinget. Vil I være med til at sikre den fremtidige eksistens for Færøerne?

Efter min mening må vi have en snarlig afklaring af den store gældsætning. En løsning på dette problem kan skabe mulighed for hårdt tiltrængte skattelettelser og mindre ledighed, der igen kan have positiv effekt på befolkningens størrelse og sammensætning. Men jeg nærer alvorlig frygt for, at kommende forhandlinger

vil blive styret af embedsmænd, som udelukkende vil lytte til det rådgivende udvalg vedrørende Færøerne, der i sin sidste årlige rapport foreslog højere skatter oven i det i forvejen høje skattetryk.

Tiden er inde til, at politikerne på Christiansborg melder klart ud, hvilken holdning de har til affolkningen af Færøerne. Det er urimeligt, at det færøske hjemmestyre alene står med ansvaret for redningen af det færøske bankvæsen. Pengeinstitutlovgivning og banktilsyn er fælles anliggender. Dette synspunkt blev sidste år fremført af landsstyret over for regeringen og står igen på dagsordenen til forhandlingerne den 3. november i år.

Synspunktet støttes af lektor Lise Lyck på Handelshøjskolen i København. Forhenværende nationalbankdirektør og nuværende formand for Finansieringsfonden af 1992, Richard Mikelsen, er også kommet på banen med lignende tanker. I en artikel i Berlingske Tidende den 23. maj siger han følgende:

»Pengevæsenet og betalingssystemet på Færøerne er trods alt et fællesanliggende, og da der i realiteten har været tale om en systemrisiko for bankvæsenet som helhed, ville det ikke være unaturligt, om Danmark indtil videre påtog sig broderparten af renteudgifterne. Det kan heller ikke være i dansk interesse, at Færøerne på grund af rentebyrden må føre en så stram finanspolitik, at det vil gå ud over den økonomiske genopretning, som alle ser hen til.«

En anden mulighed for løsning af gældsproblemerne er anvendelse af B&W's redningsmodel. Omdannet til Færøernes problemstilling består den af eftergivelse af gæld, dog med den klausul, at landsstyret skal tilbagebetale en del af gælden, hvis landsstyret kommer til at realisere store årlige indtægter. Jeg gør i denne forbindelse udtrykkeligt opmærksom på, at hvis den igangværende undersøgelse vedrørende færøbanksagen viser, at andre end færingerne selv har ansvaret for en del af gælden, skal vi selvfølgelig ikke betale den del.

Denne løsning vil på nuværende tidspunkt sætte gang i den færøske økonomi, mens regeringen til gengæld har mulighed for at få en del af sine penge tilbage på et senere tidspunkt i tilfælde af olierigdom i den færøske undergrund.

Denne model kunne være i overensstemmelse med finansministerens udtalelser til den færøske avis Sosialurin den 17. november 1994, hvor han udtaler følgende: »Vi går ikke med til at eftergive gæld, for vi ved sikkerhed ved, hvordan fremtiden bliver.«

Endelig vil jeg opfordre statsministeren til at aflægge et besøg på Færøerne i nær fremtid og personlig drage omsorg for at komme i kontakt med almindelige mennesker og ikke blot embedsfolk og politikere. Derved vil statsministeren få et indtryk af, hvor dybt og katastrofalt den økonomiske krise rammer hvert hjem og hver familie, som opsplittes, og hvordan folk flytter fra hus og familie til Danmark, Norge og Island.

Óli Breckmann (KF):

»Nu skal kursen holdes«, var statsministerens besked i åbningstalen til færingerne. Klare ord fra rigets skipper, nu vi i morgen kan holde 3-års-jubilæum for startskuddet til Danmarks de facto-overtagelse af Færøernes økonomiske og politiske kurs. For at forblive ved søsproget kunne man beskrive skibet som de udlossede salt dampere, der forlod Tórshavn i min barndom under stor opmærksomhed fra os drenge, fordi de lå højt i vandet. Maskinen buldrede i det tomme skrog, og skruen, der stak op over vandkorpen, sprøjtede med for mange omdrejninger kølvandet til skum. Det store skib havde dårlig stabilitet og et stort olieforbrug, men for lidt fremdrift. Det samme kan siges om den færøske skude, også nu, 3 år efter at den nye kurs begyndte: stort offentligt forbrug, højt skattetryk og derfor højt omkostningsniveau, men ingen lønsomhed.

Siden statsministerens sidste åbningstale er situationen på Færøerne stort set uændret. Der er 1.300 færinger mindre på øerne, og arbejdsløsheden er den samme. Det er den kurs, statsministeren stadig kræver skal holdes, og det gør vort socialistiske landsstyre sit bedste for at følge.

Det rådgivende udvalg for Færøerne har nylig været på besøg, men endnu ikke afleveret rapporten, for først i sidste uge fremsatte det socialistiske landsstyre sit budgetforslag for 1996, og det ligner til forveksling dette og sidste års finanslove, bortset fra 2 pct. højere skatteindtægter og 2 pct. lavere bevillinger til a-kassen og landsingeniøren; ellers nul besparelser.

Den offentlige sektor lægger stadig beslag på to tredjedele af landets produktionsværdi, og det er just som i Mongoliet eller i Nordkorea – for at tage to eksempler på socialistiske planøkonomier.

Så statsministeren kan tage det roligt. Landsstyret holder træls fast ved samme kurs, forsværer status quo, ja fortsætter samme kvotepolitik,

samme offentlige forbrug, samme skattetryk og dermed samme høje omkostningsniveau, samme store arbejdsløshed, samme store fraflytning, altså samme socialistiske håbløshed som før, og det er resultaterne af den samme kurs som hidtil.

På mødet i det rådgivende udvalg spurgte jeg, om medlemmerne var tilfredse med resultaterne af Færøernes økonomiske udvikling efter den nye ordnings iværksættelse fra 1992 ifølge det hemmelige notat, som færøgruppen underskrev den 1. oktober 1992 med det formål, at færøske politikere og færøfolk skulle fatte situationens alvor.

Efterhånden er det de danske eksperter, embedsmænd, politikere og deres færøske stik i rend-drenge, der har et forklaringsproblem med hensyn til, hvorfor deres medicin til den færøske patient er stadig mere skadelig end sygdommen selv.

Statsministeren har i sin tale ganske ret i, at »hertil kommer en mere positiv bedømmelse af fiskebestandene.« Men det er fiskerne, der påstår dette. De fanger imod deres vilje store mængder torsk og kuller på steder, hvor man aldrig før har set dem, men hvor havbiokratiske – så er det ord lanceret – magtstræbere benægter, at de fangede fisk eksisterer, fordi disse ifølge deres pseudovidenskabelige beregninger aldrig er blevet gydt.

Jeg spurgte ellers det rådgivende udvalg, om landsstyret havde foreslået regeringen en færøsk løsning på krisen. Samme aften efterlyste udvalgets formand i den færøske radio en færøsk løsning. Vort socialistiske landsstyre er skruet sådan sammen, at fra den kant er en færøsk løsning utænkelig. Tinganes sætter nemlig al sin lid til den udstrakte og opadvendte håndflades tiggerløsning.

Den sambandske forhåbning er et dansk mirakel: en almisse fra rigets regering, syndsforladelse og gældseftergivelse som belønning for, at vort socialistiske landsstyre nu på tredje år skattepiner den færøske befolkning til vanvid. Håbet om denne danske nådegave er et forsøg på at gøre færøske politikere ansvarsløse for den gæld, alle færinger var med til at stifte og forbruge i 1980'erne, og de lån, som alle partier i Lagtinget har optaget og stadig gældsætter fremtiden med for at finansiere det fortsatte offentlige overforbrug. Det må vi ikke glemme.

Statsministerens åbningstale er ellers et forsøg på her i Danmark at ændre ledighedskulturen, og det er en svær opgave, fordi socialisme

bygger på retten til at definere, hvem der skal yde efter evne, og hvem der skal nyde efter behov, og det er svært at bestemme.

Landsstyret ønsker, at regeringen uden videre overdrager tilbagebetaling af den færøske gæld til danske rigsborgere, oven i at danskerne må tilbagebetale hver en krone af egen inden- og udenlandsgæld. Hvis regeringen efterkommer dette mirakelønske, ønsker jeg landsstyret tillykke på forhånd.

For den skatteleltede færing er hovedsagen en skattelettelse, lige meget hvorfra eller hvordan den kommer, så man ikke bliver tvunget til at udvandre fra skattetrykket på Færøerne. Men hvis regeringen derimod ikke kan eller vil forsøksbehandle rigets borgere så åbenlyst, at danskere overtager tilbagebetalingen af færingernes udlandsgæld, så er spørgsmålet, hvilken færøsk løsning på vor uholdbare situation landsstyret så har tænkt sig, for med al respekt for statsministeren, så ved vi, at samme kurs som hidtil er udelukket, fordi det er en socialistisk døds kurs. Jeg begræder, at landsstyret med tavst samtykke fra den færøske presse har forspildt endnu et dyrebart år med vor befolknings lidelser, uden at man har ændret en tøndel på den nuværende katastrofes årsager.

Vor offentlige sektors knusende omfang og erhvervslivets manglende lønsomhed beror bl.a. på 1980'ernes eksportværdi, der var 0,5 mio. kr. større end nu med kvoter, på 0,5 mio. kr. mindre rentebetalinger samt på en årlig låntagning dengang på 1 mia. kr. Det vil sige, vi betaler stadig det samme, og Færøerne koster stadig det samme, som om vor indtægt var 2 mia. kr. større årligt, end den er.

Hverken staten eller landsstyret har gjort sig denne omvæltning siden 1980'erne klart og krævet omkostningsniveauet sænket tilsvarende. Man forstår simpelt hen ikke ændringen, hvis man kræver eller holder samme kurs som hidtil.

Folket flokken har foreslået en færøsk løsning ud fra følgende forudsætninger:

For det første, at vort socialistiske landsstyres politik er en fortsat ørkenvandring med omsiggribende fortvivlelse.

For det næste, at ingen politisk sær aftale – dvs. en tiggerløsning og forskelsbehandling af rigets borgere – bliver resultatet af landsstyrets og regeringens næste møde, så Danmark ikke eftergiver gæld eller udsætter renter og dermed udsætter pinen uden modkrav til landsstyret.

For det tredje bygger Folket flokkens forslag om en færøsk løsning på den forudsætning, at Færøernes lands- og kommunegæld på næsten 8 mia. kr. bliver forhandlet efter international sædvane om akkord, hvorved både debitor og kreditor bærer sin del af prisen for en gælds sanering.

For det fjerde kan Folket flokkens forslag til færøsk løsning sættes i kraft del- eller trinvis, selv om den virker bedst som en radikal helheds løsning.

Folket flokken foreslår, at landsstyret gør det klokkeklart for regeringen, at Færøerne hverken kan klare renter eller afdrag af vor offentlige gæld, selv om bankundersøgelsen resulterer i en delvis tilbagebetaling.

Nu æder gælds serviceringen simpelt hen hele bloktilskuddet op. Med andre ord: De indgåede lånevilkår, der forhandles i sin tid under forskellige opfattelser fra de to parter side, må erstattes af en ny låneaftale, der forhandles på ens præmisser næste gang. Derfor bør landsstyret foreslå regeringen, at man forhandler sig til enighed om bloktilskuddets kapitaliserede værdi over en årrække. Det skulle være nemt for de politikere, der er fast besluttede på at bevare bloktilskuddet i al fremtid. En kapitaliseret værdi på 15 mia. kr. har været nævnt af anerkendte danske nationaløkonomer.

Restværdien af blokken, her 7-8 mia. kr., kunne udbetales Færøerne mod en saldokvittering. Landsbankin kan så investere beløbet til bedste rente. Det kan bruges til at regulere et eventuelt underskud på Lagtingets finanslov de første år efter, at vi skal klare os med en offentlig sektor uden statstilskud og en mindre udgift til renter end nu på 500 mio. kr. årligt, hvilket er fuldstændig uholdbart. Det ville være en hæderlig giv og tag-løsning for begge parter.

I forhandlinger om bloktilskuddets kapitaliserede værdi kunne også indgå betragtninger om, hvor meget Danmark har sparet på militærbudgettet i de sidste 30-40 år, siden færøske og også grønlandske installationer indgik i de danske forsvarsforpligtelser. Nu er Færøerne selvfølgelig ikke i stand til som Grønland at erklære en slags atomkrig mod Danmark; men i en dansk avis påpegede den færøske nationaløkonom Karl Nolsøe forleden nogle officielle tal, hvorefter Danmark er sluppet ti gange billigere i forsvarsudgifter, end statstilskuddet til Færøerne har kostet, og to gange billigere end statsudgifterne til Grønland, hvis man sammenligner Danmarks militærbudget med de øvrige euro-

pæiske NATO-landes. Men det er måske en form for afdækning, som vi senere skal opleve på samme måde, som Thulebasens hemmeligheder nys er blevet oplevet.

Det allervigtigste for Færøernes fremtid er at genindføre en lønsomhed i Færøernes fiskeri og alt andet erhverv. Med det nuværende omkostningsniveau klarer vi kun at forrente investeringer på i alt et par milliarder, men hvis omkostningsniveauet blev sænket 30-40 pct., ville det tre-firedobte vort erhvervslivs forrentningsevne. Det nuværende skattetryk virker som en kontramøtrik, der fastlåser og umuliggør en nedbringelse af omkostningsniveauet.

Folkeflokken foreslår på den førnævnte baggrund, at vi gør Færøerne til et lavskatland med en marginalskat på ideelt kun 20 pct. og en ny bruttoskattelovgivning, som Folkeflokken har fremsat et første forslag i Lagtinget om. Den nuværende moms bør omlægges til en salgsskat, og satsen bør sænkes til maksimum 20 pct.

En omlægning af Færøerne til et lavskatland, nogenlunde som Island, Isle of Man, Jersey og Guernsey – for at nævne nogle naboeksempler, der allerede fungerer – ville med det samme betyde 600-700 mio. kr. i skattelettelser for de færøske skatteborgere, og denne skattelettelser kunne bruges til en lempelse af omkostningsniveauet.

Folkeflokken har også foreslået en afskaffelse af kvotesystemet, der som alle andre rationeringsordninger har ført til en sort økonomi, til svig med fangsttal, udsmidning af fisk og en hårdere belastning af de mest beskyttede og dyrebare fiskearter, især torsk og kuller.

De færøske fiskeriorganisationer har fremsat et forslag om et teknisk reguleret, bestandbevarende, men praktisk fiskeri. Så ville den voldsomt forøgede fiskemængde – modsat det havbiokratiske dommedagsvrøvl, vi har hørt i flere år – fuldt ud komme Færøernes økonomi til gode.

Regeringen må være forberedt på, at kvoteordningen har samlet alle færøske fiskere i en slags modstandsbevægelse mod landsstyret og dets danske overordnede. Civil ulydighed er måske det næste skridt, hvis man ikke løsner den skattetrøje, alle færingers undtagen de arbejdsløse er fastspændt i.

Folkeflokken har derudover foreslået en fordeling af kommune- og landsopgaverne på ny og en nyfordeling af finansieringen af disse opgaver, så et reduceret antal kommuner får frihed til at fastlægge deres egne skatteprocenter ud fra gældfri præmisser.

Dernæst må monopolbanken, som stadig sover på 2-3 mia. kr. i hensat kapital, mens den færøske økonomi afvikles, aktivere disse milliarder, og denne dødvægt må medvirke til en gældssanering af husmassen, så omkostningsniveauet nedbringes tilsvarende for de færøske husejere.

Dernæst må fiskerimonopolet liberaliseres, og monopolbanken må splittes i helst tre selvstændige banker, og den offentligt ejede aktiekapital i monopolbanken må foræres til skatteborgerne, der nu er tvunget til at betale bankgælden, og som også betaler skat for den fejlslåede politik.

Landsstyret må fremsætte et nyt forslag til lagtingsbudget for 1996, som må balancere på ca. 1,9 mia. kr., dvs. ca. 30 pct. lavere end det nuværende forslag.

Det må understreges, at det nuværende budget ikke hænger sammen, og at det forudsætter en låntagning, som allerede i 1999 gør, at Færøerne kommer til at skyldes 1,5 mia. kr. netto mere end i dag.

Sluttelig foreslår Folkeflokken, at den danske regering på regeringskonferencen i 1996 her i København på samme måde, som Whitehall gjorde det i 1972 for Isle of Man og for Kanaløerne, sikrer Færøerne uhindret vareudveksling med EU-markedet. Det skulle et så EU-ivrigt land som Danmark også kunne klare; Storbritannien klarede det allerede for 20 år siden for sine særligt stillede øsamfund.

Hvis Folkeflokkens forslag til Færøernes redning virker radikale på den danske regering, vil jeg understrege, at Færøernes endeligt bliver langt mere vidtgående, langt mere katastrofalt, når man ser det i forhold til det samfund, som vi hidtil har kendt, og det endeligt, den katastrofe, vi får med matematisk sikkerhed – lige så sikkert, som at »Titanic« i sin tid kun havde 2½ time tilbage at leve i – hvis regeringen og vort holdningsløse landsstyre fortsætter den døds-kurs, vi har fulgt i de sidste 3 år og desværre stadig væk følger.

(Kort bemærkning).

Johannes Martin Olsen (V):

Jeg har bare en lille bemærkning til det endelige, som sker, hvis hr. Óli Breckmanns og Folkeflokkens forslag ikke bliver vedtaget eller godkendt her i Folketinget.

Vi har en historie her i Danmark og på Færøerne om en søn, der henvendte sig til sin far og bad om at få sin arv kapitaliseret. Han fik sin vilje, selv om faderen ikke behøvede at gøre det,

og så rejste han ud. Så står der om ham i historien, at han ødede og brugte hele arven, og så endte han ude blandt svinene. Han var bare så heldig, at han kunne komme hjem igen, hvor faderen stod med åbne arme og tog imod ham.

Det, som jeg spekulerer på, når jeg hører ordene, er, om statsministeren, hr. Uffe Elle-mann-Jensen eller hr. Hans Engell vil gøre det samme ude i lufthavnen, når hr. Óli Breckmann om nogle år kommer tilbage og beder om penge og der ikke er nogen blok mere. Det er spørgs-målet.

(Kort bemærkning).

Óli Breckmann (KF):

Det var et godt eksempel, og vi kender alle sammen den fortabte søn. Problemet er bare, at vi normalt på Færøerne prøvede på at betale gæl-den eller låne i vor gård eller i vort hus ned for at efterlade vore efterkommere huset. Des-værre er situationen på Færøerne omvendt nu: Man har pantsat huset, måske ender man med at sælge det, og så efterlader man børnene gæl-den.

Det bloktilskud, vi har fået på Færøerne i mange år og ifølge nogle politikeres ønsker skal fortsætte med at få i al evighed, har trods alt virket som et lån, som man har brugt til forbrug, og bloktilskuddet har desværre haft den bagside, at det har gjort den offentlige færøske sektor meget »rig«. Bloktilskuddet til den offentlige sektor har presset udgiftsniveauet og omkostningsniveauet kraftigt i vejret på Færøerne og har skabt en vis løn- og omkostningsinflation – med det resultat, at vores økonomi nu er inkluderet og det er meget svært for den færøske fiskeribaserede økonomi at få den nødvendige lønsomhed i produktionen, eftersom omkostningsniveauet opretholdt af et kæmpehøjt skat-tetryk ligger alt for højt i forhold til markeds-værdien af fisk. Vi må prøve på at genoprette den naturlige balance mellem, hvad det koster at fremstille vores hovedeksportvare, og den pris, som verdensmarkedet er villigt til at betale for vores fisk.

Jacob Haugaard (UP):

Der er gået 1 år, og jeg har ikke fået nogen domkirke på Djursland endnu. Jeg har ellers glædet mig bravt til dette kæmpebyggeri, der skulle få en hel egn til at leve. Det tager 1.500 mand ca. 5 år at bygge en Storebæltsbro, mens det tager 5.000 mand 50 år at bygge en domkirke. I det lys virker Storebæltsbroen uvægerlig som penge ud ad vinduet.

Det siges af en italiensk filosof, at fremtiden ikke er, hvad den har været, men jeg vil da komme med et lille gæt.

Jeg vil mene, at vi bliver nødt til at give ånds-livet dets plads tilbage i vores liv. Åndslivet, menneskeligheden, ånden på en eller anden måde må tilbage i vores liv. Det må efterhånden stå klart specielt for Folketinget, at vi ikke kan betale os fra alt; 50 pct. af vores liv er der ingen pris på.

Jeg har altid undret mig over, at vi danskere ikke nyder tilværelsen mere, end vi gør. Vi har alt, og ingen sulter. Sandheden er, at vi kun har et halvt liv. Den anden halvdel, vores åndsliv, ligner månens bagside. Hvis tingene ikke kan vejes og måles, bliver de kasseret. Vi skal have en pris for alt, samtidig med at alle godt ved, at vi ikke kan købe et godt helbred, og at lykken hverken er gods eller guld.

Folketingets fremtidige arbejde burde gå ud på at gøde jorden, for at ånd og materie kan smelte sammen, og for at lighed og frihed kan blive til f.eks. broderskab, og det er derfor, at en domkirke på Djursland er vigtigere end nogen sinde ikke kun for beskæftigelsen og turismen, men i allerhøjeste grad for at redde vores ånds-liv.

Vigtigheden af det, jeg taler om, kan bedst beskrives ved at citere dette århundredes største videnskabsmand, Albert Einstein: »Den smukkeste og dybeste følelse, vi kan opleve, er fornemmelsen af det mystiske. Den er kilden til al sand videnskab. Den, for hvem denne følelse er fremmed, den, der ikke længere kan undres og blive grebet af ærefrygt, er så godt som død.«

Det, han siger, er, at vi ikke kommer videre i vores forståelse af virkeligheden, hvis vi ikke tager det åndelige perspektiv med.

Jeg har hver aften taget en enkelt side i sådan en velfærdsrapport for at have noget at falde i søvn på, og der snakker man meget om informationssamfundet, at ingen ved, hvad fremtidens informationssamfund bringer. Jeg tror nu, der er stor sandsynlighed for, at vi får en masse informationer. Det siger ordet jo næsten.

Det eneste politikere kan gøre, hvis befolkningen ikke skal stå helt af på dem, er at være ærlige, bundærlige. Med den mængde informationer, der i fremtiden vil stå til rådighed for befolkningen og medierne, kan intet skjules mere. Det står vist klart for enhver, at løgner og taktikken er væsentlige ingredienser i en politisk karriere, så her står Christiansborg over for sit livs opgave. Opgaven kan vise sig at være

uløselig, og måske lader den lovgivende forsamling hele Danmark udvikle sig til en stor Ri-Bus-skandale.

Hvad jeg mener om statsministerens tale i tirsdags er positivt. Statsministeren afleverede sine 22 sider næsten uden fejl. Det var virkelig flot, synes jeg, og med min skolefortid vil jeg bruge ord som imponerende og langt over middel.

Jeg er vild med sådan nogle simple begreber som ens trækprocent, bruttotrækprocent og borgerløn. Men når vi herinde taler om at forenkle tingene, så bliver de jo altid meget mere komplicerede. Når så borgerløn og bruttoskat nævnes – det er jo klare forenklinger af eksisterende systemer – så flipper hele salen ud. Det kan ikke lade sig gøre og hist op og kom herved.

Jeg mener nu, at alt egentlig kan lade sig gøre. Det er jeg da beviset på. Alle sagde, at det ikke kunne lade sig gøre at komme i Folketinget, men jeg beviste da, at det sagtens kunne lade sig gøre.

Hvis I tror, at borgerløn og bruttoskat vil sende horder af offentligt ansatte ud på ledighedsørkenvandring, er det, fordi I har glemt domkirken på Djursland. Alle de mennesker, der bliver frigjort fra intetsigende snagen i andres privatliv, kan da snildt gå i gang med at bygge disse kæmpemæssige åndskatedraler, som tiden så desperat sukker efter, nemlig åndscentraler, hvor vi dagligt kan gøre hinanden opmærksom på, at det eneste, vi kan tage med herfra, når vi dør, er det, vi har givet væk. Eller som Østens vise mænd siger: Det eneste, en mand i sandhed kan kalde sit eget, er ikke det, han ejer, men det, han gør.

Vi bliver i dag tudet ørene fulde med, at vi skal spare op til vores alderdom, og at vi kan trække det fra i skat og alt sådan noget. Det gør, at vi glemmer at leve livet eller udsætter det at leve, til vi har tid. Når så tiden oprinder, er livet forbi, og vi bliver nogle sure, vrisne, gamle fjolser – noget, som vi aldrig havde tænkt os at blive.

Der bliver sparet op til alderdommen som aldrig før, med kapital- og ratepensioner og livsforsikringer og jeg skal gi' dig. Det går nok med dem, som det gik med opsparingen i 1950'erne: Regeringen stryger hele molevitten. Det er højst sandsynligt, at det går kapital- og ratepensioner ligeså.

Så bliver vi da for alvor sure og vrisne.

Her er et godt råd: Hæv jeres private pensioner nu og få i det mindste 40 pct. ud af det. Så

får staten til gengæld så mange gange 60 pct., at jeg tror, gælden er ved at være væk. Altså: Ved at leve livet, før det er for sent, bliver gælden betalt. Husk John Lennons ord: Life is what happens to you while you are busy making other plans.

Det er jo en hel rigtig tale, det her!

I overskriften står der miljø og økologi. Lad mig se, jeg har glemt forsvaret, men det er okay.

Miljø og økologi, ja, det ved jeg snart ikke hvad jeg skal mene om, efter at halvdelen af verdens biler er smidt væk til fordel for blyfri køretøjer, hvorefter man gudhjælpemig bare definitivt fjerner blyet fra al benzin. Det var et genialt træk fra bilindustriens side. Genialt, intet mindre.

Jeg har et forslag om at samle braklægningspuljer, så vi er i stand til at braklægge hele landbrug og derved være lidt på forkant med den økologiske efterspørgsel. Jeg har en drøm om økologi og motorveje med en ny andelsbevægelse, der sigter efter Hamborg: Der skal hver morgen klokken 03.45 komme en kæmpe sending supersunde danske landbrugsprodukter til torvehallerne i Hamborg. *Qualität aus Dänemark*. Lækre danske solmodne lastbiler fyldt med guf til de tyske tegnebøger. Jeg kan se det for mig. Vi kan måske være så heldige at få nogle folk tilbage på landet igen. Flere strutsunde, bredbarmede piger i grofftekanterne, hvor de færdiggør deres seneste geniale agrare udspil på deres transportable notebook-computere.

Her i 1996 – nu står der Europa-Unionen – skal der jo være folkeafstemning, og denne gang skal det være om de fire forbehold i Edinburgh-aftalen, de fire p'er: Penge, pas, politi og pistoler. Edinburgh-aftalen er jo SF's svendestykke, og det var det, der gjorde mit valg til Folketinget muligt. Forskellen på mig og SF er, at da jeg blev valgt, turde jeg godt møde op meget ulig SF, der med deres længe ønskede nej i hænderne skyndte sig at sælge deres sjæl for en god kasse skotsk whisky. Hvis SF havde turdet tage konsekvenserne af sin politik, havde det danske demokrati ikke lidt det forsmædelige nederlag, da folkeafstemningens nej blev ændret til et ja.

Det kunne meget let blive et nej ved folkeafstemningen i 1996, og det skal jo blive et ja. Ellers er over 20 års arbejde med EU omsonst. Jeg synes, det er at spille hasard med det danske demokrati at sende noget ud til folkeafstemning, hvor svaret skal blive ja. Vi skulle skamme os.

Vi står i fremtiden over for, at det store skæbnehjul igen skal til at rulle, som det gjorde for

2000 år siden. Vi går fra fiskens tegn ind i vandbærerens tegn, ingen aner noget om fremtiden. Derfor vil jeg inderligt bede Folketinget om at spise brød til, og helst ikke komme med store tiltag de næste tyve år, for alt skal alligevel laves om igen. Hvis vi skulle foretage os noget, skulle det være at forsimpler det, der forsimpler kan. Det at leve i en kaostid kræver indre ro. Vi mangler pejlepunkter. Som min halvfæring siger mig, så må vi, ligesom når tågen lægger sig, tage den med ro og for guds skyld ikke bevæge os. Stille og roligt skal vi sætte os ned, til det driver over. Det er i kriser og kaos, det nye fødes. Det eneste permanente her i tilværelsen er forandringen.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg vil gerne sige tak for en god, afdæmpet og til tider – i korte tider – endog en stemningsfuld debat. Vi har traditionen tro været langt omkring, men jeg synes, det er rigtigt at konstatere, at debatten har holdt sig på det spor, som jeg lagde ud i min åbningstale, nemlig at vi nu skal i gang med at skabe resultater, nu skal det, vi kalder det arbejdende folkestyre, hurtigt i gang igen og opnå resultater.

Man kan naturligvis godt, når man har en debat som den, vi har haft her i dag, forsøge at gøre sig lidt morsom på bekostning af andre partier. Det vil jeg nu ikke gøre så forfærdelig meget ud af, men måske lige bruge et øjeblik til at korrigerer hr. Anders Fogh Rasmussen.

Hvis jeg hørte ret, så blev der brugt et billede af et sympatisk, meget stort, meget gammelt dyr i en bestemt politisk sammenhæng. Der blev vist refereret til et tidspunkt i vores historie, der kaldes stenalderen. Hvis jeg ikke har hørt forkert, så må jeg her korrigerer, for de gode dinosaurer levede faktisk længe før stenalderen. Det afføder naturligvis den tanke – men den fristelse falder jeg ikke for – om de ideer, som hr. Anders Fogh Rasmussen har lanceret både i bogform og indirekte her i dag, hører den tid til, som hr. Anders Fogh Rasmussen tog fejl af. Men jeg skal ikke bruge tid på det, for det interesserer mig egentlig ikke så forfærdelig meget.

Det, der interesserer mig, er, om vi i dette folketingsår kan komme igennem med at give et fornuftigt, fornyende billede til hvert enkelt menneske, der gerne vil i arbejde igen.

Jeg var meget glad for hr. Torben Lunds, hr. Jørgen Estrups og hr. Erhard Jakobsens billede af det samfund, vi har lige nu, men jeg var også meget glad for hos alle tre politiske ordførere at

mærke en stålsathed over for vores regeringspartier, når det gælder det, der er hovedresultatet, og det, der er hovedfilosofien for denne regering og vores partier. Det er, at de ledige mennesker skal have et tilbud hurtigere, end vi hidtil har været i stand til. Det er, at de unge mennesker får et uddannelses tilbud hurtigere, end vi hidtil har kunnet give dem. Det er, at det bygger på rettigheder og på pligter, rettigheder og pligter både for den enkelte, men selv sagt også for samfundet. Og jeg har meget svært ved at forestille mig, at et eneste politisk parti, når det endelig kommer til stykket og vi skærer polemikken væk, kan være uenig i det grundsyn.

Jeg ser klart her op til det spil, der i morgen går i gang i form af forhandlinger ved finanslovbordet, og jeg er klar over, at hvert enkelt parti har behov for at positionere sig, markere sig. Det skal jeg ikke bebrejde nogen, men der hviler et centnertungt ansvar på samtlige de politiske partier, der sidder ved det forhandlingsbord, for jeg kan forsikre alle om én eneste ting: Man får forklaringsvanskeligheder, hvis man under finanslovsforhandlingerne forlader forhandlingsbordet med det grundsyn, at vi desværre ikke kunne komme i gang og desværre ikke kunne komme igennem med så mange nedskæringer, som vi gerne ville. Det er ikke dagsordenen.

Dagsordenen er at få rykket tilbud frem til at være ret og pligt, og den er ikke en konkurrence om nedskæringer. Dagsordenen er dermed også at gøre dagpengeperioden kortere, og det vil jeg gerne vedstå, for det er konsekvensen af det første grundsyn, men det kan aldrig blive en konkurrence med os selv om, hvem der er mest brutal, og hvem der er mest barsk i forhold til de ledige. Det er ikke regeringens synspunkt, og jeg går ud fra, at det heller ikke er andre politiske partiers synspunkt.

Jeg tror ikke på, at pisk alene er svaret i forhold til arbejdsløse mennesker i Danmark. Jeg tror på, at det at basere sit tilbud til ledige mennesker på rettigheder og pligter er svaret, for det er nu engang det, der giver selvværdet, og det er det, der gør, at man igen kan komme i gang. Jeg siger det stillfærdigt, for det er grundfilosofien, og det er det, jeg både synes og fornemmer vi trods alt kan mødes om.

Der har været trukket forskellige tal frem i debatten. Hr. Anders Fogh Rasmussen har plukket lidt i Det Økonomiske Sekretariats og Økonomiministeriets seneste rapport. De tal, hr.

Anders Fogh Rasmussen nævner, er sikkert rigtige. Jeg har ikke tjekket dem, men også her skylder vi vel hinanden – apropos hr. Jacob Haugaards spørgsmål om, hvem der har ret – at tegne hele billedet. Jeg tror ikke, befolkningen er tjent med, at man plukker et tal ud her og et tal ud der. Som det så rigtigt blev understreget fra hr. Erhard Jakobsens side, så får vi, hvis vi ser på hele billedet – dvs. statsfinanser, offentlige finanser, inflation, renteutvikling, kronkurs, beskæftigelse – faktisk et billede af en økonomi, hvor det ikke går ufatteligt godt, for det er ikke billedet – det er jeg ganske enig med hr. Jørgen Estrup i. Men det er en økonomi, der har alle chancer for – når vi senest den sidste tirsdag for den 21. september 1998 skal have valg her i landet – at se markant stærkere ud end den økonomi, vi så for 2 år og 8-9 måneder siden. Det er den grundlæggende pointe. Vi er kommet rigtig fra start. Alle tallene er positive. Nu har vi en dobbelt forpligtelse til at vedstå os vores ansvar for at forsætte den kurs.

Og derfor vil jeg gerne over for samtlige vismænd og økonomer her i landet bekræfte og også meget gerne vedstå det, som hr. Jørgen Estrup lagde op til: Det er ikke et skønmaleri. Det er et maleri, hvor nogle dele allerede er malet næsten færdigt med meget smukke farver, og så er der andre dele af maleriet, der kun er påbegyndt – eksempelvis statsfinanser og statsgælden, som vi helt konsekvent skal holde fast i at få nedbragt.

Jeg sagde i min åbningstale, at regeringen forventer og har udsigt til, som kortene nu ligger foran os, at vi i slutningen af 1997 kan få balance på vores finanser, og at vi fra 1998 kan begynde at nedbringe gælden. Det er vor målsætning. Det er det, vi har tilrettelagt vor kurs efter, og her bliver der ikke rystet på hånden.

Det er lige så klart, at vi heller ikke forventer bebrejdede bemærkninger fra oppositionen, når vi kommer dertil, medmindre oppositionen ikke har forstået sit medansvar for, at det arbejdsmarked, som vi alle sammen er så dybt afhængige af, også kommer i gang på den rigtige måde, så vi får skabt de rigtige uddannelses-tilbud, så vi får skabt det rigtige funktions-system, og hvor vi forstår, at det ikke er en konkurrence om nedskæring, men en konkurrence om at få givet de rigtige tilbud på ret- og pligt-niveauet så hurtigt, vi kan.

Jeg kan se, at jeg også har noteret en hel række tal om skattetryk og statsunderskud og sådan noget. Jeg kunne godt føle mig fristet til at næv-

ne dem, men jeg er bange for, at det ville bekymre hr. Anders Fogh Rasmussen og forlænge debatten på den polemiske side, og det vil jeg jo nødig trætte med. Så jeg vil sige til hr. Anders Fogh Rasmussen, at jeg synes, vi skal spare på kræfterne til i morgen, så vi kan få nogle ordentlige forhandlinger, møde op med friske kræfter, veludhvilede og uden alt for plagsomt sind. Det er bedst for alle parter.

Jeg vil derimod gerne tillade mig at gøre et par bemærkninger om hr. Holger K. Nielsens meget, synes jeg, visionære indlæg, når det gælder miljø og økonomi. Det eneste, der generede mig lidt, var, at hr. Holger K. Nielsen slet ikke refererede til, hvad det egentlig er, regeringen vil. Regeringen har faktisk, når man ser på min åbningstale, når man ser på lovkatologet, når man ser på, hvad miljøministeren har i sin pose, givet nogle meget klare meldinger.

Den ene melding går på CO₂-målsætningen og trafikhandlingsplanen, hvor vores målsætninger om CO₂-udslippets begrænsning ligger fuldstændigt klart og fast. Det er den ene side af sagen.

Den anden side, som jeg gerne vil nævne, er den kombination mellem vores nye arbejdsmarkedsudspil og det grønne område. Vi har jo sagt: Hvorfor dog ikke kombinere de nye kvalitetsjob, som vi vil skabe i stedet for de gamle kvotejob – og inden for de samme økonomiske rammer – med en bedre miljøindsats, en bedre omsorgsindsats på disse serviceniveauer, så de arbejdsløse og langtidsledige mennesker kan komme ind og gøre en indsats?

I det hele taget vil jeg gerne sige til den politiske ordfører for Enhedslisten: Jeg tror ikke, det er klogt, at Enhedslistens politiske repræsentanter og SF's repræsentanter går væk fra det gode gamle udtryk: Rettigheder og pligter. Jeg tror ikke, vi står os ved det, og især ikke, når man spørger til Gertrud og Brian og Gertruds og Brians synspunkt. Jeg lyttede meget til, hvad hr. Søren Søndergaard sagde. Jeg vil gerne prøve at svare meget konkret på hr. Søren Søndergaards to billeder: Hvordan skal det gå med Brian, skibsbyggerarbejderen, og hvordan skal det gå med Gertrud på 46 år?

Det, der vil ske med Brian, er, at Brian ikke, hvis han har haft to års løbende beskæftigelse i de sidste tre år, vil få tvangstilbudet – som det er blevet kaldt her – eller rettere pligttilbudet. Vi har nøje indrettet vores udspil sådan, at vi tager højde for den velfungerende Brian, der har et fast job, men i kortere perioder har ledighed.

Dem, vi koncentrerer os om, er de andre Brian'er, som virkelig er i klemme, og som man kan møde ikke ret langt her fra Christiansborg, man behøver såmænd ikke gå så langt. På Vesterbro eller på Nørrebro kan man se Brian'erne. Dem vil vi på en god, menneskelig facon have fat i kraven på og give hurtigere tilbud. Det kan vi da ikke være uenige om.

Dernæst: Jeg har intet imod at sige ligeud til de unge mennesker: Hvis I unge mennesker har gået ledige i 6 måneder eller været 3 måneder på kontanthjælp, så får I nu et forpligtende tilbud, der er i orden. Så må I også være indstillet på, at det sker på samme økonomiske betingelser som andre unge, der vælger de pågældende tilbud, har.

Jeg siger det både til SF og til Enhedslisten, for det bør vi da kunne enes om. Hvis en ung dagpengemodtager beslutter sig for at tage en SU-berettiget uddannelse, hvordan skulle vi så kunne forklare, at dét ikke også skulle ske på SU-vilkår? Hvis en ung dagpengemodtager beslutter sig for at tage en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvordan skulle vi så kunne forklare de andre unge, at det ikke også må ske på lærlingelignende vilkår, erhvervslønsmaessige vilkår, som vi kender fra arbejdsmarkedet? Og endelig, hvis vi skruer et særligt tilbud sammen på den tredje vej, som jeg har beskrevet det, og som det fremgår af lovforslagene, hvem kan så dybest set forsvare, at det ikke også sker på vilkår, der er sammenlignelige med de to andre grupper?

Hvis tingene vel at mærke er i orden, hvis tilbudene er i orden, kan vi også sige til de unge: Så må I være parate til at gå ind i det her system på samme måde, som alle andre unge gør – dvs. med rettigheder og pligter. Og derfor må jeg sige til Enhedslisten: Vi skal nok arbejde for, at adgangen til de videregående uddannelser bliver åbnet gradvis. Det er vi jo kommet ganske langt med. Undervisningsministeren har arbejdet intenst med det. Der er sket ganske meget her. Men det at forestille sig, at fuldstændig fri adgang til de videregående uddannelser er svaret til den tredjedel af de unge, der falder helt ud, eller som aldrig får fodfæste, mener jeg slet ikke er rigtigt. Det er det andet, der er svaret: at få fat så tidligt som muligt.

Så vil jeg godt gøre et par bemærkninger om EU-sagen, som mange med rette har været optaget af. Jeg synes, at hr. Hans Engell havde en meget klog gennemgående linje i sit indlæg om EU. Det vil jeg gerne kvittere for. Hr. Hans

Engell sagde: Lad os nu trods alt i en så vigtig sag hæve os op over partipolitiske skel og partikævl. Jeg er ganske enig.

Jeg synes også, jeg må sige, at når jeg lytter til indlæggene fra hr. Hans Engell, fra hr. Holger K. Nielsen og med måske lidt store nuancer fra hr. Anders Fogh Rasmussen – men når hr. Anders Fogh Rasmussen nu får hvilet ud, så går det nok bedre – så ser jeg muligheder for, at vi kan skabe et bredt grundlag for et dansk forhandlingsudspil til den kommende regeringskonference.

Hvorfor siger jeg så lidt om regeringskonferencen i min åbningsredegørelse? Svaret er egentlig meget enkelt: Vi har en mindretalsregering, som ønsker at få et bredt flertal for et nyt forhandlingsoplæg. Det er ikke noget, vi skal presses til. Det er faktisk noget, vi ønsker. Og derfor skal vi i gang nu. Vi begynder på mandag kl. 9.00, og jeg har indbudt partilederne til det første møde i Statsministeriet med det formål at forhandle og formulere et dansk forhandlingsgrundlag og med en tidsfrist, som ikke er lagt fast, men det skal ske så hurtigt, det nu er fornuftigt og vi kan nå til enighed om. SNU-rapporten og partiernes landsmøder – inklusive jubilæums møder – ligger nu foran os. Det vil blive tilrettelagt årligt, tema for tema. Det er vigtigt, at vi lytter til hinanden i startfasen, og at vi så kan samles om et udspil, som regeringen vil komme med på det rigtige tidspunkt.

Jamen har regeringen slet ikke gjort sig nogen overvejelser om EU's udvikling og det danske forhandlingsudspil? Jo, det har vi. Jeg nævnte hovedoverskrifterne i går, og må jeg sige til dem, der har peget på beskæftigelse og miljø, at vi er enige i, at det skal have høj prioritet. Og vi er enige med dem – det er jo alle partier måske med en enkelt undtagelse eller to, men det er alle de centrale partier – der har peget på, at udvidelsen kommer til at indtage den første og den afgørende prioritet.

Jeg kunne nævne mange andre detaljer, men jeg kan se, at når vi endelig går dagsordenen igennem, kan vi såmænd godt hænge hinanden lidt ud for ikke at være så konkrete her eller dér, men vi kan jo i virkeligheden godt samles om de første to håndfulde af vores prioriteter: udvidelsen, åbenhed, demokrati og nærhed, bedre funktion og beslutningsdygtighed samt hensyntagen til små landes muligheder for at blive respekteret og kunne arbejde. Det kan jeg se. Mulighederne for at finde balance mellem store og små lande? Ja, det kan klares. Indsatsen for

beskæftigelsen? Jeg går ud fra, at der ikke er nogen, der direkte vil kæmpe imod dette her i Tinget. Og jeg kan også se, at vi kan finde hinanden med hensyn til et bedre miljø samarbejde.

Kort sagt: Der er ingen grund til at miste humøret – heller ikke i Venstre. Det kan lade sig gøre. Det kræver lidt tålmodighed og hårdt arbejde – det er i så fald ikke første gang.

Så vil jeg gerne sige tak for indlæggene fra hr. Hans-Pavia Rosing og hr. Otto Steenholdt. Jeg glæder mig til et fortsat samarbejde om både de ømtålige spørgsmål, der handler om Thule, løsningen omkring Thule-situationen og historien fra 1968, og dem, der handler om det fortsatte, fremadrettede samarbejde.

Jeg føler, som det er blevet sagt af både hr. Hans-Pavia Rosing og hr. Otto Steenholdt, at der er meget gode drøftelser i gang mellem den grønlandske landsstyreformand, mig selv og det grønlandske hjemmestyre som helhed. Jeg er meget optimistisk, når det gælder mulighederne for at finde løsninger, også med hensyn til beflyvningen og transportforholdene til Qaanaaq Kommune.

Må jeg sige tak for indlægget fra hr. Johannes Martin Olsen.

Og så til hr. Óli Breckmann: Jeg mærker en vis nuanceforskel mellem det indlæg, jeg lige har refereret til, og hr. Óli Breckmanns indlæg. Hr. Óli Breckmann har jo altid haft et malende sprog og stærke billeder. Jeg mener nu ikke, at man kan sige, at Færøerne står over for en døds-kurs, hvis man fortsætter, som man er startet.

Jeg synes, at hr. Johannes Martin Olsens indlæg var mere tænksomt – hvis jeg må tillade mig at sige det. Det pegede på en mere realistisk kurs, der ligger foran os, og beskrev den økonomiske krise mere nuanceret. Det lagde heller ikke op til, at det er Danmark, der har ansvaret for alle fortrædelighederne. Det er jeg meget glad for, og det er jeg meget enig i. Vi mødes til fornuftige forhandlinger om kort tid, og vi vil finde et fornuftigt forhandlingsresultat i det økonomiske samarbejde fremover.

Til hr. Jacob Haugaard må jeg først sige, at der ikke kommer nogen folkeafstemning om EU i 1996. Jeg ved ikke, hvor det kommer fra; det kommet i hvert fald ikke fra mig. Og jeg må dernæst sige, at jeg har et meget enkelt forhold til politik: Jeg tror, at der er noget, politikere skal koncentrere sig om, og noget, de skal holde sig væk fra.

Politikere skal gennem lovgivning, gennem økonomisk politik og gennem politisk arbejde

koncentrere sig om at skabe de bedst mulige rammer for, at folk kan få så godt et liv som muligt. Men hvad folk så selv skal, hvordan folk selv vil sammensætte deres liv, det skal nu engang ske på folks eget ansvar, grundlag og overbevisning. Derfor skal jeg ikke knytte an til de åndelige betragtninger i øvrigt, men give det gode råd, hvis hr. Erhard Jakobsen har tid: Tag en frokost til med hr. Erhard Jakobsen. Det tror jeg vil være en god idé.

Jeg skal for mit vedkommende slutte med at gøre et par bemærkninger til hr. Erhard Jakobsens indlæg. Se, det var jo et indlæg, der bandt historien, nutiden og fremtiden sammen. Det var et indlæg, der var præget af stor ansvarlighed over for det folkestyre, vi har. Det var et indlæg, som tog afstand fra det billede, der af og til tegnes af politikerlederen: at den er større i dag end dengang.

Det var et indlæg, som slog ned på, at vi skal passe på ikke at slå hinanden oven i hovedet med overførselsindkomsttal, med strukturarbejdsledeshedstal, med arbejdsløshedstal, som kan fordrejes og vendes. Det var et indlæg, som kort sagt sagde: Det, befolkningen har brug for, er, at man skaber nogle resultater, som er til at forstå, at man skaber nogle muligheder, som er til at have med at gøre. Og så var det et indlæg, som faktisk argumenterede flot for, at Folketinget er bedre end sit rygte. Det var heldigvis ikke en afskedsprædiken. Det er jeg glad for. Vi får chancen lidt senere.

Folkestyret er bedre end sit rygte, blev der sagt, og så blev der tilføjet: Lad være at hakke for meget på hinanden, det gider folk ikke høre på. Det er jeg faktisk enig i. Jeg har i dag lagt mærke til, at der ikke er blevet brugt udtryk som ultimative krav til de kommende finanslovforhandlinger.

Jeg har lagt mærke til, at nogle har prøvet at afæske mig og regeringen svar på, hvilken side der nu skal vælges i slutspillet. Det tror jeg ikke er klogt. Jeg tror ikke, det er klogt at prøve at monopolisere dansk politik. Jeg tror, at man skal lade forhandlingerne løbe over scenen, at man nu skal gå i gang med at fremføre sit standpunkt og sit synspunkt, men at man også pålægger sig selv det enkle, at der kommer nogle fornuftige resultater. Vi mødes ved forhandlingsbordet. Tak.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg skal ikke gøre bemærkninger om forhistorisk tid og Venstres økonomiske politik, men udelukkende komme ind på det, statsministeren var inde på om ret og pligt, for det er jo et udtryk, som jeg ved er meget yndet af statsministeren. Han siger det ret tit.

Jeg synes også, at der er ræson i det, og at det er fornuftigt nok at snakke om rettigheder og pligter. Det er ingen uenig i. Men har man ikke det i det nuværende system? Det danske arbejdsmarkedssystem er jo bygget op omkring det med rettigheder og pligter.

Så vil jeg sige, at det med rettigheder og pligter jo er et forhold, der går begge veje. Når statsministeren så siger, at der bliver tale om kvalitetstilbud i det nye system, vil jeg godt alligevel sætte spørgsmålstegn ved det. Det arbejdsmarked, man vil bygge op, er det virkelig et kvalitetsarbejdsmarked?

Forleden dag var statsministeren i fjernsynet, hvor han blev interviewet af Bent Stuckert, som jeg egentlig synes stillede et meget relevant spørgsmål. Man får at vide, at det jo kunne være, at en arbejdsløs får et job sammen med en hjemmehjælper et eller andet sted, og så kom det meget relevante spørgsmål: det at være hjemmehjælper, er det ikke noget, der kræver, at man har en vis uddannelse? Hvorfor skal det være denne form for arbejde, der skal ind på hjemmehjælperområdet? Hvorfor skal det ikke være ordinære job, når man skal ud og hjælpe ældre mennesker?

Så siger statsministeren: Jo, men man kan godt forestille sig, at vedkommende kommer ind som føl og hjælper den pågældende hjemmehjælper.

Hvis nu der f.eks. er tale om en smed, der har arbejdet på et skibsværft gennem 10, 15, 20 år. Der kan være tale om andre, der har arbejdet i industrien. Der kan være kvinder, der har arbejdet på fabrik en 10-15 år. Vil det for dem være et kvalitetstilbud, at de skal ud at være føl for en hjemmehjælper, som måske er yngre end dem selv, og som har mindre erfaring end dem selv?

Det er som om, man har en forestilling om, at de arbejdsløse sådan nærmest er nogle sociale tilfælde, som man skal hjælpe i gang, men der er jo tale om mennesker, der har fuld arbejdsevne, og de ønsker ikke aktivering. De ønsker ikke at være føl. De ønsker at have et rigtigt job, og det er det, der er vores pointe. Den pligt, der ligger fra samfundets side, er jo netop, at man giver et

tilbud om et ordentligt job, og det vil jeg påpege over for statsministeren at der ikke er tale om her.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil svare statsministeren på spørgsmålet om Enhedslistens forhold til rettigheder og pligter.

Selvfølgelig skal der være både rettigheder og pligter. Vi synes faktisk, der skal være to pligter for én rettighed. Der skal være pligten til at betale sin forsikring i sin a-kasse, og så skal der være pligten til at tage arbejdet, som er til rådighed. De to pligter skal der være. Og opfylder man de to pligter, så skal man have én rettighed, nemlig rettigheden til at få arbejdsløshedsunderstøttelse.

Det, vi ikke kan forstå, er, hvorfor den rettighed ikke skal gælde for alle, som opfylder begge pligter. Regeringen fremsætter et forslag, hvor man deler folk op i A- og B-mennesker:

A-mennesker, der opfylder en ganske bestemt slags pligter, B-mennesker, der opfylder de samme pligter. Men de har forskellige rettigheder. Det synes vi ikke er rimeligt.

Så til spørgsmålet om Brian. Nu havde han arbejdet knap 2 år i mit eksempel, så det gør jo sagen lidt anderledes. Men statsministeren siger, at Brian jo ikke bliver hjulpet ved, at vi ophæver adgangs begrænsningerne til de videregående uddannelser. Men det er en kendsgerning, at der er en gøgeungeeffekt, en omvendt gøgeungeeffekt, nemlig den, der består i, at nogle af de 17.000, som ikke er kommet ind på de videregående uddannelser, har nogle af de job, som lige præcis Brian skulle have. Derfor er det ikke rigtigt, at det ikke vil hjælpe fantastisk meget at øge muligheden for at komme ind på de videregående uddannelser.

Så til sidst: Jeg tror, at det, der har stødt mange mennesker i de sidste dage, er, når socialdemokratiske ministre har brugt formuleringer, som at nu er det slut med at gå og hygge sig på dagpenge, og hvis man vil hygge sig, må man gøre det i sin ferie. Jeg tror, der er utrolig mange folk, som har arbejdet et langt liv, som har betalt til en a-kasse, og som er klar til at gå i gang med at arbejde, der føler, at det er en måde at tale til dem på, som ikke lover godt for, hvad der ønskes i forhold til dagpengesystemet.

(Kort bemærkning).

Óli Breckmann (KF):

Hr. formand, jeg vil ikke benytte denne lejlighed til yderligere at understrege den forskel, der er imellem statsministerens mening om Færøerne som højskattelands og min mening om Færøernes eneste mulighed i fremtiden som et lavskattelands.

Jeg vil derimod forsøge at være så forsonlig, som det er mig muligt at være i denne appel til Folketinget. Vi vil også fremsætte den i Lagtinget, og jeg har en aftale med Anfinn Kallsberg, min partifælle, om at han også gør et arbejde i Nordisk Råd, og jeg appellerer til samtlige Folketingets medlemmer og til ministrene her om at hjælpe os i denne sag. Det er en sag, som jeg næppe tror, vi færinger kan klare selv. Det er en sag, der har en fælles nordisk kulturel og historisk betydning, nemlig: Hvad skal vi gøre ved den kirkeruin, Sct. Magnus Katedralen, der står i Kirkjubøur på Færøerne. Det er et spørgsmål, der er blevet rejst på Færøerne nogle gange, og det har ligget mig længe på hjerte.

Man kunne måske tænke sig, at man begynder med en form for en idékonkurrence. Dertil kræves en bevilling, som ikke behøver at være særlig stor, og så kan man arbejde sig hen imod, hvilken form og hvilket omfang en restaurering kunne få. Det kan blive et dyrt projekt, der tager lang tid.

Jeg tror næsten ikke, at vi har råd til at lade være, hverken Færøerne eller Norden i øvrigt. Så jeg håber, at det kan ende med, at vi får en god og stærk fælles nordisk indsats.

Vi har alle sammen et kendskab til det monument. Det kan betyde meget for den færøske bevidsthed især i disse svære år, som vi lever

igennem nu. Det kan få en indkomstmæssig betydning for Færøernes turistindustri, men først og fremmest vil det være til gavn og til stor glæde for alle nordboer og andre mennesker, der vil valfarte til en restaureret Kirkjubøur-ruin og måske endda også vil kunne få restaurerede kirkestole at se, de gamle historiske kirkestole, som ville være en stolthed ikke blot for Færøerne, men for hele Norden.

Formanden:

Jeg forstår, at hr. Holger K. Nielsen, der fik en kort bemærkning, havde bedt om et egentligt indlæg, og vil derfor spørge, om hr. Holger K. Nielsen ønsker yderligere taletid. – Det er ikke tilfældet.

Hermed sluttede åbningsdebatten.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 10. oktober 1995 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 17.48